CRIV 56 **PLEN 149**

DE KAMER BE
LA CHAMBRE BE

NIET CITEREN ZONDER BRONVERMELDING
De definitieve versie bevat ook de integrale vertaling. De bijlagen zijn in een aparte brochure opgenomen.

NE PAS CITER SANS MENTIONNER LA SOURCE
La version définitive comprend aussi la traduction intégrale. Les annexes sont reprises dans une brochure séparée.

BELGISCHE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS DE BELGIQUE

VOORLOPIG VERSLAG

COMPTE RENDU PROVISOIRE

Plenumvergadering

Séance plénière

Donderdag

12-11-2026

Namiddag

Jeudi

12-11-2026

Après-midi

De teksten werden nog niet door de sprekers nagezien. Zij kunnen hun correcties schriftelijk meedelen vóór *17-11-2026, om 16 uur* *aan de Dienst Integraal Verslag.* *e-mail: CRIV@dekamer.be*	*Les textes n'ont pas encore été révisés par les orateurs. Ceux-ci peuvent communiquer leurs corrections par écrit avant le* *17-11-2026, à 16 heures* *au Service du Compte rendu intégral.* *e-mail: CRIV@lachambre.be*

N-VA	*Nieuw-Vlaamse Alliantie*
VB	*Vlaams Belang*
MR	*Mouvement Réformateur*
PS	*Parti Socialiste*
PVDA-PTB	*Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique*
Les Engagés	*Les Engagés*
Vooruit	*Vooruit*
cd&v	*Christen-Democratisch en Vlaams*
Ecolo-Groen	*Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen*
Anders.	*Anders.*
DéFI	*Démocrate Fédéraliste Indépendant*
INDEP-ONAFH	*Indépendant – Onafhankelijk*

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :		*Abréviations dans la numérotation des publications :*	
DOC 56 0000/000	*Parlementair stuk van de 56e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer*	*DOC 56 0000/000*	*Document parlementaire de la 56e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif*
QRVA	*Schriftelijke Vragen en Antwoorden*	*QRVA*	*Questions et Réponses écrites*
CRIV	*Voorlopige versie van het Integraal Verslag*	*CRIV*	*Version provisoire du Compte Rendu Intégral*
CRABV	*Beknopt Verslag*	*CRABV*	*Compte Rendu Analytique*
CRIV	*Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)*	*CRIV*	*Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)*
PLEN	*Plenum*	*PLEN*	*Séance plénière*
COM	*Commissievergadering*	*COM*	*Réunion de commission*
MOT	*Moties tot besluit van interpellaties (op beigekleurig papier)*	*MOT*	*Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)*

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/549 81 60
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/549 81 60
www.lachambre.be
e-mail : publications@lachambre.be

INHOUD

Agenda 1

MONDELINGE VRAGEN 1

Samengevoegde vragen van 1
- Pierre-Yves Dermagne aan Bart De Wever (eerste minister) over "De onderhandelingen over een regeerakkoord" (56002110P) 1
- Steven Coenegrachts aan Bart De Wever (eerste minister) over "De slepende begrotingsonderhandelingen en de economische malaise" (56002114P) 1
- Sofie Merckx aan Bart De Wever (eerste minister) over "De onderhandelingen over een regeerakkoord" (56002120P) 1
- Barbara Pas aan Bart De Wever (eerste minister) over "De stand van zaken met betrekking tot de begrotingsbesprekingen" (56002137P) 1
- Matti Vandemaele aan Bart De Wever (eerste minister) over "De verlenging van de martelgang van de eerste minister" (56002133P) 1
- François De Smet aan Bart De Wever (eerste minister) over "De politieke en de begrotingscrisis" (56002132P) 1
Sprekers: **Pierre-Yves Dermagne**, voorzitter van de PS-fractie, **Steven Coenegrachts**, **Sofie Merckx**, voorzitster van de PVDA-PTB-fractie, **Bart De Wever**, eerste minister, **Barbara Pas**, voorzitster van de VB-fractie, **Matti Vandemaele**, voorzitter van de Ecolo-Groen-fractie, **François De Smet**

Samengevoegde vragen van 6
- Anja Vanrobaeys aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "Het faillissement van Vynova" (56002112P) 6
- Tine Gielis aan Bart De Wever (eerste minister) over "Vynova" (56002113P) 6
- Robin Tonniau aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "Vynova" (56002116P) 6
- Axel Ronse aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "De competitiviteit van de industrie in het licht van het faillissement van Vynova" (56002126P) 6
- Jean-Marie Dedecker aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "Vynova en de exodus van de Belgische petrochemische industrie" (56002127P) 6
- Meyrem Almaci aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "Vynova" (56002131P) 6
- Dieter Keuten aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "Het faillissement van chemiebedrijf Vynova" (56002138P) 6
Sprekers: **Anja Vanrobaeys**, **Tine Gielis**, **Robin Tonniau**, **Axel Ronse**, voorzitter van de N-VA-fractie, **Meyrem Almaci**, **Jean-Marie Dedecker**, **Dieter Keuten**, **David Clarinval**, vice-eersteminister en minister van Werk,

SOMMAIRE

Ordre du jour 1

QUESTIONS ORALES 1

Questions jointes de 1
- Pierre-Yves Dermagne à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les négociations en vue d'un accord gouvernemental" (56002110P) 1
- Steven Coenegrachts à Bart De Wever (premier ministre) sur "La lenteur des négociations budgétaires et le malaise économique" (56002114P) 1
- Sofie Merckx à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les négociations en vue d'un accord gouvernemental" (56002120P) 1
- Barbara Pas à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'état d'avancement des négociations budgétaires" (56002137P) 1
- Matti Vandemaele à Bart De Wever (premier ministre) sur "La prolongation du calvaire du premier ministre" (56002133P) 1
- François De Smet à Bart De Wever (premier ministre) sur "La crise budgétaire et politique" (56002132P) 1
Orateurs: **Pierre-Yves Dermagne**, président du groupe PS, **Steven Coenegrachts**, **Sofie Merckx**, présidente du groupe PVDA-PTB, **Bart De Wever**, premier ministre, **Barbara Pas**, présidente du groupe VB, **Matti Vandemaele**, président du groupe Ecolo-Groen, **François De Smet**

Questions jointes de 6
- Anja Vanrobaeys à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "La faillite de Vynova" (56002112P) 6
- Tine Gielis à Bart De Wever (premier ministre) sur "Vynova" (56002113P) 6
- Robin Tonniau à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "Vynova" (56002116P) 6
- Axel Ronse à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "La compétitivité de l'industrie dans le contexte de la faillite de Vynova" (56002126P) 6
- Jean-Marie Dedecker à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "Vynova et l'exode de l'industrie pétrochimique belge" (56002127P) 6
- Meyrem Almaci à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "Vynova" (56002131P) 6
- Dieter Keuten à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "La faillite de l'entreprise chimique Vynova" (56002138P) 6
Orateurs: **Anja Vanrobaeys**, **Tine Gielis**, **Robin Tonniau**, **Axel Ronse**, président du groupe N-VA, **Meyrem Almaci**, **Jean-Marie Dedecker**, **Dieter Keuten**, **David Clarinval**, vice-premier ministre et ministre de l'Emploi, de l'Économie et

Economie en Landbouw

Samengevoegde vragen van 11
- Anne Pirson aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "De situatie van de mantelzorgers" (56002118P) 11
- Sophie Thémont aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "De uitsluiting van mantelzorgers van het recht op een werkloosheidsuitkering" (56002130P) 11
- Sarah Schlitz aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "De onzekere situatie van de mantelzorgers vanaf 1 maart 2027" (56002139P) 12
- Sofie Merckx aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "De urgentie betreffende de situatie van de mantelzorgers" (56002135P) 12

Sprekers: **Anne Pirson**, **Sophie Thémont**, **Sarah Schlitz**, **Sofie Merckx**, voorzitster van de PVDA-PTB-fractie, **David Clarinval**, vice-eersteminister en minister van Werk, Economie en Landbouw

Samengevoegde vragen van 15
- Jeroen Bergers aan Maxime Prévot (VEM Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Ontwikkelingssamenwerking) over "De subsidies voor organisaties die banden hebben met Code Rood" (56002115P) 15
- Victoria Vandeberg aan Maxime Prévot (VEM Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Ontwikkelingssamenwerking) over "De subsidies voor organisaties die banden hebben met Code Rood" (56002129P) 15

Sprekers: **Jeroen Bergers**, **Victoria Vandeberg**, **Maxime Prévot**, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Ontwikkelingssamenwerking

Persoonlijk feit 17
Sprekers: **Natalie Eggermont**, **Jeroen Bergers**

Vraag van Axel Weydts aan Bart De Wever (eerste minister) over "De vredesonderhandelingen met Oekraïne en de nood aan blijvende militaire steun" (56002119P) 17

Sprekers: **Axel Weydts**, **Maxime Prévot**, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Ontwikkelingssamenwerking

Vraag van Arthur Orlians aan Jan Jambon (VEM Financiën, Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en Federale Culturele Instellingen) over "De lawine aan belastingen in ruil voor een bescheiden belastingverlaging" (56002117P) 18

Sprekers: **Arthur Orlians**, **Jan Jambon**, vice-eersteminister en minister van Financiën en Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en de Federale Culturele Instellingen

Vraag van Steven Matheï aan Jan Jambon (VEM 19

de l'Agriculture

Questions jointes de 11
- Anne Pirson à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "La situation des aidants proches" (56002118P) 11
- Sophie Thémont à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "L'exclusion du chômage des aidants proches" (56002130P) 11
- Sarah Schlitz à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "La situation incertaine des aidants proches à partir du 1er mars 2027" (56002139P) 11
- Sofie Merckx à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "L'urgence de la situation des aidants proches" (56002135P) 11

Orateurs: **Anne Pirson**, **Sophie Thémont**, **Sarah Schlitz**, **Sofie Merckx**, présidente du groupe PVDA-PTB, **David Clarinval**, vice-premier ministre et ministre de l'Emploi, de l'Économie et de l'Agriculture

Questions jointes de 15
- Jeroen Bergers à Maxime Prévot (VPM Affaires étrangères, Affaires européennes et Coopération au développement) sur "Les subventions à des organisations liées à Code Rouge" (56002115P) 15
- Victoria Vandeberg à Maxime Prévot (VPM Affaires étrangères, Affaires européennes et Coopération au développement) sur "Les subventions à des organisations liées à Code Rouge" (56002129P) 15

Orateurs: **Jeroen Bergers**, **Victoria Vandeberg**, **Maxime Prévot**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et de la Coopération au développement

Fait personnel 17
Orateurs: **Natalie Eggermont**, **Jeroen Bergers**

Question de Axel Weydts à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les négociations de paix avec l'Ukraine et la nécessité d'une aide militaire durable" (56002119P) 17

Orateurs: **Axel Weydts**, **Maxime Prévot**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et de la Coopération au développement

Question de Arthur Orlians à Jan Jambon (VPM Finances, Pensions, chargé de la Loterie Nationale et Institutions culturelles fédérales) sur "L'avalanche de taxes en échange d'une modeste baisse des impôts" (56002117P) 18

Orateurs: **Arthur Orlians**, **Jan Jambon**, vice-premier ministre et ministre des Finances et des Pensions, chargé de la Loterie Nationale et des Institutions culturelles fédérales

Question de Steven Matheï à Jan Jambon (VPM 19

Financiën, Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en Federale Culturele Instellingen) over "De Panoreportage over ketamine" (56002124P)

Sprekers: **Steven Matheï**, **Jan Jambon**, vice-eersteminister en minister van Financiën en Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en de Federale Culturele Instellingen

Vraag van Aurore Tourneur aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De situatie van de gerechtsdeskundigen" (56002128P) 21

Sprekers: **Aurore Tourneur**, voorzitster van de Les Engagés-fractie, **Annelies Verlinden**, minister van Justitie, belast met de Noordzee

Samengevoegde vragen van 21

- Sam Van Rooy aan Bernard Quintin (Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met Beliris) over "De Iraanse betrokkenheid bij de cyberaanval op onze supermarkten en op de Ikea in Bergen" (56002121P) 21
- Charlotte Deborsu aan Bart De Wever (eerste minister) over "De cyberaanvallen en de Iraanse dreiging" (56002125P) 21
- Jeroen Bergers aan Bernard Quintin (Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met Beliris) over "De tegen civiele voorzieningen gerichte dreiging" (56002136P) 21

Sprekers: **Sam Van Rooy**, **Charlotte Deborsu**, **Jeroen Bergers**, **Bernard Quintin**, minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met Beliris

Samengevoegde vragen van 24

- Rajae Maouane aan Jean-Luc Crucke (Mobiliteit, Klimaat, Ecologische Transitie en Duurzame Ontwikkeling) over "De COP in Antalya en de klimaatambities van België" (56002111P) 25
- François De Smet aan Jean-Luc Crucke (Mobiliteit, Klimaat, Ecologische Transitie en Duurzame Ontwikkeling) over "De COP in Antalya en het klimaatbeleid" (56002123P) 25
- Roberto D'Amico aan Jean-Luc Crucke (Mobiliteit, Klimaat, Ecologische Transitie en Duurzame Ontwikkeling) over "De COP31" (56002134P) 25

Sprekers: **Rajae Maouane**, **François De Smet**, **Roberto D'Amico**, **Jean-Luc Crucke**, minister van Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie, belast met Duurzame Ontwikkeling

Vraag van Francesca Van Belleghem aan Anneleen Van Bossuyt (Asiel, Migratie, Maatschappelijke Integratie, belast met Grootstedenbeleid) over "De geheimhouding van de huurprijzen voor de asielcentra" (56002122P) 28

Sprekers: **Francesca Van Belleghem**, **Anneleen Van Bossuyt**, minister van Asiel, Migratie en Maatschappelijke Integratie, belast met Grootstedenbeleid

Finances, Pensions, chargé de la Loterie Nationale et Institutions culturelles fédérales) sur "Le reportage sur la kétamine diffusé dans le cadre de l'émission Pano" (56002124P)

Orateurs: **Steven Matheï**, **Jan Jambon**, vice-premier ministre et ministre des Finances et des Pensions, chargé de la Loterie Nationale et des Institutions culturelles fédérales

Question de Aurore Tourneur à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La situation des experts judiciaires" (56002128P) 20

Orateurs: **Aurore Tourneur**, présidente du groupe Les Engagés, **Annelies Verlinden**, ministre de la Justice, chargée de la Mer du Nord

Questions jointes de 22

- Sam Van Rooy à Bernard Quintin (Sécurité et Intérieur, chargé de Beliris) sur "L'implication de l'Iran dans la cyberattaque ayant visé nos supermarchés et l'Ikea de Mons" (56002121P) 22
- Charlotte Deborsu à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les cyberattaques et la menace que représente l'Iran" (56002125P) 22
- Jeroen Bergers à Bernard Quintin (Sécurité et Intérieur, chargé de Beliris) sur "Les menaces visant des installations civiles" (56002136P) 22

Orateurs: **Sam Van Rooy**, **Charlotte Deborsu**, **Jeroen Bergers**, **Bernard Quintin**, ministre de la Sécurité et de l'Intérieur, chargé de Beliris

Questions jointes de 24

- Rajae Maouane à Jean-Luc Crucke (Mobilité, Climat, Transition environnementale et Développement durable) sur "La COP à Antalya et les ambitions climatiques de la Belgique" (56002111P) 24
- François De Smet à Jean-Luc Crucke (Mobilité, Climat, Transition environnementale et Développement durable) sur "La COP à Antalya et la politique en matière de climat" (56002123P) 24
- Roberto D'Amico à Jean-Luc Crucke (Mobilité, Climat, Transition environnementale et Développement durable) sur "La COP31" (56002134P) 24

Orateurs: **Rajae Maouane**, **François De Smet**, **Roberto D'Amico**, **Jean-Luc Crucke**, ministre de la Mobilité, du Climat et de la Transition environnementale, chargé du Développement durable

Question de Francesca Van Belleghem à Anneleen Van Bossuyt (Asile, Migration, Intégration sociale, chargée de la Politique des Grandes Villes) sur "La confidentialité du montant des loyers des centres pour demandeurs d'asile" (56002122P) 28

Orateurs: **Francesca Van Belleghem**, **Anneleen Van Bossuyt**, ministre de l'Asile, de la Migration et de l'Intégration sociale, chargée de la Politique des Grandes Villes

WETSONTWERPEN EN WETSVOORSTEL 29

Wetsontwerp tot wijziging van titel XIII, hoofdstuk VI, van de programmawet (I) (art. 479) van 24 december 2002 wat de voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen betreft (1640/1-7) 29

Algemene bespreking 29
Sprekers: **Alexander Van Hoecke**, **Maaike De Vreese**, **Kristien Van Vaerenbergh**, **Greet Daems**, **Achraf El Yakhloufi**, **Claire Hugon Lecharlier**, **Annelies Verlinden**, minister van Justitie, belast met de Noordzee

Bespreking van de artikelen 36

Wetsvoorstel tot wijziging van diverse bepalingen betreffende de onwaardigheid om te erven (1759/1-3) 36

Algemene bespreking 36
Sprekers: **Christoph D'Haese**, **Pierre Jadoul**

Bespreking van de artikelen 37

Wetsontwerp tot herstel van boek XIV "Regels ter bevordering van de reparatie van goederen" in het Wetboek van economisch recht (1750/1-6) 37

Algemene bespreking 37
Sprekers: **Patrick Prévot**, **Reccino Van Lommel**, **Serge Hiligsmann**, **Meyrem Almaci**, **Alexia Bertrand**, voorzitster van de Anders.-fractie, **Rob Beenders**, minister van Consumentenbescherming, Socialefraudebestrijding, Personen met een handicap en Gelijke Kansen

Bespreking van de artikelen 41

Wetsontwerp tot bekrachtiging van het koninklijk besluit van 11 maart 2026 betreffende de bijdrage in de werkings-, personeels- en oprichtingskosten van de Kansspelcommissie verschuldigd door de houders van de vergunningen klasse A, A+, B, B+, C, E, F1, F1+ en F2 voor het burgerlijk jaar 2026 (1793/1-3) 41

Algemene bespreking 42
Sprekers: **Alexander Van Hoecke**, **Jessy Salenbien**, **Jean-Marie Dedecker**, **David Clarinval**, vice-eersteminister en minister van Werk, Economie en Landbouw

Bespreking van de artikelen 44

Urgentieverzoeken van de regering 44
Sprekers: **David Clarinval**, vice-eersteminister en minister van Werk, Economie en Landbouw, **Barbara Pas**, voorzitster van de VB-fractie

PROJETS ET PROPOSITION DE LOI 29

Projet de loi modifiant le titre XIII, chapitre VI, de la loi-programme (I) (art. 479) du 24 décembre 2002 en ce qui concerne la tutelle des mineurs étrangers non accompagnés (1640/1-7) 29

Discussion générale 29
Orateurs: **Alexander Van Hoecke**, **Maaike De Vreese**, **Kristien Van Vaerenbergh**, **Greet Daems**, **Achraf El Yakhloufi**, **Claire Hugon Lecharlier**, **Annelies Verlinden**, ministre de la Justice, chargée de la Mer du Nord

Discussion des articles 36

Proposition de loi modifiant diverses dispositions relatives à l'indignité successorale (1759/1-3) 36

Discussion générale 36
Orateurs: **Christoph D'Haese**, **Pierre Jadoul**

Discussion des articles 37

Projet de loi rétablissant le livre XIV "Règles visant à promouvoir la réparation des biens" dans le Code de droit économique (1750/1-6) 37

Discussion générale 37
Orateurs: **Patrick Prévot**, **Reccino Van Lommel**, **Serge Hiligsmann**, **Meyrem Almaci**, **Alexia Bertrand**, présidente du groupe Anders., **Rob Beenders**, ministre de la Protection des consommateurs, de la Lutte contre la fraude sociale, des Personnes handicapées et de l'Égalité des chances

Discussion des articles 41

Projet de loi portant confirmation de l'arrêté royal du 11 mars 2026 relatif à la contribution aux frais de fonctionnement, de personnel et d'installation de la Commission des jeux de hasard due par les titulaires de licence de classe A, A+, B, B+, C, E, F1, F1+ et F2 pour l'année civile 2026 (1793/1-3) 42

Discussion générale 42
Orateurs: **Alexander Van Hoecke**, **Jessy Salenbien**, **Jean-Marie Dedecker**, **David Clarinval**, vice-premier ministre et ministre de l'Emploi, de l'Économie et de l'Agriculture

Discussion des articles 44

Demandes d'urgence émanant du gouvernement 44
Orateurs: **David Clarinval**, vice-premier ministre et ministre de l'Emploi, de l'Économie et de l'Agriculture, **Barbara Pas**, présidente du groupe VB

Inoverwegingnemingen 45

Urgentieverzoek 45
Sprekers: **François De Smet**, **Raoul Hedebouw**

NAAMSTEMMINGEN 46

Stemafspraken 46

Wetsontwerp tot wijziging van titel XIII, hoofdstuk 6, van de programmawet (I) van 24 december 2002 (art. 479) wat de voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen betreft (nieuw opschrift) (1640/7) 46

Wetsvoorstel tot wijziging van diverse bepalingen betreffende de onwaardigheid om te erven (1759/3) 47

Wetsontwerp tot herstel van boek XIV "Regels ter bevordering van de reparatie van goederen" in het Wetboek van economisch recht (1750/6) 47

Wetsontwerp tot bekrachtiging van het koninklijk besluit van 11 maart 2026 betreffende de bijdrage in de werkings-, personeels- en oprichtingskosten van de Kansspelcommissie verschuldigd door de houders van de vergunningen klasse A, A+, B, B+, C, E, F1, F1+ en F2 voor het burgerlijk jaar 2026 (1793/1) 47

Goedkeuring van de agenda 47

DETAIL VAN DE NAAMSTEMMINGEN 49

De bijlage is opgenomen in een aparte brochure met nummer CRIV 56 PLEN 149 bijlage.

Prises en considération 45

Demande d'urgence 45
Orateurs: **François De Smet**, **Raoul Hedebouw**

VOTES NOMINATIFS 46

Pairages 46

Projet de loi modifiant le titre XIII, chapitre 6, de la loi-programme (I) du 24 décembre 2002 (art. 479) en ce qui concerne la tutelle des mineurs étrangers non accompagnés (nouvel intitulé) (1640/7) 46

Proposition de loi modifiant diverses dispositions relatives à l'indignité successorale (1759/3) 47

Projet de loi rétablissant le livre XIV "Règles visant à promouvoir la réparation des biens" dans le Code de droit économique (1750/6) 47

Projet de loi portant confirmation de l'arrêté royal du 11 mars 2026 relatif à la contribution aux frais de fonctionnement, de personnel et d'installation de la Commission des jeux de hasard due par les titulaires de licence de classe A, A+, B, B+, C, E, F1, F1+ et F2 pour l'année civile 2026 (1793/1) 47

Adoption de l'ordre du jour 47

DÉTAIL DES VOTES NOMINATIFS 49

L'annexe est reprise dans une brochure séparée, portant le numéro CRIV 56 PLEN 149 annexe.

Plenumvergadering

van

DONDERDAG 12 NOVEMBER 2026

Namiddag

_____

Séance plénière

du

JEUDI 12 NOVEMBRE 2026

Après-midi

_____

De vergadering wordt geopend om 14.17 uur en voorgezeten door de heer Peter De Roover, voorzitter.
La séance est ouverte à 14 h 17 et présidée par M. Peter De Roover, président.

De **voorzitter**: De vergadering is geopend.
La séance est ouverte.

Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. U kunt die terugvinden op de webstek van de Kamer en in het integraal verslag van deze vergadering of in de bijlage ervan.
Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises sur le site web de la Chambre et insérées dans le compte rendu intégral de cette séance ou son annexe.

Aanwezig bij de opening van de vergadering zijn de ministers van de federale regering: Bart De Wever en David Clarinval.
Ministres du gouvernement fédéral présents lors de l'ouverture de la séance: Bart De Wever et David Clarinval.

01 Agenda
01 Ordre du jour

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 10 november 2026 hebt u een gewijzigde agenda voor de vergadering van vandaag ontvangen.
Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 10 novembre 2026, vous avez reçu un ordre du jour modifié pour la séance d'aujourd'hui.

Zijn er dienaangaande opmerkingen? *(Nee)*
Y a-t-il une observation à ce sujet? *(Non)*

Bijgevolg is de agenda aangenomen.
En conséquence, l'ordre du jour est adopté.

Mondelinge vragen
Questions orales

02 Questions jointes de
- Pierre-Yves Dermagne à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les négociations en vue d'un accord gouvernemental" (56002110P)
- Steven Coenegrachts à Bart De Wever (premier ministre) sur "La lenteur des négociations budgétaires et le malaise économique" (56002114P)
- Sofie Merckx à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les négociations en vue d'un accord gouvernemental" (56002120P)
- Barbara Pas à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'état d'avancement des négociations budgétaires" (56002137P)
- Matti Vandemaele à Bart De Wever (premier ministre) sur "La prolongation du calvaire du premier ministre" (56002133P)
- François De Smet à Bart De Wever (premier ministre) sur "La crise budgétaire et politique" (56002132P)
02 Samengevoegde vragen van
- Pierre-Yves Dermagne aan Bart De Wever (eerste minister) over "De onderhandelingen over een regeerakkoord" (56002110P)
- Steven Coenegrachts aan Bart De Wever (eerste minister) over "De slepende begrotingsonderhandelingen en de economische malaise" (56002114P)
- Sofie Merckx aan Bart De Wever (eerste minister) over "De onderhandelingen over een regeerakkoord" (56002120P)
- Barbara Pas aan Bart De Wever (eerste minister) over "De stand van zaken met betrekking tot de begrotingsbesprekingen" (56002137P)
- Matti Vandemaele aan Bart De Wever (eerste minister) over "De verlenging van de martelgang van de eerste minister" (56002133P)
- François De Smet aan Bart De Wever (eerste minister) over "De politieke en de begrotingscrisis" (56002132P)

02.01 **Pierre-Yves Dermagne** (PS): Monsieur le premier ministre, il y a un peu moins d'une semaine, le roi a refusé votre démission et celle de votre gouvernement. Et pourtant, depuis vendredi dernier, vous vous comportez comme si le roi avait accepté votre démission et celle de votre gouvernement. À tel point que la presse s'apprêtait à lancer un avis de recherche pour votre gouvernement, pour votre majorité Arizona.

Après vos allers-retours au Palais royal, vous avez laissé passer le week-end et vous avez gentiment repris avec des bilatérales ce lundi, et cela, très gentiment, au train de sénateur. Et puis, comme vous avez décidé de perdre le week-end précédent de négociations, vous avez été contraint, monsieur le premier ministre, d'annuler dare-dare votre participation au sommet européen consacré notamment à l'Ukraine.

Quelle séquence, monsieur le premier ministre! Quelle image, quelle fatigue! Imaginez un instant, monsieur le premier ministre, un autre premier ministre qui, deux années de suite, n'est pas en mesure de présenter le programme de son gouvernement pour l'année à venir; un autre premier ministre obligé de recourir aux douzièmes provisoires deux années consécutives; un autre premier ministre à la tête d'un gouvernement qui s'apprête à doubler le déficit; un autre premier ministre d'un pays au taux d'emploi qui stagne, au pouvoir d'achat attaqué par l'augmentation des taxes, un pays où les faillites atteignent des records. Imaginez ce que Bart De Wever, président de la N-VA, aurait dit d'un tel premier ministre, d'un tel bilan.

Mais aujourd'hui, monsieur le premier ministre, ce premier ministre, c'est vous; ce bilan, c'est votre bilan, ainsi que celui de l'action de votre gouvernement.

Mes questions sont simples, monsieur le premier ministre. Quand allez-vous enfin changer de cap? Quand allez-vous enfin changer de méthode?

02.02 **Steven Coenegrachts** (Anders.): 600 mensen verloren afgelopen week hun job bij Vynova. Dat is een drama voor 600 werknemers, voor 600 gezinnen. Dat is ook een drama voor ons land, aangezien Vynova een vlaggenschip was van onze Limburgse, onze Vlaamse, onze Belgische economie. Dat een dergelijk bedrijf kapseist, moet ons allemaal ongerust maken: ongerust over wat Umicore nog zal aankondigen, ongerust over wat GSK al heeft aangekondigd, ongerust omdat heel wat ondernemers en zelfstandigen in dit land met de handen in het haar zitten, ongerust over al die werknemers die elke dag met angst in het hart weer naar hun werk gaan.

Premier, dit is het moment waarop de politiek de weg moet tonen en mensen perspectief moet bieden. Dat hebben we de voorbije tijd niet gedaan. De chemische sector kreunt al heel lang onder de hoge energieprijzen. De concurrentie met de rest van de wereld is moordend. De sector vraagt al jaren om een energienorm, die pas deze maand effectief werd ingevoerd. Bovendien is daarvoor slechts de helft van het beloofde budget ter beschikking gesteld; de rest moet komen van Vlaanderen en Wallonië, maar die hebben daarvoor nog geen tijd gehad.

Wat gebeurt er ondertussen op federaal niveau, premier? Hier wordt hard gewerkt, heel hard gewerkt, om de crisis op te lossen. Weliswaar de politieke crisis en niet de economische crisis. We gaan langs bij de koning. We speculeren over welke partijvoorzitter op de 16 komt of wie er geen partijvoorzitter meeneemt naar de 16. Voor de economie heeft de regering-De Wever echter nog geen tijd gevonden.

Premier, mijn vragen zijn duidelijk. Wanneer gaat u echt aan het werk? Wanneer neemt u het leiderschap van het land en van de regering op? Wanneer biedt u hoop en perspectief aan de ondernemers, zelfstandigen en werknemers die elke dag gaan werken voor de welvaart van ons allemaal? Wanneer komen uw maatregelen, uw beslissingen, uw beleid en uw begroting? Wanneer neemt u het bestuur van ons land in handen?

02.03 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Monsieur le premier ministre, il n'y a pour le moment toujours pas de sortie de crise en Belgique: pas de budget ni de délai. Et ce qui se passe en Belgique, nous l'observons également un peu partout en Europe. Partout en Europe, la population se lève: grève générale hier en Espagne, plus d'un million de personnes dans les rues la semaine passée en France et même des manifestations en Italie et en Allemagne.

Monsieur le premier ministre, excusez-moi d'interrompre vos apartés.

02.04 **Bart De Wever**, premier ministre: (…)

02.05 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Non, ce n'est pas du théâtre, monsieur le premier ministre! Je vous interroge réellement sur ce qui se passe un peu partout. Partout, la population tient le même discours: elle en a assez que l'on vienne toujours puiser dans ses poches, que l'on réalise des

économies et que l'on demande des efforts aux pensionnés, aux travailleurs, aux malades et à la jeunesse. Elle n'est pas d'accord et ce qu'elle demande surtout, c'est qu'on aille chercher l'argent là où il est, c'est-à-dire en taxant les riches. Même aux Pays-Bas, le pays que vous prenez toujours en exemple, on envisage aujourd'hui de taxer les riches.

Les riches sont tellement sous pression qu'ils commencent à avancer des idées quelque peu scandaleuses. La semaine passée, le milliardaire, M. Duchâtelet, était invité sur un plateau de télévision. Qu'a-t-il proposé? Pour trouver 10 milliards d'euros, il a suggéré d'arrêter de soigner les personnes très âgées. Il faut tout de même oser tenir de tels propos afin d'éviter que lui-même et ses amis ne paient une juste contribution!

Monsieur le premier ministre, y a-t-il aujourd'hui sur la table du gouvernement une véritable taxe sur les ultra-riches, et non une simple mesure symbolique à la marge?

02.06 **Barbara Pas** (VB): Mijnheer de premier, ik stond hier vorige week ook om u een stand van zaken over uw begrotingsbesprekingen te vragen. Toen had u het terecht over een afschuwelijk falen van uw regering. Het ziet er naar uit dat dat falen nog afschuwelijker zal worden.

Veel vooruitgang ten opzichte van vorige week valt er namelijk niet te noteren. Een processie van Echternach is een snelle sprint vergeleken met uw begrotingsprocessie. Regeren blijkt alleszins veiliger dan fietsen, want als men zo traag fietst, valt men gewoon om.

Wat er op uw onderhandelingstafel ligt, mijnheer de premier, vormt eigenlijk een bedreiging voor de Vlaamse welvaart. De ene wil de Vlaming nog extra belasten en de andere wil nog extra besparen op diezelfde Vlaming.

Beperk u toch tot de uitgavenzijde! Het Vlaams Belang heeft hier al meer dan 10 miljard euro aan besparingen op tafel gelegd. Keur die goed: 3,4 miljard euro minder bijdragen aan de Europese Unie, minder klimaatfinanciering en minder ontwikkelingssamenwerking en 4,6 miljard euro op migratie. Een half miljard euro halen we bij de subsidies voor Myria, Unia en aanverwanten. Bij de overheid zelf valt er ook nog zeker 340 miljoen euro te knippen.

Wat het echt orde op zaken stellen betreft, mijnheer de premier, weet u zeer goed waarom het in dit land altijd opnieuw vastloopt, ook bij u. Het is geen politieke of budgettaire ruzie, het is een systeemcrisis. Dat werd vorige week in *De Tijd* nog heel mooi beschreven door Geert Jennes. Hij beschreef hoe Vlaanderen wordt meegesleurd in dit federale en Waalse moeras en hoe het altijd de Vlaamse belastingbetaler is die daarvoor opdraait. Letterlijk schreef Geert Jennes: "Wij, Vlaanderen, dweilen terwijl iemand anders al jaren de kraan laat openstaan." Mijn vraag is dus: wanneer zult u stoppen met dweilen en eindelijk die kraan dichtdraaien?

02.07 **Matti Vandemaele** (Ecolo-Groen): Mijnheer de premier, terwijl de mensen wakker liggen van het einde van de maand, van de energiefactuur, van de prijzen van de winkelkar die maar blijven stijgen, blijven jullie aanmodderen en ruziemaken. De burgers weten ondertussen dat de factuur op het einde van de rit opnieuw zal terechtkomen bij de middenklasse, bij de gepensioneerden, bij de zieken en bij de mensen die een tegenslag in het leven hebben gehad. Jullie besparen immers al twee jaar op de pensioenen, de sociale zekerheid, de gezondheidszorg, de publieke diensten en het klimaatbeleid.

Ondertussen zijn de collega's van Vooruit zo beschaamd dat ze een campagne zijn gestart met de realisaties van de vorige regering. Ze zeggen: kijk eens wat wij hebben gedaan, de pensioenen zijn gestegen. Top, Vooruit, maar dat was het werk van de vorige regering. Jullie zeggen dat de armoede is gedaald. Top, Vooruit, maar ook dat was het werk van de vorige regering. Ondertussen zijn jullie in deze regering dat beleid aan het afbreken.

Collega's van Vooruit, ik weet waarom u beschaamd bent. U bent beschaamd omdat deze regering alles doet behalve één ding, namelijk het geld halen waar het zit. Het is voor deze regering ondenkbaar om een eerlijke bijdrage van de grote vermogens te vragen. Nochtans liggen daar de oplossingen. Er gaat elk jaar 22 miljard euro aan bedrijfssubsidies van de gewone werkmens naar de grote bedrijven. De fossiele subsidies zijn goed voor 15 miljard euro per jaar. Er zijn ook talrijke vluchtwegen, die steeds verder worden uitgebreid. Denk bijvoorbeeld maar aan het misbruik van managementvennootschappen en aan het misbruik van het auteursrecht.

Mijnheer de premier, ik heb maar één vraag voor u. Wanneer zullen u, uw regering en uw partij hun verzet opgeven om de sterkste schouders een eerlijke bijdrage te laten leveren?

Stop met dat slechte theater, stop met de

angstzaaierij en maak werk van een eerlijke begroting.

02.08 **François De Smet** (DéFI): Monsieur le premier ministre, je veux commencer par vous reconnaître un mérite: vous essayez de faire quelque chose qui n'a plus été tenté depuis longtemps, à savoir établir un budget pluriannuel pour sortir notre pays de l'ornière budgétaire. Le problème, c'est que les difficultés tiennent, d'une part, à vos partenaires et, surtout, d'autre part, à la méthode.

Aujourd'hui, vous n'avez pas de méthode à la hauteur de vos objectifs. Et plus personne, y compris au sein de votre propre majorité, ne comprend votre stratégie. Même lorsque vous organisez des bilatérales, il y a des fuites dans la presse. Il faut quand même le faire!

Par définition, ce que vous essayez de faire suppose des compromis et d'importantes concessions. Or, il est impossible d'obtenir des concessions dans le cadre de négociations espacées, saucissonnées, où chacun a tout le temps de sortir dans la presse pour pleurnicher: rien sur la TVA, rien sur les soins de santé, pas touche à la voiture de société, sinon je mange une ampoule! Chaque proposition qui filtre est immédiatement démolie publiquement, ce qui ne fait qu'enfermer davantage les négociateurs. Vous ne pouvez évidemment pas créer une dynamique de négociation dans ces conditions.

Ce qu'il faut faire, ce n'est pas obliger les présidents de parti à aller chez le Roi pour s'entendre dire qu'ils doivent faire des concessions. Ce qu'il faut, c'est les enfermer, et vous enfermer avec eux. Et c'est précisément ce qui est frappant dans la situation actuelle: on parle de conclave depuis deux mois, mais il n'y a jamais eu de véritable conclave. Il n'y a jamais eu, depuis deux mois, cette période où vous vous enfermez réellement avec vos partenaires, qu'il s'agisse des vice-premiers ministres ou des présidents de parti, pour discuter, négocier, sans aucun contact avec l'extérieur, avec une règle claire: tout le monde se tait jusqu'à ce qu'un accord soit trouvé.

Ce moment-là, vous ne l'avez jamais organisé. Et dès lors, je ne vais pas m'épuiser, une fois de plus, à mettre en avant mes propres propositions, puisque tout est sur la table. J'aurai une unique demande: enfermez-vous réellement! Enfermez-vous, peut-être, sans doute, directement avec les présidents de parti, ou alors mettez-les dans une cave à côté, je ne sais pas! Mais vous êtes obligé de passer par là, parce que tous sont allés beaucoup trop loin dans leurs déclarations publiques. Ils devront, avec vous, manger une partie de leur chapeau, sinon personne n'y arrivera.

Je n'ai donc qu'une seule question, monsieur le premier ministre: à quand une véritable méthode? À quand un véritable conclave? Et, surtout, à quand une véritable sortie de crise?

Je vous remercie.

De **voorzitter**: Mijnheer de premier, u krijgt vijf minuten om te antwoorden.

02.09 **Bart De Wever**, premier ministre: Collègues, je vous remercie une fois de plus pour vos questions.

Mijnheer Dermagne, u bent begonnen met te zeggen hoe het zou zijn als een andere premier evenzeer niet op tijd met zijn begroting zou zijn. Welnu, er ís zo'n andere premier in Europa en dat is uw grote voorbeeld, Pedro Sánchez. Hij moet al sinds 2023 met dezelfde begroting werken omdat hij er al meer dan 1.000 dagen niet in slaagt een begroting te laten goedkeuren. Hij is toch het grote voorbeeld voor de PS, maar hij is nog iets meer overtijd met een begroting. Ik vind Pedro Sánchez een sympathieke collega, maar ik neem wel geen voorbeeld aan hem.

Ook de problemen in Nederland werden aangehaald en, zoals ook de heer De Smet heeft gezegd, is het niet overdreven te stellen dat de situatie overal in Europa heel moeilijk is. Economisch en budgettair is het nog het moeilijkst in de landen die de laatste decennia hebben nagelaten hun publieke financiën gezond te beheren. Dat is zeker het geval voor België en ook Frankrijk bevindt zich in eenzelfde situatie. Het is buitengewoon moeilijk en de risico's op een schuldencrisis zijn groot. De moeilijkheidsgraad van de oefening en de wil om die daadwerkelijk aan te pakken en niet te ontwijken, vormen de redenen waarom we in deze situatie zijn terechtgekomen.

Sa Majesté le Roi a reçu les présidents des différents partis de la coalition la semaine dernière. À l'issue de ces consultations, il a constaté que chacun était disposé à poursuivre les discussions budgétaires au sein du gouvernement et à faire des concessions pour parvenir à un accord équilibré. J'espère que c'est vrai. Le Roi m'a donc chargé de relancer les discussions sur cette base. Celles-ci ont repris. La suite du processus se prépare actuellement en concertation avec les différents partenaires de la coalition – *as we speak*.

Maandag zal ik verslag uitbrengen aan de Koning. Ik hoop natuurlijk aan de Soeverein een positieve boodschap te kunnen meegeven. We zullen zien.

De economische uitdagingen waarvoor we intussen staan, heb ik al aangegeven. Gezondere financiën en een stabiel bestuur zijn cruciaal om die uitdagingen het hoofd te kunnen bieden. Dat geldt voor ons land, voor andere landen in Europa en zelfs voor Europa als geheel, voor de Europese Unie.

Om de lopende gesprekken alle kansen te geven, zal ik mij in mijn antwoord verder van enige inhoudelijke commentaar onthouden.

02.10 **Pierre-Yves Dermagne** (PS): Monsieur le premier ministre, avec l'habitude, on ne s'attendait pas à beaucoup de réponses de votre part, et nous n'avons pas été surpris. Nous n'avons pas été déçus puisque, depuis des semaines, vous répétez la même chose: la situation est extrêmement compliquée, c'est la faute des prédécesseurs, de la situation internationale, des droits de douane, de la guerre en Ukraine, etc.

Mais, monsieur le premier ministre, il est temps aujourd'hui que vous preniez vos responsabilités! Il est temps qu'aujourd'hui vous portiez un vrai projet politique pour l'ensemble de ce pays, parce qu'essayer de trouver 10 milliards d'euros ne fait pas de vous un premier ministre, et ne fait pas non plus un projet d'avenir pour le pays... Un budget n'est pas une fin en soi mais un moyen de donner plus de pouvoir d'achat à la population, d'investir dans la transition climatique, un moyen pour plus de justice fiscale, pour aider nos pensionnés à percevoir une retraite digne, pour offrir un statut aux aidants proches, pour des soins accessibles et de qualité. C'est cela que les Belges attendent de vous.

02.11 **Steven Coenegrachts** (Anders.): Mijnheer de premier, is dat nu uw antwoord? De begroting in Spanje is nog erger. De begroting in Nederland is ook heel erg. Overal is het moeilijk.

U maakt veel analyses over het verleden, leest voor uit het persbericht van de Koning en zegt dat we het maandag wel zullen zien. Er is echter niets: geen plan, geen visie, geen maatregelen, geen begroting, geen perspectief en geen licht aan het einde van de tunnel. Alleen voorlopige twaalfden liggen in het verschiet.

U bent nu twee jaar premier van dit land. Neem uw verantwoordelijkheid. Bestuur dit land. Bestuur met uw ploeg. Neem uw regering mee en zorg voor zuurstof in onze economie. Zorg voor groei bij onze bedrijven en ondernemers en bied hun werknemers toekomstperspectief.

02.12 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, vous avouez donc clairement qu'il ne s'agit pas uniquement d'un problème belge, mais bien d'un problème européen. Cependant, vous ne tenez pas compte, ou ne voulez pas tenir compte, de cette nouvelle réalité qui s'impose à vous: la population en a assez. Elle ne veut plus des mêmes recettes. Elle veut autre chose.

La population n'est pas la seule à le dire. S'agissant de la taxation des plus riches, même le rapport de l'Organisation de coopération et de développement économiques (OCDE) – qui n'est pas une boîte de gauchistes – souligne qu'en Belgique, le capital n'est pas suffisamment taxé.

Une chose est donc claire: le 23 novembre, le PTB sera du côté des manifestants, notamment pour réclamer que l'on aille chercher l'argent là où il se trouve, auprès des ultra-riches, et non toujours dans nos poches.

02.13 **Barbara Pas** (VB): Mijnheer de premier, men vraagt zich al de hele week af wat beloftes aan de Koning waard zijn, maar belangrijker in een democratie zijn de beloftes aan de kiezer. U weet wel, het gaat dan over orde op zaken stellen, confederalisme of niets, geen nieuwe belastingen. Heel duidelijke beloftes, waarvan niets van in huis is gekomen. Voor de verkiezingen zei u letterlijk: "Het huidige beleid verder zetten, is het orkest van de Titanic." Vandaag doet u echter net hetzelfde als de voorgaande regeringen. Wederom gaat het om nieuwe belastingen, nog maar eens nieuwe belastingen, meer schulden en geen structurele oplossingen. De Vlaming betaalt opnieuw.

Mijnheer de premier, eigenlijk zou u moeten doen waarvoor u verkozen bent, namelijk fiscale autonomie, de splitsing van de sociale zekerheid en zorgen voor een beleid dat ervoor zorgt dat elke regio de gevolgen van het eigen beleid draagt. Maak daarvan eens eindelijk werk.

02.14 **Matti Vandemaele** (Ecolo-Groen): Mijnheer de premier, u stelt dat het een probleem van het verleden is. Sorry, maar dat zijn gewoon de uitvluchten van een schoolkind met een slecht rapport. Waarom kunt u na twee jaar nog steeds geen werk maken van een eerlijke bijdrage van de sterke schouders? Waarom kunt u het lekken niet doen stoppen? Waarom kunt u de bedrijfs- en fossiele subsidies niet aanpakken?

Al twee jaar leveren gewone mensen elke dag inspanningen op vraag van uw regering, maar de begroting wordt niet beter. Mensen moeten een effort doen, maar het wordt steeds slechter. U schuift de rekeningen dus door naar de mensen. De mensen leveren in, maar de begroting ontspoort verder.

Mensen verwachten van u perspectief en een toekomst, geen politiek theater. Stop met dat theater. Maak werk van een eerlijke, solidaire begroting.

02.15 **François De Smet** (DéFI): Monsieur le premier ministre, vous nous avez dit "j'espère que c'est vrai", en parlant des déclarations des présidents de partis au Palais. Même vous, vous n'en êtes pas tout à fait sûr. Il est donc urgent de rétablir une forme de confiance. Je pense que le conclave est la seule solution. Je suis même étonné, sincèrement, que dès vendredi dernier en sortant de chez le Roi, vous n'ayez pas réuni tout le monde. De plus, vous n'êtes plus vraiment pressé, si j'ose dire, le cap des douzièmes provisoires a de toute façon explosé. Vous n'en êtes donc plus à une ou deux semaines près. Faites-le peut-être secrètement, discrètement. Si ça se trouve, vous êtes en train de le faire, et tant mieux.

Je pense qu'on a remis le chauffage à Val Duchesse, dans la charmante commune DéFI d'Auderghem. Vous y êtes les bienvenus. Personne ne vous y cherchera. Allez-y, réunissez-vous et sortez-nous de ce marasme! Ou alors, dites-nous qu'il n'y a même plus assez de confiance entre les membres de ce gouvernement pour conclure un budget ou pour croire le Roi quand il nous dit que les présidents vont faire enfin les concessions nécessaires!

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

03 Samengevoegde vragen van
- Anja Vanrobaeys aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "Het faillissement van Vynova" (56002112P)
- Tine Gielis aan Bart De Wever (eerste minister) over "Vynova" (56002113P)
- Robin Tonniau aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "Vynova" (56002116P)
- Axel Ronse aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "De competitiviteit van de industrie in het licht van het faillissement van Vynova" (56002126P)
- Jean-Marie Dedecker aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "Vynova en de exodus van de Belgische petrochemische industrie" (56002127P)
- Meyrem Almaci aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "Vynova" (56002131P)
- Dieter Keuten aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "Het faillissement van chemiebedrijf Vynova" (56002138P)
03 Questions jointes de
- Anja Vanrobaeys à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "La faillite de Vynova" (56002112P)
- Tine Gielis à Bart De Wever (premier ministre) sur "Vynova" (56002113P)
- Robin Tonniau à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "Vynova" (56002116P)
- Axel Ronse à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "La compétitivité de l'industrie dans le contexte de la faillite de Vynova" (56002126P)
- Jean-Marie Dedecker à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "Vynova et l'exode de l'industrie pétrochimique belge" (56002127P)
- Meyrem Almaci à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "Vynova" (56002131P)
- Dieter Keuten à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "La faillite de l'entreprise chimique Vynova" (56002138P)

03.01 **Anja Vanrobaeys** (Vooruit): Mijnheer de minister, vóór de plenaire vergadering heb ik met de medewerkers van Vynova gesproken, die hier ook op de tribune zitten. Zij zeiden me dat Vynova staat voor generaties aan expertise. Het gaat om werknemers, die fier zijn op hun job, om ouders, die willen dat hun kinderen daar werken, en om de zekerheid van honderden gezinnen.

Natuurlijk beseffen ze ook dat het moeilijk ging, want de chemiesector staat onder enorme druk. Toch bleven ze hopen op een doorstart, op een overname en op een toekomst voor hun fabriek. Afgelopen maandag stonden ze nog op straat om hun jobs te redden. De dag nadien volgde echter de mokerslag: het faillissement.

Mijnheer de minister, stelt u zich eens voor wat dat faillissement betekent. Van de ene dag op de andere verliest men zijn job, en dat terwijl men misschien nog studerende kinderen heeft of een hypothecaire lening moet afbetalen en andere rekeningen volgen.

Erger, Vynova is niet alleen. Er waren ook de faillissementen van Blokker, Makro en Tupperware. Toen ik u daarover in de commissievergadering van 14 januari van dit jaar ondervroeg, beloofde u dat u voor dat soort faillissementen, waarbij geld uit de Belgische vestigingen wordt weggehaald, werknemers in onzekerheid blijven en uiteindelijk de samenleving voor de factuur opdraait, in overleg met de sociale partners en de minister van Justitie een oplossing zou vinden. Ik heb het verslag hier bij me.

Nu is er opnieuw een dergelijk faillissement. Ik heb maar één vraag voor u, mijnheer de minister. Wanneer zult u uw belofte eindelijk omzetten (…)?

03.02 **Tine Gielis** (cd&v): Mijnheer de minister, het faillissement van Vynova zorgt voor een schokgolf in de hele chemiesector, niet alleen in mijn eigen buurgemeente Tessenderlo-Ham, maar bij uitbreiding in de volledige Kempen en Limburg. Vele honderden gezinnen gaan bange tijden tegemoet. Vandaag gaan onze gedachten vooral naar hen. Sommigen zijn hier aanwezig op de tribune. Ik ken hun gevoelens, want ik heb zelf 36 jaar ervaring in de petrochemische sector en heb een dergelijke situatie ooit ook meegemaakt.

Naast de 600 getroffen werknemers komt ook een hele keten van bedrijven onder druk te staan.

Mijnheer de minister, dit faillissement valt niet zomaar uit de lucht. Ik heb u en andere leden van de regering al meermaals ondervraagd over de malaise in onze chemische sector, hét kroonjuweel van onze Belgische economie. Cd&v heeft altijd gepleit voor investeren in mensen en bedrijven, om hoogwaardige jobs in eigen land te houden en de economische groei te stimuleren.

De chemische sector voert vandaag echter een strijd op leven en dood met zijn internationale concurrenten. Alleen komt hij niet met gelijke wapens aan de start door de hoge energieprijzen en de strenge Europese regelgeving.

Mijnheer de minister, we moeten in Europa dringend onze naïviteit laten varen en beseffen dat onze welvaart bedreigd wordt. We leggen onze eigen industrie strenge normen op, waardoor ze weggespeeld wordt door anderen die niet volgens dezelfde regels spelen. Een voorbeeld daarvan is de Chinese import van pvc, waarmee Europese bedrijven zoals Vynova moeten concurreren. De productie daarvan, is tot vijf keer CO_2-intensiever dan de Europese productie. In China wordt dat niet bestraft, maar beloond.

Mijnheer de minister, is de regering bereid om tijdens de komende Europese top op tafel te slaan en de Europese collega's op te roepen om (…)

03.03 **Robin Tonniau** (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, we staan hier opnieuw naar aanleiding van de sluiting van een bedrijf in België, deze keer Vynova. Dat is een grote klap voor onze economie, maar vooral een zware klap voor de getroffen werknemers. Zij verliezen letterlijk hun broodwinning. Het gaat om arbeiders die hun huis moeten afbetalen en hun studerende kinderen moeten onderhouden. Ze verliezen hun job en hun inkomen, terwijl de facturen blijven binnenstromen. Alle steun aan hen.

Waar zijn al die gemaakte winsten van Vynova naartoe? Die zijn natuurlijk niet blijven plakken bij de arbeiders. De aandeelhouders hebben zich de laatste jaren op hun kap kunnen verrijken. Wie vandaag al 10, 20 of 30 jaar in de fabriek werkt, wordt echter naar huis gestuurd zonder ook maar 1 eurocent.

Alle steun aan de vakbonden en de vakbondsafgevaardigden van Vynova, die hier aanwezig zijn en die zich dag en nacht inzetten om jobs te redden. Vynova moet een doorstart krijgen. Als Vynova valt, dan zullen ook andere bedrijven in de chemische sector ten onder gaan. De gevolgen van dat faillissement zullen tot in de haven van Antwerpen voelbaar zijn.

Vynova is eigenlijk langzaam gewurgd door de hoge energieprijzen. Hoe kan onze economie concurreren als onze bedrijven bijvoorbeeld twaalf keer zoveel moet betalen voor gas dan men in de Verenigde Staten betaalt? De Wever is vorige week gaan speechen bij de sectorfederatie essenscia en heeft daar het volgende gezegd: "De sterke basischemie is de sokkel waarop onze gespecialiseerde chemie berust en is absoluut noodzakelijk om onze strategische onafhankelijkheid te waarborgen."

Welnu, mijnheer de minister, Vynova ís basischemie. Ik heb dus de volgende vraag voor u. Welke noodmaatregelen zal deze regering nemen om Vynova te redden en een doorstart mogelijk te maken?

03.04 **Axel Ronse** (N-VA): Zijn er collega's in het halfrond die thuis pvc-buizen of kunststoframen hebben? Wij allemaal, mevrouw Almaci? Hebt u het liefst dat die hier worden gemaakt, of in China? Wie wil dat ze hier worden gemaakt? Iedereen? Wel, er is een partij die liever heeft dat ze in China worden gemaakt. Dat zijn de groenen. Deze week

heeft een Europarlementslid van Groen letterlijk gezegd dat het tijd is om de chemische industrie hier aan banden te leggen. Mevrouw Almaci, kunt u dat uitleggen aan de 600 gezinnen die bij Vynova in Tessenderlo sinds jaar en dag grondstoffen maken voor pvc-buizen en kunststoframen?

Groen is een ongelooflijk daadkrachtige partij. U bent in uw opzet geslaagd. De partij Groen heeft, onder andere met de steun van Anders., de chemiesector in ons land aan banden gelegd. Vynova is een kanarie in de koolmijn, want er zullen nog spelers sneuvelen. Weet u hoe dat komt? U was voor de kernuitstap, we moesten weg van kernenergie en sindsdien is onze energie vier keer zo duur.

Mag ik uitspreken? Ik hoor hier de hele tijd vreselijk geroezemoes, zeker van Groen.

03.05 **Meyrem Almaci** (Ecolo-Groen): (…)

03.06 **Axel Ronse** (N-VA): Mijn geweten, mevrouw Almaci?

De **voorzitter**: Mijnheer Ronse, de klok tikt.

03.07 **Axel Ronse** (N-VA): De klok tikt inderdaad voor onze energiebedrijven, voor de chemische cluster. De loonkosten zijn anderhalve keer zo hoog. U hebt ze de voorbije 25 jaar versmacht. Hoe gaat u dat uitleggen? Weet u wat u gaat doen, mevrouw Almaci? U gaat volgende week een kunstraam voor uw huis bestellen en het zal uit China komen. (…)

De **voorzitter**: Mijnheer Ronse, uw tijd is om. U had moeten doorspreken. U hebt zich laten verleiden door mevrouw Almaci. Ik weet niet of dat een goed idee is.

Het woord is aan de heer Dedecker. Hij zal ongetwijfeld uw vraag stellen.

03.08 **Jean-Marie Dedecker** (ONAFH): Mijnheer de minister, u kent ondertussen het verhaal van Vynova in Tessenderlo en de 600 mensen die op straat zijn gezet, maar kent u ook Envalior en Covestro, de chemiefabrieken die vorig jaar zijn gesloten? Kent u het energiebedrijf Ekinoks, groene heimatzangers, dat vorige week heeft aangekondigd dat het de CO_2-lijn naar Noorwegen niet zal aanleggen? Kent u ExxonMobil en TotalEnergies, die in 2027 de chemiekrakers in Zwijndrecht zullen sluiten? Kent u de ammoniakfabriek Yara in Tertre, die gesloten is, mijnheer de minister? DOMO Chemicals in Sint-Niklaas heeft de boeken neergelegd. Vioneo, de groenestroombelofte die er zou komen, verhuist naar China, bende groenen. Dan is er nog Bionerga, de recyclagefabriek in Houthalen, die failliet is gegaan, bende groenen.

Waterstof is jullie grote hoop. Het Amerikaanse Plug Power schrapt de investering van 400 miljoen euro in Antwerpen. Power-to-methanol is ook geschrapt. Cummins Hydrogenics is failliet. DEME en PMV stoppen hun activiteiten in Oostende. ENGIE en Carmeuse stoppen met hun waterstofproject. Waar staan we dan?

Wie is de schuldige, zoals Axel Ronse zei? Dat zijn jullie! *(De heer Dedecker wijst naar de Ecolo-Groenfractie.)*

De koolstofkredieten en de koolstofbelastingen hebben ervoor gezorgd dat al onze energie minstens drie keer duurder is dan in het buitenland. Ons gas is drie keer duurder. De sluiting van onze kerncentrales heeft ervoor gezorgd dat er onvoldoende elektriciteit wordt geproduceerd om onze industrie in stand te houden. Dat is een schande. U zou in feite moeten sterven van schaamte in plaats van die maatregelen te verdedigen. We noteren hier in 20 jaar 90 % minder investeringen in onze industrie. Wees daar maar absoluut fier op.

03.09 **Meyrem Almaci** (Ecolo-Groen): Vynova-Limburg staat op de rand van het faillissement. Terwijl sommigen hier een vraag stellen alsof het faillissement een feit is, spelen de heer Ronse van de N-VA en de heer Dedecker een walgelijk spel van framing, op kap van het leven van gewone mensen.

Het is bang afwachten hoe groot de schade voor de toeleveranciers zal zijn, maar het is duidelijk dat duizenden mensen de grond onder hun voeten voelen wegzakken. Die mensen weten niet wat 2027 zal brengen. Ze hebben met handen en voeten waarde gecreëerd voor dat bedrijf, terwijl het moederbedrijf het voorbije jaar niets anders heeft gedaan dan de buffers leegzuigen en het geld wegbrengen. Nu staan de werknemers met lege handen. Dat is onaanvaardbaar.

De hoge energieprijzen zijn inderdaad een oorzaak, mijnheer Dedecker. Die worden veroorzaakt door de heer Trump in Iran, waar de bevolking eronder lijdt, maar ook wij voelen de gevolgen in onze portemonnee. De golf van faillissementen onder de arizonaregering is de grootste van de voorbije tien jaar. Dat is de waarheid.

Een tweede waarheid, mijnheer Ronse, betreft de overproductie van plastic in de wereld en de Chinese dumpingprijzen. In plaats van te investeren in een omslag, heeft men het bedrijf echter leeggezogen. Weet u waarover mevrouw Matthieu het had? Over PFAS en microplastics in ons bloed. Hoe laag bent u gezonken om dat hier te proberen te misbruiken en te denken dat ik niet weet waarover zij het had? Hoe zielig! Hoe zielig!

En ja, in mijn huis liggen inderdaad pvc-buizen en die komen waarschijnlijk van Vynova. Tenzij u in een huis woont dat volledig uit pvc is opgetrokken, inclusief de garageboxen en ongetwijfeld het *poolhouse*, zou ik stoppen met dat soort belachelijke boomerframing. Het is zielig, naast de kwestie en helpt de betrokkenen niet.

Er is ons veel aan gelegen geweest om de chemie te helpen de omslag te maken, om werk te maken van de verhoogde aftrek voor groene energie en in Europa voorrang te vragen voor die productie van bij ons. Daar hebben jullie met Arizona echter tegen gestemd. Dat is de realiteit.

Mijn vraag is dus, aangezien dat bedrijf nog niet verloren is, wat u zult doen om die doorstart mogelijk te maken. Wat zult u doen tegen die dumping op Europees niveau? (…)

03.10 **Dieter Keuten** (VB): Mijnheer de minister, ik heb veel vragen, maar ik begin met het belangrijkste. Looichemie, zoals wij het noemen, is een sevesobedrijf. Ook al is de productie er vorige week stopgezet, nog steeds zijn daar dag en nacht ploegen aan het werk om de veiligheid van ons hele dorp te garanderen. Ook al hebben die mensen geen enkele zekerheid dat hun loon vandaag of morgen nog zal worden betaald, toch nemen ze hun verantwoordelijkheid op voor onze veiligheid. Dat verdient respect. Ik maak daarvoor een diepe buiging.

Premier De Wever is alweer vertrokken. Het is een schande hoe hij de Vlaming in de steek laat. Op 8 januari heb ik hem om hulp gesmeekt: doe iets, het is nu of nooit.

Zijn toenmalig antwoord was dat hij ermee bezig was in een werkgroep, hij organiseerde een derde industrietop, een Europese bijeenkomst, in Alden-Biesen. Bovendien heeft De Wever…

03.11 **Axel Ronse** (N-VA): (…)

03.12 **Dieter Keuten** (VB): Oei, mijnheer Ronse, inderdaad, oei. Mag het niet? Wat doet De Wever hier elke week? Voorlezen. Wat heeft De Wever in februari gezegd? Dat de chemie- en staalsector desnoods gebaild moeten worden, wat betekent dat ze financieel moeten worden gered omdat het gaat om kritieke infrastructuur.

Mijnheer de vicepremier, ik heb daarom voor u maar één vraag. Waarom is er van al die beloftes niets in huis gekomen?

De **voorzitter**: Mijnheer de minister, dat zijn meer dan twee vragen. U hebt vijf minuten antwoordtijd.

03.13 Minister **David Clarinval**: Beste collega's, de aankondiging van de faillissementsaanvraag van Vynova kwam als een echte schok voor de ongeveer 600 betrokken werknemers en hun gezinnen. Ik wil hen in de eerste plaats mijn oprechte steun betuigen in deze bijzonder moeilijke situatie.

De onderneming maakte sinds 26 december 2025 al het voorwerp uit van een gerechtelijke reorganisatie. Er werden meerdere overname- of herkapitalisatiepistes onderzocht, maar die bleven helaas zonder resultaat.

Deze situatie illustreert de diepgaande problemen waarmee de Europese en Belgische chemische industrie wordt geconfronteerd: hoge energie-, loon- en productiekosten, wereldwijde overcapaciteit en toenemende concurrentie van goedkope import, maar ook Chinese dumping.

Met de steun van de FOD Economie en mijn kabinet heeft een coalitie van ondernemingen een antidumpingklacht ingediend tegen de import van pvc uit China, Zuid-Korea, Mexico en Taiwan. Daardoor werd in september 2026 een Europees onderzoek geopend. Voor Vynova komt die demarche helaas te laat. Daarom pleit ik voor snellere en efficiëntere Europese handelsbeschermingsinstrumenten om onze ondernemingen en onze waardeketens te beschermen.

Op sociaal vlak herinner ik eraan dat de faillissementsprocedure onder de bevoegdheid valt van de gerechtelijke instanties, waarvan we de onafhankelijkheid moeten respecteren.

Als federaal minister van Werk is het mijn prioriteit om ervoor te zorgen dat de rechten van de werknemers worden gerespecteerd en dat de wettelijke beschermingsmechanismen worden toegepast. Ik denk met name aan het Fonds Sluiting Ondernemingen, dat kan tussenkomen voor bepaalde achterstallige lonen en werkvergoedingen die verschuldigd zijn aan de

werknemers, binnen de limieten die bij wet voorzien zijn.

Het zoeken naar oplossingen om de industriële activiteit in stand te houden en het begeleiden van werknemers naar een nieuwe job vallen hoofdzakelijk onder de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest, met name van de VDAB. In deze moeilijke situatie is het belangrijk dat iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt in het kader van zijn bevoegdheden. Ik zal erop toezien dat de bevoegde federale diensten er alles aan doen om ervoor te zorgen dat de betrokken werknemers de bescherming krijgen waarop ze recht hebben.

De situatie van Vynova toont ons nog maar eens dat we actie moeten ondernemen om onze competitiviteit te steunen. Dit standpunt verdedig ik al geruime tijd. Als we onze industrieën, investeringen en jobs willen behouden, moeten we ervoor zorgen dat onze ondernemingen zich op gelijke voet kunnen meten met hun concurrenten. Wanneer de energiekosten, de loonkosten, de administratieve lasten en verplichtingen zich opstapelen, worden onze industriële sites kwetsbaarder.

Het beste antwoord op de moeilijkheden waarmee onze industrie momenteel te kampen heeft, is niet het beheersen van de gevolgen van de industriële achteruitgang, maar het aanpakken van de oorzaken ervan. Door de competitiviteit te versterken, de groei te ondersteunen en onze economie te herindustrialiseren zullen we onze jobs duurzaam beschermen.

03.14 **Anja Vanrobaeys** (Vooruit): Mevrouw Almaci, het faillissement is helaas uitgesproken. Die werknemers zitten hier met al hun angsten en onzekerheden. Ze krijgen hier een hele cinema, terwijl ze nog altijd voortwerken aan de veiligheid. Ze verdienen een toekomst en een doorstart.

Mijnheer de minister, u zegt dat de bescherming van werknemers uw prioriteit is. Ik heb u daar in januari al naar gevraagd. Ik verwacht concrete maatregelen, maar die komen er niet. Die mensen zitten met de handen in het haar.

Ook de werknemers van Makro en Tupperware wachten nog altijd op hun ontslagvergoeding. Vooruit is duidelijk. Werknemers en de sociale zekerheid mogen niet langer de rekening betalen voor dergelijke faillissementen, die immers zonder sociaal plan en zonder wet-Renault doorgang vinden. Dat is de harde waarheid. Sluit die achterpoortjes nu.

03.15 **Tine Gielis** (cd&v): Mijnheer de minister, ik heb niet alleen goed naar u geluisterd, maar ook naar alle partijen in dit halfrond.

Ik doe tegelijkertijd een oproep aan alle partijen die vandaag in Europa de economische groei belemmeren. Laten we stoppen met die onnodige regelgeving. Laten we stoppen met elkaar hier te bekampen. Laten we samen de krachten bundelen om een daadkrachtig industrieel beleid te voeren, zoals ook essenscia°, de beroepsvereniging van de chemie, aangeeft.

Laten we een structurele aanpak doorvoeren en stoppen met het evenwicht tussen economie en ecologie te verkrachten. Het is belangrijk dat we nu een antwoord bieden aan de 600 gezinnen, die in de kou staan. Er zullen ongetwijfeld nog gezinnen volgen. Als politiek moeten we er voor hen zijn.

03.16 **Robin Tonniau** (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, u gedraagt zich eigenlijk een beetje als een begrafenisondernemer. U komt hier de overlijdensakte van Vynova voorlezen. U vertelt hoe geweldig het bedrijf was, maar vervolgens steekt u het in de put.

De arbeiders en de vakbonden vragen dat u iets onderneemt, dat u die bedrijven reanimeert en actie onderneemt. Zij vragen dat de politiek iets doet en alles op alles zet om een doorstart van het bedrijf mogelijk te maken en zo de maximale tewerkstelling te waarborgen.

Het is niet de schuld van de werknemers dat het bedrijf sluit. Op een paar jaar tijd heeft de investeringsgroep boven Vynova honderden miljoenen euro uit het bedrijf getrokken. Op het moment dat de arbeiders de winsten produceerden, werden die doorgesluisd naar aandeelhouders en naar buitenlandse constructies.

Nu de kassa leeg is, sluit men het faillissement af en draait de Staat op voor de kosten.

Het gaat tot hier en niet verder, mijnheer de minister.

03.17 **Axel Ronse** (N-VA): Die 600 fantastische werknemers hebben vooral recht op eerlijkheid. Wie hier komt beweren dat het bedrijf failliet gaat door te grote winsten, kraamt onzin uit. De reden waarom Vynova het faillissement heeft aangevraagd, is dat de energiekosten vier keer zo hoog zijn als in concurrerende landen en de loonkosten anderhalf keer zo hoog.

Er schemert een degrowthverhaal door in de retoriek. De fractieleider van Groen stelde daarnet een vraag aan de eerste minister. Hij vroeg de eerste minister om te stoppen met de fossiele subsidies. Het gaat om een tegemoetkoming in de aardgaskosten die, zoals de heer Tonniau terecht zei, twaalf keer duurder is als in andere landen. Op het moment dat 600 jobs in de chemiesector sneuvelen, zegt hij dat we daarmee moeten stoppen. Als we dat zouden doen, mijnheer Vandemaele, zullen er nog veel spelers in de chemiesector sneuvelen. Daarom zeg ik: stop uw groen degrowthdiscours.

03.18 **Jean-Marie Dedecker** (ONAFH): Collega's, u zou beschaamd moet zijn te praten over tewerkstelling. INEOS wil in Antwerpen de meest groene ethaankraker ter wereld bouwen. Het investeert 5 miljard euro, maar wacht nog steeds op een vergunning, omdat er altijd wel ergens in een natuurgebied over de grens een vogeltje zit te hoesten.

Wie heeft schuld daaraan? Jullie, boomknuffelaars, u hebt daaraan schuld.

Er ligt 2 miljard euro aan staatssteun klaar voor ArcelorMittal in Gent, maar het bedrijf neemt die steun niet op. Die staatssteun is bedoeld om te vergroenen. Waarom neemt het bedrijf die niet op? Omdat het bedrijf niet zeker is van de elektriciteitsvoorziening. Waar gaat het bedrijf heen? Naar Duinkerke, over de Schreve, want daar bouwt men twee extra kernreactoren. Dat is het gevolg van de taksen die men heft.

Ga naar Antalya, neem het vliegtuig en zeg het daar maar eens, mijnheer de minister.

03.19 **Meyrem Almaci** (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, u hebt in uw analyse eigenlijk bevestigd wat een aantal collega's niet willen zien. Er is overproductie, er is dumping, er zijn hoge energieprijzen als gevolg van de wereldwijde conflicten, toegejuicht door Theo Francken.

Voor ons is het duidelijk dat werknemers nooit de dupe mogen worden van de graaizucht en kortzichtigheid van enkelingen elders. Het is aan ons, de overheid en aan u als minister om samen met de directie en de aandeelhouders de toekomst van zoveel mogelijk mensen veilig te stellen. Dat is inderdaad de doorstart die mogelijk zou kunnen zijn, een toekomst die wat ons betreft duurzaam en sociaal is, want dat is het verschil. Wilt u blijven hangen in een fossiel verleden waarvan men niet afgeraakt, waar men werknemers blijft dumpen, net als het plastiek? Of wilt u gaan voor het model van de toekomst, waar wij voor kiezen, een model dat gericht is op cleantech, een model dat een gelijk speelveld creëert en dumping tegengaat, maar waar jullie in Europa tegen stemmen, een model met meer respect voor de werknemersrechten.

Misschien hadden uw bevoegde ministers van de afgelopen 25 jaar daar wat meer energie in moeten steken, mijnheer Ronse, want (…)

03.20 **Dieter Keuten** (VB): Voor Vynova is het te laat. Dat was letterlijk het antwoord van de minister, beste werknemers. Ik woon vlak bij die fabriek. Wat zag ik vanmorgen in de mist, in de kou, in de totale onzekerheid? Ik zag de werknemers aan het piket. Ik zag ook dat ze iedereen binnenlaten die er hoort te zijn. Ze nemen dus hun verantwoordelijkheid. Dat kan van de regering niet worden gezegd.

Maak van die volgende industrietop dus een koffietafel, want onze economie bloedt. Er is een kettingreactie bezig mijnheer de minister. Vandaag is het een drama in Tessenderlo, maar er zullen er nog veel volgen. De generaties lange groei van de Vlaamse welvaart is nu definitief voorbij. Dank u wel, N-VA, dank u wel, cd&v, dank u wel, Vooruit.

De **voorzitter**: Ik wilde zeggen: dank u wel, mijnheer Keuten, maar dat hebt u een beetje verknoeid.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

04 Questions jointes de
- Anne Pirson à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "La situation des aidants proches" (56002118P)
- Sophie Thémont à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "L'exclusion du chômage des aidants proches" (56002130P)
- Sarah Schlitz à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "La situation incertaine des aidants proches à partir du 1er mars 2027" (56002139P)
- Sofie Merckx à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "L'urgence de la situation des aidants proches" (56002135P)
04 Samengevoegde vragen van
- Anne Pirson aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "De situatie van de mantelzorgers" (56002118P)
- Sophie Thémont aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "De uitsluiting van mantelzorgers van het recht op een werkloosheidsuitkering" (56002130P)
- Sarah Schlitz aan David Clarinval (VEM Werk,

Economie en Landbouw) over "De onzekere situatie van de mantelzorgers vanaf 1 maart 2027" (56002139P)
- Sofie Merckx aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "De urgentie betreffende de situatie van de mantelzorgers" (56002135P)

04.01 **Anne Pirson** (Les Engagés): Monsieur le ministre, il est 3 h du matin, quelque part dans ce pays, et une maman se lève pour la troisième fois: son fils polyhandicapé ne peut pas rester seul, même pas une heure. Elle n'a pas choisi d'arrêter de travailler; elle ne le peut pas, tout simplement. Depuis ce mardi, elle est encore plus angoissée que d'ordinaire: en commission, le ministre Vandenbroucke a confirmé qu'il n'y aurait pas de statut distinct pour les aidants proches. Alors, de quoi vivra-t-elle en janvier? En mars dernier, la majorité avait pris ses responsabilités en accordant un sursis relatif à l'allocation de chômage et en doublant le montant de l'allocation.

Monsieur le ministre, vous le savez, Les Engagés ont défendu les aidants proches en commission et dans cet hémicycle. Au sein de la majorité, oui, nous avons été les premiers à déposer des textes. Aujourd'hui, je vous le répète, nous ne les lâcherons pas. Ce point est, du reste, inscrit à l'agenda du gouvernement. Pour les aidants proches, le sursis prendra fin le 31 décembre, autrement dit: demain.

Comme nous le savons, le chômage n'est pas la réponse structurelle à ce problème. Toutefois, la perte de tout revenu n'est pas non plus la solution. Les familles se fichent de savoir quel niveau de pouvoir est compétent. Elles se demandent simplement si, le 1er janvier, elles auront un revenu.

Pour nous, ce qui était possible en mars doit l'être en décembre. Le levier repose donc entre vos mains. Monsieur Clarinval, j'ai une seule question: allez-vous, avant le 31 décembre, prolonger le maintien des allocations pour les aidants proches jusqu'à ce qu'une solution structurelle soit opérationnelle?

04.02 **Sophie Thémont** (PS): Monsieur le ministre, aujourd'hui, les aidants proches ont l'impression de revivre le même mauvais film qu'en février dernier. À nouveau, c'est l'angoisse.

Dès janvier, avec votre réforme du chômage, ils étaient menacés d'exclusion. Je vous avais d'ailleurs interpellé à ce sujet et j'avais proposé de prévoir une exception. La majorité avait alors fait bloc en nous expliquant qu'il fallait une véritable solution pour les aidants proches; le chômage n'était pas la bonne réponse; les aidants proches méritaient tellement mieux...

En attendant cette véritable solution, vous avez sorti de votre chapeau une mesure transitoire: un petit répit de 12 mois et une toute petite allocation de 715 euros par mois, une somme indigne pour vivre. Pourquoi 12 mois? Parce que la véritable solution devait arriver rapidement. Toute la majorité nous l'avait juré, la main sur le cœur: un vrai statut et un vrai revenu. Les aidants proches ont attendu patiemment. Et le pire, c'est qu'ils vous ont crus!

Neuf mois plus tard, il n'y a toujours rien. L'un de vos collègues nous l'a d'ailleurs confirmé: aucun statut ne sera créé, aucun revenu garanti, aucune solution ne sera mise en place. La seule réponse apportée est un plan pour les aidants proches, sans échéance ni solution concrète. Pourtant, ce n'est pas d'un plan creux dont ils ont besoin, mais de pouvoir vivre dignement. Et pour vivre dignement, il faut un revenu.

C'est vous qui allez leur retirer ce revenu à partir du mois de janvier. C'est vous qui allez les faire basculer dans la précarité. C'est vous qui refusez de prévoir une exception pour toutes ces femmes et ces hommes qui s'occupent quotidiennement d'un parent gravement malade ou lourdement handicapé.

Monsieur le ministre, allez-vous abandonner ces aidants proches en les privant de revenus? Vous devez trouver une véritable solution, non pas demain, non pas dans cinq mois, mais maintenant!

04.03 **Sarah Schlitz** (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, cela fait maintenant des mois que vous trimballez les aidants proches, et je peux vous dire que ces gens vivent avec la peur au ventre. Pour rappel, vous avez décidé, dans le cadre de votre réforme, de les exclure purement et simplement du chômage. On pourrait parler d'erreur, de choix politique, on ne va pas y revenir mais on peut dire qu'*in extremis*, nous avons réussi à faire en sorte que vous preniez une solution transitoire pour leur garantir quand même un petit sursis. Pour rappel, on parle d'un doublement du montant. Mais il s'agit en réalité pour d'autres d'une division par deux, étant donné que ce montant est le même pour les isolés comme pour les cohabitants, soit 760 euros par mois pour vivre. Qui peut vivre avec un montant pareil?

On le sait, il y a des aidants proches qui ont dû se

tourner vers le CPAS et d'autres qui n'ont accès à aucun revenu depuis leur exclusion, parfois le 1er janvier, parfois en mars, parfois en juillet. Monsieur le ministre, aujourd'hui, vous voilà en réalité au pied du mur. Vous avez, il y a quelques mois, fait la promesse d'un statut. Mme Taton, du MR, l'a annoncé auprès de ces personnes. Vous l'avez soutenue dans la presse. Et maintenant qu'entend-on? Qu'il n'y a rien! Vous essayez de vous cacher derrière un plan, qui ne touche absolument pas à la question du statut! Un plan qui donne droit à des séances chez le psy, un plan qui donne des points de contact, un plan qui permet à ces personnes d'avoir de la simplification administrative, mais qui ne permet pas de remplir un frigo à la fin du mois.

Monsieur le ministre, aujourd'hui, le ministre Vandenbroucke a fermé la porte au fait de prendre sur ses propres budgets la solution que vous avez promise. On le comprend un peu! Les régions vous ont directement fermé la porte aussi. Merci les collègues des Engagés et du MR au niveau régional, qui ont directement dit qu'il ne s'agissait pas de leur compétence mais bien de la vôtre.

Les Engagés nous annoncent que ce dossier est sur la table des négociations. Monsieur le ministre, pouvez-vous nous dire si vous soutenez bel et bien la création de ce statut et le fait de dégager des montants (…)

04.04 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, tous les jours, nous voyons les effets de votre réforme du chômage. Les CPAS croulent sous les demandes et indiquaient hier que beaucoup plus de gens que prévu font appel aux CPAS, moins d'une personne sur 10 ayant trouvé du travail.

Nous voyons aussi apparaître des réalités comme celle des aidants proches, réalité sur laquelle nous avons bien sûr alerté avant que la loi ne soit votée mais, malheureusement, nous n'avons pas eu, à ce moment-là, le soutien des Engagés.

Qui sont les aidants proches? Ce sont des personnes qui ne travaillent pas parce qu'elles s'occupent souvent d'un enfant, mais ce peut être aussi un parent ou un conjoint gravement malade ou gravement handicapé. Elles pallient le travail qui devrait être pris en charge par la collectivité et sont là pour leurs proches tous les jours.

Sous la pression des différentes mobilisations qui ont suivi le vote de la réforme du chômage, un vote était intervenu ici, prolongeant d'un an le délai avant l'exclusion. À ce moment-là, le MR disait – et je cite Mme Reuter – que c'était "une solution intermédiaire afin de se donner le temps de proposer un statut solide et pérenne". Ce sont vos mots.

Le 5 février dernier, alors que nous en rediscutions ici à nouveau, Mme Taton et vous-même aviez publié des communiqués de presse disant que vous vouliez créer un "statut propre aux aidants proches". Or, qu'avons-nous appris voici deux jours? Qu'il n'y a rien! Il n'y a ni solution pérenne à long terme, ni solution pour le 1er janvier. Comment osez-vous laisser ainsi tomber ces gens? La Ligue des familles et les associations sont scandalisées, à raison.

Dès lors, monsieur le ministre, où sont vos paroles du 5 février 2026? Où est le statut des aidants proches? Où est la solution temporaire?

04.05 **David Clarinval**, ministre: Monsieur le président, chers collègues, le chômage est une assurance financée par les cotisations des gens qui travaillent. Elle couvre le risque de perte d'emploi et suppose, par sa nature même, que la personne soit disponible pour le marché du travail et recherche activement un emploi. L'assurance chômage n'a donc jamais constitué une solution structurelle pour les aidants proches et elle ne le deviendra pas à l'avenir.

Leur situation appelle des réponses ambitieuses, adaptées à leur réalité et à leurs besoins. Ces réponses relèvent en grande partie d'autres politiques publiques, notamment des compétences des entités fédérées, mais également de certaines compétences fédérales, en particulier en matière de santé et de soutien aux personnes en situation de handicap. Cela ne signifie évidemment pas que nous sommes restés les bras croisés suite à la limitation du chômage dans le temps.

Conscients des difficultés auxquelles les aidants proches peuvent être confrontés et de leur engagement quotidien considérable, nous avons prévu, dès l'élaboration de la réforme du chômage, un régime transitoire spécifique. Celui-ci leur permet de conserver leur allocation jusqu'à 12 mois supplémentaires après la date normale de fin de droit. À la suite de l'arrêt n° 96/2026 de la Cour constitutionnelle, la première date possible de fin de droit pour les personnes concernées par les premières vagues est désormais fixée au 30 juin 2026. Et donc, pour un aidant proche bénéficiant de la prolongation maximale, le maintien des allocations peut dans ce cas se poursuivre jusqu'au 30 juin 2027. La Cour constitutionnelle a *de facto* prolongé de six mois cette période de

transition.

Je rappelle qu'en mars 2026, des mesures supplémentaires substantielles ont été prises en faveur des aidants proches. Le montant des allocations versées aux chômeurs bénéficiant de cette dispense a été fortement relevé et le congé d'aidant proche a été flexibilisé et renforcé par les nombreux aidants qui travaillent. Je peux donc sans réserve dire qu'en matière d'emploi, nous avons pris notre part de responsabilité.

J'ai également, en temps utile, attiré par écrit l'attention des ministres compétents des entités fédérées sur l'urgence d'agir dans le cadre de leurs propres compétences. Les réponses que j'ai reçues sont diverses. En Région wallonne, le ministre Coppieters a annoncé des initiatives en la matière. En Flandre, des mesures ont été prises de longue date. À Bruxelles, je n'ai pas encore enregistré de réaction. Je vous invite donc à interroger les ministres compétents à propos des mesures qu'ils ont prises, de celles qu'ils préparent et des réponses qu'ils entendent apporter.

En guise de conclusion, j'ajouterai en tant que vice-premier ministre que ce dossier est en effet toujours ouvert à discussion dans le cadre du débat budgétaire en cours. Je puis vous assurer que j'y participe activement et que je resterai, bien évidemment, très attentif à cette question. Je vous remercie de votre attention.

04.06 **Anne Pirson** (Les Engagés): Monsieur le ministre, je vous remercie de vos réponses.

Vous nous renvoyez partiellement vers les régions. Je tiens quand même à rappeler que, le 12 octobre dernier, le gouvernement wallon vous a répondu. Tout ce qui concerne la protection sociale, les revenus de remplacement, l'assurance-chômage, l'ONEM, les dispenses accordées aux aidants proches relève de vos compétences, et non des régions. En Wallonie, nous avançons. Vous l'avez reconnu vous-même le 1er octobre et encore aujourd'hui. Nous avons pris notre part du travail, mais au fédéral, c'est à vous de prendre la vôtre et à joindre les actes à la parole. Si vous voulez, monsieur le ministre, que Les Engagés restent dans la course, il faut maintenir le régime transitoire jusqu'à la fin de cette législature, puisqu'aucun consensus n'a encore été réuni au sujet du statut distinct. Les Engagés ne lâcheront pas les aidants proches qui, eux, ne lâcheront pas… (*micro coupé*)

Le **président**: Merci, madame Pirson.

04.07 **Sophie Thémont** (PS): Monsieur le ministre, vous nous aviez déjà dit en février que vous y travailliez et que vous réfléchissiez à une manière d'y parvenir. Certaines députées s'étaient lancées dans des tirades en versant même quelques larmes. Aujourd'hui, cela recommence. Cela fait neuf mois que vous réfléchissez et que vous vous renvoyez la balle avec les ministres régionaux. Or, pour le moment, il n'y a toujours rien: rien au fédéral, presque rien ou, en tout cas, un embryon de petit projet au plan régional. Les Engagés s'agitent toujours beaucoup. Comme pour les visites domiciliaires, nous pouvons parier qu'ils prétendront avoir obtenu quelque chose.

Monsieur le ministre, je ne comprends pas comment vous pouvez encore vous regarder dans le miroir. Vous allez faire face à des drames humains. Je suis désolée: vous êtes responsable de votre réforme du chômage, tout comme vous l'êtes de ne pas avoir prévu d'exceptions. C'est votre pure responsabilité! Il faut absolument faire quelque chose et (…)

04.08 **Sarah Schlitz** (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, vous êtes clairement au pied du mur. Vous avez cafouillé avec votre réforme du chômage. Vous avez exclu des gens qui n'auraient jamais dû être exclus du chômage.

Vous nous avez fait exactement la même réponse qu'il y a quelques semaines. Je pense qu'à un moment, vous devez aussi répondre plus précisément au Parlement. Mais nous discuterons de cela à un autre moment.

Vous nous dites que ces personnes n'avaient rien à faire au chômage mais je pense qu'elles ont encore moins à faire au CPAS. Je pense que nous pouvons être d'accord là-dessus. Aujourd'hui, ce que nous vous demandons, c'est de réparer la situation injuste et indigne que vous avez créée avec votre réforme du chômage.

Monsieur le ministre, nous déposons aujourd'hui une proposition de loi pour garantir un vrai statut et un revenu digne pendant toute la période reconnue de soins, pour garantir les droits à la pension de tous les aidants proches dans ce pays.

04.09 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): C'est quand même assez scandaleux ce à quoi nous assistons chaque fois. Vous osez nous dire que c'est à nous d'interpeller à la région. Mais vous étiez quand même dans une situation avec la même coalition des deux côtés. On allait voir ce qu'on allait voir. Vous avez écrit, mais il faut agir. Il faut agir.

Où est Mme Taton aujourd'hui? Madame, où êtes-vous? La fois passée, vous étiez là pour demander pour les aidants proches. Et là, on ne vous entend plus.

Ce que le ministre Vandenbroucke a dit avant-hier, c'est: "Comme je l'ai déjà répété à plusieurs reprises, nous n'allons pas créer de statut distinct pour les aidants proches. Nous n'allons pas créer de statut." C'est ce qu'il a dit.

Aujourd'hui, ce que les aidants proches demandent, c'est une vraie reconnaissance et un vrai statut pour le travail qu'ils font. C'est au fédéral qu'il faut y travailler.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

05 Samengevoegde vragen van
- Jeroen Bergers aan Maxime Prévot (VEM Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Ontwikkelingssamenwerking) over "De subsidies voor organisaties die banden hebben met Code Rood" (56002115P)
- Victoria Vandeberg aan Maxime Prévot (VEM Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Ontwikkelingssamenwerking) over "De subsidies voor organisaties die banden hebben met Code Rood" (56002129P)
05 Questions jointes de
- Jeroen Bergers à Maxime Prévot (VPM Affaires étrangères, Affaires européennes et Coopération au développement) sur "Les subventions à des organisations liées à Code Rouge" (56002115P)
- Victoria Vandeberg à Maxime Prévot (VPM Affaires étrangères, Affaires européennes et Coopération au développement) sur "Les subventions à des organisations liées à Code Rouge" (56002129P)

05.01 **Jeroen Bergers** (N-VA): Mijnheer de minister, uit de reeks schriftelijke vragen en het onderzoek dat ik heb gevoerd, blijkt dat de vzw's achter Code Rood sinds 2022 maar liefst 2,4 miljoen euro aan subsidies hebben gekregen van de federale overheid.

Hoe werkt dat precies? Vier verenigingen hebben samen een aanvraag ingediend voor het programma 'Sterkere burgers en sociale bewegingen voor een rechtvaardige, solidaire en duurzame wereld'. Dat subsidieprogramma werd in 2022 in het leven geroepen door minister Kitir. De uitgaven voor dat subsidieprogramma werden daarna nog verhoogd door minister Gennez.

Vier verenigingen hebben dus samen een aanvraag ingediend. Twee ervan zijn de vzw FIAN en de vzw Quinoa. Voor die twee vzw's waarschuwt het OCAD expliciet als deel van het gewelddadige en extreemlinkse Code Rood.

Een derde vzw, die deel uitmaakt van die gezamenlijke aanvraag, is Viva Salud, een vzw van de PVDA die 5,5 miljoen euro aan overheidssubsidies in de pocket heeft gestoken.

Met onze N-VA-fractie stellen we duidelijk dat we extreemlinks geweld, gericht tegen onze bedrijven en de veiligheid van onze mensen, moeten bekampen in plaats van subsidiëren. Het is compleet onaanvaardbaar dat die organisaties langs de kassa passeren.

Ik heb daarom drie concrete vragen.

Ten eerste, zet dat subsidieprogramma stop en zorg ervoor dat die uitbetalingen ophouden.

Ten tweede, kunt u een audit uitvoeren om ervoor te zorgen dat de al uitgevoerde betalingen worden gecontroleerd en dat de kosten die onterecht zijn gemaakt, worden teruggevorderd?

Ten derde, naar onze mening moet er een zwarte lijst komen van extremistische verenigingen en verenigingen die aan partijen gelieerd zijn, zodat die geen subsidies meer krijgen. Vlaanderen heeft die subsidies al afgeschaft, terecht. U hebt die waanzin niet gecreëerd, maar we rekenen wel op u om er een einde aan te maken.

05.02 **Victoria Vandeberg** (MR): Monsieur le ministre, je me permets de vous interroger aujourd'hui sur le suivi accordé au mouvement Code Rouge. Comme cela a déjà été dit, ses actions menacent nos valeurs démocratiques. Notre pays en a déjà été la cible. Je pense notamment à l'attaque menée en octobre 2025 sur le site d'ArcelorMittal à Charleroi ou encore à celle de mars 2025 sur le site de Cargill à Gand, à propos de laquelle l'OCAM avait évoqué une catastrophe mortelle évitée de justesse en Belgique. On ne peut guère être plus clair. Et ce ne sont que deux exemples parmi de nombreuses actions répétées, la dernière remontant à peine à quelques jours à Amsterdam.

Compte tenu des actions précédentes et des risques évoqués par le ministre de l'Intérieur, il me paraît légitime de vous interroger sur le suivi de ce mouvement, mais surtout sur le financement des associations qui en constituent la colonne vertébrale. Certains de ces financements ont été

décidés par l'une de vos prédécesseures à la Coopération au développement, la ministre Kitir, et il me semble d'autant plus important de faire le point sur les décisions prises et sur le suivi actuellement assuré.

Il ne s'agit évidemment pas de remettre en cause la liberté de manifester, qui est un droit fondamental auquel, en tant que libérale, je suis profondément attachée. Il convient toutefois de distinguer la contestation, même vive, des actes de violence ou de dégradation. Le soutien public à la vie associative n'est donc pas en cause. Mais, dans un contexte où les moyens budgétaires sont contraints, leur utilisation doit être rigoureuse. Les financements doivent être attribués en toute transparence, utilisés conformément à leur objet et soumis à un contrôle effectif. Tout financement exige également une responsabilité, quelles que soient les opinions défendues.

Monsieur le ministre, pouvez-vous nous garantir que les subsides publics sont attribués à des associations dont les activités respectent nos valeurs démocratiques?

05.03 **Maxime Prévot**, ministre: Madame la parlementaire, monsieur le parlementaire, les subsides octroyés aux ASBL concernées s'inscrivent dans le cadre du financement des programmes quinquennaux de la coopération non gouvernementale décidé sous le précédent gouvernement par le ministres de la Coopération au développement de l'époque, et ce pour la période 2022-2026.

Les subsides destinés aux acteurs de la coopération non gouvernementale ont à ce jour été versés dans leur intégralité pour ces programmes 2022-2026. Je précise par ailleurs qu'aucun subside ne semble avoir été directement octroyé à Code Rouge. La question porte davantage sur le soutien apporté par des ASBL qui, elles, bénéficient de subsides.

De controlemechanismen en de audit- en rapporteringsverplichtingen voor de actoren van de niet-gouvernementele samenwerking (ANGS) zijn vastgelegd in het koninklijk besluit tot toekenning van de toelagen. De Belgische ANGS doorlopen daarenboven een intensief accreditatieproces, waarbij onder meer rekening wordt gehouden met hun controleprocedures. Een interne dienst binnen mijn departement voert controles uit op de toelagen aan de Belgische ANGS op basis van de geldende regelgevende kaders.

L'éventuel non-paiement des subsides se fait d'ailleurs sur la base de ces contrôles déterminés par des cadres réglementaires en vigueur. Les programmes du prochain cycle 2027-2031 sont à ce jour à l'examen par mon département, conformément à la réglementation, et ne sont donc pas encore approuvés à mon niveau.

L'approbation se fera, selon le cadre réglementaire, avant le 15 mars de l'année prochaine. Il est évident qu'en cas de problème d'intégrité formellement – c'est-à-dire juridiquement – constaté auprès d'un acteur, cela puisse engendrer le non-octroi de subsides et le retrait de son accréditation.

In wezen ben ik, net als u, sterk geneigd om geen subsidies toe te kennen aan organisaties die steun verlenen aan extremistische bewegingen van links of rechts of die oproepen tot burgerlijke ongehoorzaamheid of gewelddadige revolutie. Om willekeur te voorkomen, moeten echter, zoals we weten, strikte juridische voorwaarden worden nageleefd. Daarom kan dit niet ten koste gaan van de grondwettelijke waarborgen op dat gebied.

Mais soyons clairs: si une décision judiciaire condamne un mouvement ou des individus, ou si une administration, sur la base de son cadre réglementaire, classe une organisation sur une liste parce que les activités des acteurs concernés représentent un danger pour notre société, j'en tiendrai bien entendu compte dans le cadre des décisions à venir qui relèvent de mes compétences. Je vous remercie.

05.04 **Jeroen Bergers** (N-VA): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik roep u op om de subsidies heel grondig te auditeren. Ik meen dat de rapporten van het OCAD voldoende duidelijk zijn en duidelijk maken dat die vzw"s echt geen subsidies moeten krijgen.

Collega's van de PVDA, u toetert altijd dat er geen enkel bewijs is van een link tussen uw partij en het extreemlinks geweld. Ik zal het voor u eens heel concreet maken. Basile Peeters en Youlian Burnham zijn leden van uw partij en hebben de UGent gevandaliseerd. Viva Salud, de vzw van Marc Botenga, uw Europees parlementslid, heeft gemeenschappelijk medewerkers aangenomen met vzw's achter Code Rood, 5,5 miljoen *in the pocket*. Climate Express, een andere vzw achter Code Rood, werd opgericht door uw collega Natalie Eggermont.

Ik denk dat het heel duidelijk is. De Franse communisten durven er tenminste voor uitkomen. Als u niet graag wordt aangesproken op het geweld

van extreemlinks, roep dan uw achterban niet op tot het plegen van geweld.

05.05 **Victoria Vandeberg** (MR): Merci, monsieur le ministre, pour votre réponse. Au vu des éléments que vous avez amenés et des critères que vous nous avez cités, la réponse est assez claire. Dès 2027, dans deux mois donc, nous attendons une non-continuation des subsides pour ces ASBL, étant donné qu'il paraît assez clair que celles-ci sont effectivement anti-démocratiques et promeuvent des valeurs qui ne sont pas les nôtres. Nous attendons évidemment de votre part que vous continuiez sur la même lancée, car ces garanties constitutionnelles dont vous parlez, et qui sont effectivement importantes, valent également pour le bien de notre pays et de nos valeurs. Je vous remercie.

De **voorzitter**: Mevrouw Eggermont is genoemd. Dat volstaat niet voor een persoonlijk feit, maar ik denk dat ze vindt dat ze aangetijgd werd.

Persoonlijk feit
Fait personnel

05.06 **Natalie Eggermont** (PVDA-PTB): Mijnheer Bergers, u zegt dat u bewijs gaat leveren. Het enige bewijs is dat ik Climate Express mee heb opgericht, maar u hebt nog altijd geen rapport van het OCAD voorgelegd waarin staat dat Climate Express een bedreiging zou zijn en dat er een link zou zijn met de PVDA of met mij. Die link is er niet. Gewoon zeggen dat ik in het verleden Climate Express heb opgericht, zonder dat OCAD-rapport te bezorgen of publiek beschikbaar te stellen, is pure verdachtmaking om een beweging in diskrediet te brengen en mensen monddood proberen te maken. Dan komt u hier ook nog pleiten voor het stopzetten van de subsidies. Dat is echt niet oké.

U herhaalt nu opnieuw de verdachtmakingen, zonder een enkel bewijs te leveren. Wij wachten nog altijd op een bewijs, zwart op wit, voor de verdachtmakingen die u hier vandaag opnieuw hebt herhaald en waarop u alles baseert. Dat valt dus als een kaartenhuisje in elkaar. Dat is pure intimidatie en verdachtmakerij. We zullen dat niet pikken. De beweging wordt groter en groter. Overal komen jongeren en mensen op straat. Jullie zijn daar bang voor. Daarom doen jullie aan repressie, maar dat zal niet werken.

05.07 **Jeroen Bergers** (N-VA): Collega, ik wil het wel even herhalen, want blijkbaar bent u iets trager van begrip. Voor de vzw Climate Express, die u hebt opgericht, wordt in rapporten van het OCAD expliciet gewaarschuwd. Dat zijn rapporten die gelekt zijn en die de pers in handen heeft. Dat is dus geen geheime informatie.

De informatie hoeft zelfs niet uit die OCAD-rapporten te komen. Op de website van Code Rood zelf stond dat de vzw die u hebt opgericht deel uitmaakt van Code Rood. Viva Salud, de vzw van Marc Botenga, jullie Europees parlementslid, de vzw die mee jullie communistenfestival ManiFiesta organiseert, maakt samen met de vzw FIAN en de vzw Quinoa deel uit van Code Rood, volgens het OCAD en volgens de website van Code Rood zelf. Er werden medewerkers aangeworven en de staatskas werd geplunderd in budgettair moeilijke tijden. Jullie nemen samen medewerkers aan.

Er bestaat ook helemaal geen twijfel over het feit dat Basile Peeters is geschorst uit de raad van bestuur van de UGent, nadat hij de UGent had gevandaliseerd. Youlian Burnham, jullie lid, heeft de UGent gevandaliseerd en was woordvoerder van dat vandalisme. De andere woordvoerder van het vandalisme aan de UGent is volgens bronnen van *De Morgen* ook de woordvoerder van Code Rood. Ik denk dus dat de bewijzen zeer duidelijk zijn.

Jullie collega's uit Frankrijk durven ervoor uit te komen. Jullie niet. Dat vind ik heel frappant. Als u zo geagiteerd bent door eenvoudige feiten die zwart op wit worden aangetoond, dan is de oplossing eenvoudig: stop met oproepen tot geweld, stop met het sponsoren van geweld, dan zullen jullie daar ook niet meer op worden aangesproken.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

06 Vraag van Axel Weydts aan Bart De Wever (eerste minister) over "De vredesonderhandelingen met Oekraïne en de nood aan blijvende militaire steun" (56002119P)
06 Question de Axel Weydts à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les négociations de paix avec l'Ukraine et la nécessité d'une aide militaire durable" (56002119P)

06.01 **Axel Weydts** (Vooruit): Mijnheer de minister, deze week vinden onderhandelingen plaats over de toekomst van Oekraïne. Opnieuw zit Europa niet mee aan tafel. Onze veiligheid staat nochtans ook op het spel. Over de toekomst van Europa moet Europa zelf mee kunnen beslissen.

Terwijl Europa zijn plaats aan de onderhandelingstafel moet opeisen, wordt de

steun aan Oekraïne in heel Europa door extreemrechts ondergraven. Van Le Pen in Frankrijk tot het AfD in Duitsland en sinds deze week ook het Vlaams Belang in ons land. Het wil de militaire steun afbouwen en zelfs stopzetten. Het Vlaams Belang wil, net als zijn goede vriend Trump, Oekraïne laten vallen als een baksteen. De partij die voortdurend de mond vol heeft over soevereiniteit, wil de Oekraïners de middelen ontnemen om in eigen land hun eigen soevereiniteit te verdedigen. Stoere taal over veiligheid, maar tegenover Poetin beginnen de mannen van het Vlaams Belang te beven.

Collega's van het Vlaams Belang, wie Oekraïne verzwakt terwijl er onderhandeld wordt, versterkt Poetin aan de onderhandelingstafel. Wie het slachtoffer de middelen ontneemt om zich te verdedigen, geeft de agressor vrij spel. Dat is capitulatie verkopen als vredespolitiek.

Mijnheer de minister, een rechtvaardige en duurzame vrede vraagt een sterk Oekraïne aan de onderhandelingstafel en een Europa dat meebeslist over de toekomst van Europa. Welke concrete initiatieven zal deze regering nemen om Europa alsnog volwaardig aan de onderhandelingstafel te krijgen, met één stem en één duidelijk mandaat?

06.02 Minister **Maxime Prévot**: Mijnheer Weydts, ik verwelkom de gesprekken in Abu Dhabi, ook al wordt er slechts beperkte vooruitgang geboekt. Rusland, maar evenmin de Verenigde Staten, mag niet alleen de contouren van de gesprekken bepalen. Dat geldt ook voor discussies over de veiligheidsarchitectuur in Europa. Rusland heeft de principes van die veiligheidsorde geschonden. Als er wordt gesproken over een actualisering, kan dat alleen wanneer de juiste voorwaarden vervuld zijn.

De eerste voorwaarde is een staakt-het-vuren. Dat is de noodzakelijke basis voor een rechtvaardige en duurzame vrede.

Eén zaak staat vast. Europa hoort niet alleen aan tafel te zitten, maar moet ook de agenda mee bepalen. Ik wil daarom dat we snel een beslissing nemen over wie namens Europa zal spreken. We mogen geen weken meer verliezen en het risico lopen dat we niet aan tafel zitten. Een format met de voorzitter van de Europese Raad, begeleid door Frankrijk, Duitsland, Italië, het Verenigd Koninkrijk en mogelijk Polen, lijkt een goede basis. De vorm van vertegenwoordiging is daarbij minder belangrijk dan de boodschap. Wat telt, is dat de Europeanen nauw blijven coördineren en met één stem spreken.

Europa levert ook haar bijdrage. De financiële en militaire steun blijft essentieel. Onze bilaterale steun zal daarom worden voortgezet. Niet alleen omdat die in het belang van Oekraïne is, maar ook omdat de vrede, veiligheid en stabiliteit in Europa op het spel staan.

06.03 **Axel Weydts** (Vooruit): Mijnheer de minister, bedankt voor uw antwoord. Met Vooruit stellen we duidelijk dat we Oekraïne militair moeten blijven steunen, ook tijdens deze onderhandelingen. Wie Oekraïne nu de middelen ontneemt om zich te verdedigen, versterkt Poetin aan de onderhandelingstafel.

Ik ben zelf onlangs in Oekraïne geweest en heb met eigen ogen kunnen vaststellen dat Oekraïne zonder onze Europese en militaire steun de strijd tegen Rusland niet kan volhouden. Die steun dient ook onze veiligheid, collega's. Als agressie loont, wordt Europa kwetsbaarder. De Oekraïners verdedigen vandaag hun vrijheid, maar daarmee verdedigen ze ook onze vrijheid en onze veiligheid.

Het Vlaams Belang wil die militaire steun stopzetten. Daarmee maakt de partij Oekraïne zwakker tegenover Rusland. Laten we dus ophouden met te doen alsof het Vlaams Belang begaan is met onze veiligheid, want die keuze maakt ons juist onveiliger.

Daarom heb ik een resolutie ingediend, die hier straks in overweging wordt genomen, om de steun aan Oekraïne te bestendigen. Ik hoop op massale steun.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

07 Vraag van Arthur Orlians aan Jan Jambon (VEM Financiën, Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en Federale Culturele Instellingen) over "De lawine aan belastingen in ruil voor een bescheiden belastingverlaging" (56002117P)
07 Question de Arthur Orlians à Jan Jambon (VPM Finances, Pensions, chargé de la Loterie Nationale et Institutions culturelles fédérales) sur "L'avalanche de taxes en échange d'une modeste baisse des impôts" (56002117P)

07.01 **Arthur Orlians** (Anders.): Beste minister, op 2 november trok onze premier naar de Koning. Dat was groot nieuws. Er was die week echter nog ander groot nieuws. VRT en VTM brachten immers een uitgebreide reportage over de grote belastinghervorming die de regering had

doorgevoerd. Vanaf deze maand zouden de mensen eindelijk voelen wat die hervorming voor hen betekende en hoeveel ze netto extra zouden overhouden aan het einde van de maand. Veel mensen zaten dus aan hun tv gekluisterd om te ontdekken wat dat voor hen betekende. Uiteindelijk ging het over 8,47 euro. (*De heer Orlians toont enkele euromunten.*) Hierover ging het dus.

Ondertussen voert de regering de ene belasting na de andere in, onder andere om die 8,47 euro te financieren. De meerwaardebelasting wordt ingevoerd, de effectentaks wordt verdubbeld en er komen extra belastingen om geld uit een vennootschap te halen. Ook de federale interestaftrek voor mensen met een tweede verblijf wordt afgeschaft. Op Vlaams niveau komt er de wegentaks van "maar" 100 euro. De zorgpremie wordt verhoogd tot "maar" 100 euro. Ook de dienstencheques worden duurder en de registratierechten worden verhoogd.

In ruil krijgen de mensen 8,47 euro. Mijnheer de minister, daarmee kan men nog geen kebab kopen. Men moet een jaar lang elke maand dat geld opzijleggen om uiteindelijk één keer te kunnen tanken. Men moet een jaar lang sparen om één keer de wegentaks te kunnen betalen.

Mijnheer de minister, beseft u dat er een beter alternatief bestaat? Zo zou u kunnen werken op de belastingtarieven en de belastingschijven in plaats van helikoptergeld uit te delen en iedereen 8,47 euro te geven, terwijl u de ene taks na de andere invoert om die 8,47 euro te financieren.

07.02 Minister **Jan Jambon**: Mijnheer Orlians, u had echt eens naar de commissie voor Financiën moeten komen, want we hebben dit debat daar al meerdere keren uitgebreid gevoerd aan de hand van stapels simulaties, iets waarvoor uw eminente vertegenwoordiger, de heer Van Quickenborne, ons zelfs heeft bedankt. In de commissie voor Financiën hadden we dat dus uitgebreid kunnen bespreken.

Wat betreft de belastinghervorming, waarvan we vanaf de eerste dag hebben gezegd dat die dit jaar zou worden doorgevoerd en elk jaar gradueel omhoog zou gaan, vind ik het intellectueel oneerlijk van u dat u nu een karikatuur maakt van dat eerste jaar. Als men één keer per jaar 100 euro belastingen moet betalen, dan is dat een immens bedrag en als men elke maand 8,47 euro erbij krijgt, dan is dat peanuts en is dat belachelijk. Ofwel is het ene belachelijk, ofwel is het andere belachelijk. U moet consistent zijn.

Ik zal u niet zeggen dat dit de belastinghervorming is. Wat we de volgende jaren gradueel zullen opbouwen, zal ons niet naar 100 euro netto per jaar brengen, zoals u nu beweert, maar wel naar 1.000 euro op kruissnelheid in 2030. Wie voor een minimumloon werkt, krijgt de versterking van de fiscale werkbonus, wat dit jaar nog eens 180 euro netto op jaarbasis betekent en 1.500 euro tegen 2030. De maatregelen werden reeds in juli 2026 goedgekeurd in dit Parlement, dus laten we ze vooral uitvoeren.

07.03 **Arthur Orlians** (Anders.): Mijnheer de minister, mijn collega Van Quickenborne maakt inderdaad deel uit van de commissie voor Financiën. Wij hebben als alternatief voor die 8,47 euro helikoptergeld voorgesteld om te werken aan de belastingschijven en de belastingtarieven, iets wat uw eigen kabinetschef ook voorstelde, omdat dat een wezenlijk verschil betekent voor de mensen.

Het loopt inderdaad op, maar de taksen lopen ook op. Ik heb daarnet alle taksen opgesomd, maar wat ligt er vandaag bijkomend nog op tafel? Extra belastingen voor de mensen met een tweede verblijf, extra belastingen voor mensen met aandelen op naam, misschien een vermogensbelasting, een extra belasting op managementvennootschappen en een extra belasting op flexi-jobs, maar wat krijgen de mensen in de plaats? Deze maand is dat inderdaad 8,47 euro. Dat zal op termijn misschien nog oplopen, maar dat is toch geen ernstig beleid, mijnheer de minister? Er is een alternatief. Stop met al die extra taksen in te voeren en voer een belastingverlaging door specifiek gericht op de werkende middenklasse in plaats van helikoptergeld voor iedereen.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

08 Vraag van Steven Matheï aan Jan Jambon (VEM Financiën, Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en Federale Culturele Instellingen) over "De Panoreportage over ketamine" (56002124P)
08 Question de Steven Matheï à Jan Jambon (VPM Finances, Pensions, chargé de la Loterie Nationale et Institutions culturelles fédérales) sur "Le reportage sur la kétamine diffusé dans le cadre de l'émission Pano" (56002124P)

08.01 **Steven Matheï** (cd&v): Mijnheer de minister, in de *Pano*-reportage gisteren noemde een douanier onze strijd tegen ketamine dweilen met de kraan open. De cijfers geven hem gelijk. In

Duitsland werd tien jaar geleden 126 kilo aan ketamine geïmporteerd en vorig jaar was dat al gestegen tot 153.000 kilo, terwijl de ziekenhuizen nog altijd evenveel ketamine nodig hebben.

Er is dus een probleem, want een deel van die ketamine verdwijnt, soms letterlijk. Zo komen er transporten vanuit Oostenrijk naar België waarbij de ketamine in suiker is veranderd. Dat betekent dat die ketamine op de illegale markt terechtkomt. Via Snapchat is ze heel gemakkelijk te bestellen. Op een kwartier tijd is dat geregeld.

We zijn het erover eens dat ketaminegebruik schadelijk is. In de eerste plaats is het schadelijk voor de gebruikers, die blijvende blaasschade kunnen oplopen of psychologische problemen kunnen ontwikkelen. Ook families worden getroffen en ons zorgstelsel wordt overbelast. De illegale bendes daarachter worden steeds maar rijker.

Als we dat probleem willen aanpakken, dan speelt de douane een cruciale rol. De douane is immers een dienst die die pakketten fysiek in handen kan krijgen bij de in- en uitvoer. Ook kan ze met mobiele teams controles uitvoeren om na te gaan of de papieren overeenkomen met de werkelijke inhoud.

Het ketamineprobleem wordt in ons land steeds groter. Dat bewijzen de cijfers en de vaststellingen van de politie. Drugsbendes proberen de ketaminemarkt te promoten als de ideale partydrug, met fancy namen zoals Special K. Het feit blijft dat die drugs levens verwoesten. Niets doen is voor cd&v dan ook geen optie.

Wat gaat u binnen uw bevoegdheden doen in België om het probleem verder aan te pakken? Kunt u op Europees niveau misschien ook een voortrekkersrol spelen om de zaken op elkaar af te stemmen?

08.02 Minister **Jan Jambon**: Mijnheer Matheï, ik dank u om hierop te wijzen. De Panoreportage brengt inderdaad een bijzonder ernstige problematiek onder de aandacht. Tegelijkertijd toont ze ook iets anders aan, namelijk dat de douane haar werk doet. Het was onze douane – dat mag hier in de Kamer ook eens gezegd worden –, die de constructie met ketamine en suiker blootlegde. Dankzij doorgedreven controles en risicoanalyses werd ontdekt hoe ketamine legaal in Europa werd ingevoerd en vervolgens naar het illegale circuit werd afgeleid, terwijl het op papier uit de Europese Unie leek te zijn verdwenen.

Ik wil dan ook van de gelegenheid gebruikmaken om de medewerkers van onze douane en de opsporingsdiensten uitdrukkelijk te bedanken. Zij moeten dagelijks toezicht houden op een ongeziene goederenstroom en leveren daarbij uitstekend werk.

Tegelijkertijd moeten we realistisch zijn. Elke dag passeren miljoenen zendingen onze grenzen. Alles fysiek controleren is onmogelijk. Daarom moeten we slimmer en gerichter controleren, op basis van risicoanalyses, scanners en een goede informatie-uitwisseling. De regering blijft daarom investeren in de douane, in personeel, scanners, geavanceerde analysetools en een goede samenwerking met politie, justitie en internationale partners.

De reportage legde ook een structureel probleem bloot. Ketamine is in België gereglementeerd als verdovend middel, maar dat is niet in alle Europese lidstaten het geval. Als de stof via die lidstaten binnenkomt, krijgen criminelen toegang tot de volledige Europese markt. Criminele organisaties maken dus bewust gebruik van die verschillen. Uiteindelijk is het een Europees probleem. Ik zal mijn administratie daarom vragen om dat nadrukkelijk op de Europese agenda te plaatsen.

08.03 **Steven Matheï** (cd&v): Mijnheer de minister, ik dank u voor de steunbetuiging aan de douane, want die levert inderdaad goed werk. Dat betekent natuurlijk niet dat het probleem daarmee is opgelost. Zolang ketamine kan worden aangekocht voor 500 euro en verkocht voor 25.000 euro per kilo, lost het probleem zichzelf niet op. We zullen moeten samenwerken, zowel op Belgisch als op Europees niveau.

In maart van dit jaar verscheen een rapport over de problematiek, dat door België werd getrokken. Dat rapport bevat een heel aantal aanbevelingen. Die hebben deels betrekking op ons land, deels op het Europese niveau. Ik stel dan ook voor dat we die aanbevelingen ter harte nemen en dat iedereen op zijn eigen domein ermee aan de slag gaat. We zullen de problematiek op deze manier ook blijven opvolgen. Ketamine verwoest immers mensenlevens en dat kunnen we niet tolereren. We moeten de mensen beschermen en de nodige actie ondernemen.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

09 Question de Aurore Tourneur à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La situation des experts judiciaires" (56002128P)
09 Vraag van Aurore Tourneur aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over

"De situatie van de gerechtsdeskundigen" (56002128P)

09.01 **Aurore Tourneur** (Les Engagés): Madame la ministre, imaginez: vous êtes médecin légiste et vous acceptez une mission le matin, mais l'après-midi, vous recevez un courrier: "les paiements sont suspendus", et aucune date de reprise n'est annoncée. C'est ce qu'ont vécu ce week-end des interprètes, médecins légistes, des psychologues, des toxicologues, mais aussi des dépanneurs et des entreprises de pompes funèbres qui travaillent pour la justice. Le budget des frais de justice 2026 est épuisé dès novembre.

Nous le savons, ce problème n'est pas neuf. Il se répète chaque année, sous les majorités précédentes comme sous la nôtre, mais maintenant, il faut y mettre fin. Nous avons conscience que de nos jours, les affaires sont plus complexes, donc plus coûteuses. Nous savons aussi que ces besoins sont difficiles à estimer.

Mais en janvier, je vous interrogeais déjà sur les bureaux de taxation, privés des moyens de travailler correctement. Les interprètes et les traducteurs jurés nous le disent: la situation est devenue structurelle. Elle met en péril la continuité de la justice. Elle plonge dans l'insécurité financière des experts dont c'est le seul gagne-pain, alors que la pénurie est déjà là. Certains refusent désormais toute mission. Ne pas payer ces experts, c'est affaiblir la qualité des décisions de justice et c'est entamer la confiance dans nos institutions.

Voici mes questions, madame la ministre. Pourquoi les frais de justice souffrent-ils d'un sous-financement chronique? Quelles solutions de fond votre administration envisage-t-elle pour cette fin d'année, mais aussi pour les années à venir? Enfin, pouvez-vous d'ores et déjà nous indiquer à quelle date les paiements reprendront? Ces questions sont essentielles pour mon groupe politique. Je vous remercie déjà.

09.02 **Annelies Verlinden**, ministre: Chère collègue Tourneur, j'ai également reçu des messages d'experts judiciaires, d'interprètes et de traducteurs concernant leurs paiements par le SPF Justice et je comprends leurs préoccupations. Ces prestataires ont eux-mêmes des factures à régler, certains emploient du personnel et tous supportent des frais fixes.

Comme les citoyens et les entreprises, les pouvoirs publics doivent honorer leurs obligations de paiement. Il est donc de notre responsabilité de veiller à ce qu'elles soient payées correctement et dans les délais, et nous l'assumons pleinement. Dès mon entrée en fonction, j'ai fait du paiement correct des frais de justice une priorité et j'ai insisté à plusieurs reprises auprès de mon administration pour un suivi rigoureux des paiements et pour des mesures concrètes pour assurer la bonne gestion de ces frais.

Je tiens à être très claire: par respect pour les partenaires de la Justice et pour éviter un manque de moyens comme par le passé, j'ai bel et bien prévu une marge budgétaire supplémentaire de plus de 20 millions d'euros pour couvrir ces dépenses indispensables.

Le budget n'ayant été approuvé qu'à la fin du mois de juin, après le contrôle budgétaire, nous avons ensuite tout fait pour accomplir au plus vite les préparatifs administratifs et réglementaires nécessaires aux paiements. Les moyens sont prévus, il reste à les débloquer par un arrêté royal en cours de rédaction au SPF BOSA et attendu dans les prochains jours.

Reste la question que les prestataires se posent légitimement: quand seront-ils payés? Ma réponse est très claire: j'ai demandé à mes services de payer les états de frais approuvés dans les meilleurs délais, et nous avons tout fait pour que les paiements interviennent dans le courant de ce mois de novembre. Je vous remercie.

09.03 **Aurore Tourneur** (Les Engagés): Merci, madame la ministre, pour votre réponse. Je me réjouis vraiment de cette marge budgétaire. Comme vous le disiez, les experts doivent aussi payer des charges sociales, de la TVA, des loyers. Pour notre groupe, il ne suffit pas d'éteindre l'incendie chaque automne, il faut un budget initial qui soit réaliste. Nous comptons donc sur vous! Merci.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

10 Samengevoegde vragen van
- Sam Van Rooy aan Bernard Quintin (Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met Beliris) over "De Iraanse betrokkenheid bij de cyberaanval op onze supermarkten en op de Ikea in Bergen" (56002121P)
- Charlotte Deborsu aan Bart De Wever (eerste minister) over "De cyberaanvallen en de Iraanse dreiging" (56002125P)
- Jeroen Bergers aan Bernard Quintin (Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met Beliris) over "De tegen civiele voorzieningen gerichte

dreiging" (56002136P)
10 Questions jointes de
- Sam Van Rooy à Bernard Quintin (Sécurité et Intérieur, chargé de Beliris) sur "L'implication de l'Iran dans la cyberattaque ayant visé nos supermarchés et l'Ikea de Mons" (56002121P)
- Charlotte Deborsu à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les cyberattaques et la menace que représente l'Iran" (56002125P)
- Jeroen Bergers à Bernard Quintin (Sécurité et Intérieur, chargé de Beliris) sur "Les menaces visant des installations civiles" (56002136P)

10.01 **Sam Van Rooy** (VB): In 1979 heeft het Westen meegeholpen aan de creatie van een monster: de Islamitische Republiek Iran, een jihadistisch monster, een shariamonster, een islamonazistisch monster. Het wordt belichaamd door de ayatollahs, de moellahs en de Islamitische Revolutionaire Garde.

Op het moment dat we hier debatteren, nu, is dat verschrikkelijke islamitische regime bezig onschuldige mensen te executeren, te verkrachten en te martelen. Al 47 jaar exporteert de Islamitische Republiek systematisch jihadistisch terrorisme naar de rest van de wereld, inclusief het Westen en België. Het gaat om ontvoeringen, moorden en aanslagen, zoals recent nog in Luik en Antwerpen.

Er zijn nu aanwijzingen, zo zei u toch, mijnheer de minister, dat de Islamitische Republiek ook een cyberaanval heeft gepleegd op de koelinstallaties van Belgische supermarkten.

Uit een recente studie blijkt dat de acties van de Islamitische Republiek Europa jaarlijks 54 tot 120 miljard euro kosten. Reza Pahlavi, een leider van wie de ministers van deze regering veel zouden kunnen leren, kwam vorige week niet voor niets naar hier met de boodschap: "*End the appeasement*".

Minister, u wilt nu Europese sancties tegen Iran, maar uw *appeasende* collega-minister Prévot, floot u vandaag onmiddellijk terug, alsof de jihadistische Islamitische Republiek nog niet genoeg moorden en aanslagen heeft gepleegd. Mijn vraag is dus evident: wat wordt het nu eigenlijk, *to appease or not to appease*?

10.02 **Charlotte Deborsu** (MR): Monsieur le ministre, la semaine dernière, mon collègue Mathieu Michel interrogeait le premier ministre sur les cyberattaques qui ont touché les systèmes de réfrigération de plusieurs supermarchés en Belgique, mais également dans d'autres pays européens. Il insistait notamment sur un point essentiel: la nécessité d'identifier les auteurs de ces attaques et de déterminer également si un État étranger pouvait en être à l'origine.

Vous n'avez pas perdu de temps, monsieur le ministre, puisque vous avez communiqué ce matin des éléments particulièrement préoccupants, faisant état de liens possibles entre ces attaques et des groupes de hackers liés au régime iranien. Ces révélations soulèvent évidemment plusieurs questions, notamment sur la menace que représente ce régime pour notre sécurité et sur la réponse que nous devons y apporter.

Premièrement, que savons-nous aujourd'hui du groupe Shahid Kaveh, présenté comme une unité cyberoffensive liée aux gardiens de la révolution iraniens? Quelles sont ses méthodes, ses capacités et ses éventuels liens avec la Russie?

Deuxièmement, la France réclame des sanctions européennes ciblées contre Téhéran. La Belgique soutiendra-t-elle ces démarches et quelles sanctions pourraient être envisagées pour envoyer un signal clair au régime iranien?

Troisièmement, au-delà des sanctions – je m'adresse à l'ancien diplomate que vous êtes –, quelles réponses diplomatiques envisageons-nous? Le gouvernement compte-t-il demander au ministre des Affaires étrangères de convoquer l'ambassadeur d'Iran afin de lui demander des explications et de lui adresser un message ferme?

Enfin, ces attaques mettent aussi en évidence la vulnérabilité de certains équipements connectés. Aujourd'hui, ce sont des systèmes de réfrigération; demain, il pourrait s'agir d'autres équipements essentiels au fonctionnement de nos entreprises, voire de nos foyers. Comment dès lors renforcer la sensibilisation et la protection de nos entreprises et de nos citoyens face à ces cybermenaces qui se multiplient?

10.03 **Jeroen Bergers** (N-VA): Mijnheer de minister, ik sta hier opnieuw. Er waren afgelopen week jammer genoeg weer heel wat voorbeelden van hybride aanvallen op ons land, op het Westen, op onze democratie en op onze vrijheden. Dat is een zeer prangende situatie. Koelkasten in de supermarkten zijn gehackt. Franse bloedbanken worden bedreigd. Het is toch zeer frappant dat die geviseerd worden. In Italië werden 6.000 scholen geconfronteerd met bommeldingen. Ook vliegtuigen in heel Europa kregen met bommeldingen te maken. Ierse mediabedrijven hebben moeten evacueren. Bedrijfsleiders worden

bespioneerd. De lijst is bijzonder lang, en dat elke week opnieuw.

Er is blijkbaar discussie over wie daarachter zit. Of het nu Rusland is, het kwaadaardige regime van de ayatollahs in Iran of het communistische regime in China, voor mij is het duidelijk dat er een as van het kwaad is die via pesterijen, hybride aanvallen en regelrechte oorlog onze democratie en onze westerse samenleving bedreigt. Al die hybride aanvallen hebben bovendien zeer ernstige economische gevolgen. Dat is dus geen fait divers.

Mijnheer de minister, u kent mijn standpunt. Onze samenleving moet weerbaarder worden. Terwijl de focus aanvankelijk op militaire doelwitten lag, zien we nu dat steeds vaker civiele doelwitten worden geviseerd.

We moeten dus als samenleving in haar geheel weerbaarder worden. Welke maatregelen in die richting zult u nemen? Zult u ook sensibiliseringsacties opzetten voor bedrijven en instellingen, zodat ze zich beter kunnen beveiligen tegen hacking?

Tot slot kan ik natuurlijk niet om de vraag heen: wie zit er achter die aanvallen. Is het Rusland, Iran of China? Ik ben zeer benieuwd.

10.04 **Bernard Quintin**, ministre: Monsieur le président, madame et messieurs les députés, avant de répondre sur le fond de la question, vous me permettrez de saluer très chaleureusement le retour dans cet hémicycle de Mme Deborsu. Madame, c'est un plaisir de vous revoir parmi nous.

Questionné par la presse, j'ai en effet indiqué que selon des indices sérieux dont disposent nos services compétents, l'Iran pourrait potentiellement – potentiellement, je suis resté diplomatiquement prudent – être à l'origine des attaques envers les systèmes frigorifiques de plusieurs enseignes de grande distribution, comme cela avait été le cas en France.

Le parquet poursuit son enquête et présentera ses conclusions une fois ce travail terminé.

De recente incidenten in verschillende Europese landen, zoals cyberaanvallen en valse bommeldingen in scholen en vliegtuigen, tonen aan dat de vijandige buitenlandse actoren onze samenleving, economie en kritieke infrastructuur doelbewust proberen te ontwrichten.

En ce compris, madame Deborsu, les groupes que vous citez.

Het komt niet mij toe om te zeggen dat dit oorlogsdaden zijn, maar het gaat minstens wel om vijandige acties, geen oorlog met tanks en soldaten, maar aanvallen die bedoeld zijn om onze samenleving te verzwakken, angst te zaaien en onze veiligheid te ondermijnen. Daarop moeten we krachtig en vastberaden reageren.

Onze aanpak steunt op drie belangrijk pijlers.

Le premier, c'est de renforcer notre résilience collective face à ces attaques. C'est pourquoi j'ai convoqué, mardi dernier encore, l'ensemble des services concernés qui suivent cela de près. C'est aussi pourquoi le gouvernement travaille avec les secteurs pour rendre nos entreprises et nos infrastructures critiques encore plus résistantes à de telles actions de déstabilisation.

Daarom is het nodig om nu met institutioneel gefilibuster te stoppen.

Nous devons aussi mener des exercices nationaux de simulation d'attaque. Ils seront réalisés à intervalle régulier, dont un encore cette année.

Le deuxième pilier, c'est d'utiliser les moyens militaires à notre disposition pour nous faire respecter.

Zo bouwt Defensie al enkele jaren een cybercomponent uit. Defensie beschikt dan ook over een wettelijk kader om bij ernstige cyberincidenten die de nationale veiligheid of de institutionele belangen van ons land bedreigen, onder bepaalde voorwaarden, tegenmaatregelen in cyberspace uit te voeren om de dreiging te neutraliseren. We weten wat daarmee in de militaire wereld wordt bedoeld. We herinvesteren terecht in defensie en rekenen erop dat zij haar cybercapaciteit inzet om potentiële aanvallers af te schrikken en onze samenleving en economieën te beschermen.

Enfin, le troisième pilier, c'est d'agir également sur la scène internationale et d'y peser de tout notre poids. Je suis d'avis que nous devons soutenir la demande française de sanctions européennes, et toute sanction supplémentaire à l'égard des pays qui nous attaquent.

La diplomatie, et j'en ai quelques souvenirs, est un art certes complexe mais en même temps fascinant. Certes, on parle beaucoup, et on doit parler beaucoup et avec tout le monde, en ce compris avec les ambassadeurs qui sont ici. C'est leur job de venir s'expliquer sur les actions de leur

gouvernement. Mais c'est également et surtout pouvoir agir, unir nos forces avec nos partenaires pour nous protéger.

Ik richt me tot alle Belgen. We leven in onzekere tijden. Ik begrijp dat dit ongerustheid veroorzaakt. Eén ding is echter duidelijk: de regering zet alles op alles om ons land te beschermen tegen buitenlandse actoren die onze samenleving willen ontwrichten en onze democratie willen ondermijnen.

Nous devons être toutes et tous conscients de cela, prendre toutes les mesures, soutenir toutes les questions de résilience, sortir la tête du sable et nous rendre compte que le monde d'hier – dans lequel j'ai moi-même eu la chance de grandir – s'éteint petit à petit. C'est un monde beaucoup plus incertain dans lequel nos enfants – vos enfants, en l'occurrence – grandissent. Nous devons leur laisser un monde plus sûr que ce qu'il n'est aujourd'hui. Pour cela, nous devons prendre toutes les mesures. Nous ne devons pas nous laisser intimider.

We laten ons niet intimideren.

10.05 **Sam Van Rooy** (VB): Mijnheer de minister, terwijl nota bene volgens de jongste berichtgeving Egypte de Belgische Moslimliga op de terreurlijst heeft geplaatst, loopt deze regering alweer achter de feiten aan. Of het nu gaat om de Islamitische Revolutionaire Garde of de Moslimbroederschap, de regering tolereert hun activiteiten op ons grondgebied.

Het probleem gaat echter nog veel dieper. Sympathisanten, aanhangers en agenten van dergelijke jihadistische organisaties en regimes bevinden zich al massaal op ons grondgebied. Kijk maar eens op sociale media, dames en heren.

De regering pakt het probleem nooit bij de wortel aan, namelijk de islam. Ze laat voortdurend moslimfundamentalisten en jihadisten binnen en laat hen hier vervolgens vrij hun gang gaan. In Iran hebben we gezien waartoe dat leidt.

10.06 **Charlotte Deborsu** (MR): Merci, monsieur le ministre, pour vos réponses. Les éléments que vous nous communiquez sont particulièrement préoccupants et même très graves puisque si l'implication de l'Iran devait être confirmée comme en France, nous serions clairement face à un acte hostile à l'égard de notre pays mais aussi de l'Europe tout entière. Et donc, à ceux qui ont répété que ce n'était pas notre guerre, je dis juste une chose: "Ouvrez enfin les yeux, puisque oui, le régime iranien est une menace pour la Belgique; oui, c'est une menace pour l'Europe".

Et c'est pourquoi mon groupe réclame la fin de l'accord de réadmission avec l'Iran. Aujourd'hui, ce sont nos entreprises qui sont touchées; demain, ça pourrait être nos infrastructures énergétiques et, après-demain, directement nos citoyens. Face à de telles menaces, nous devons mobiliser l'ensemble des services de police et de notre défense, mais aussi agir à l'échelle européenne. L'Europe doit faire bloc, parler d'une seule voix et être prête à sanctionner les responsables parce que, face à ceux qui cherchent à nous déstabiliser, notre unité doit être notre première force.

10.07 **Jeroen Bergers** (N-VA): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. U weet dat ik net als u vindt dat we weerbaarder moeten worden. Deze kwestie toont ook aan dat we ons toewijzingsbeleid moeten versterken en dat we de daders van die aanvallen moeten identificeren. Er mag geen twijfel over bestaan dat het Iraanse regime kwaadaardig is en het slecht voorheeft met onze samenleving, met het Westen en trouwens ook zijn haar eigen bevolking. Hetzelfde kan gezegd worden van de Chinezen, die ons regelmatig confronteren met hybride aanvallen en van de Russen die ons aanvallen en die in Oekraïne een oorlog op het terrein voeren. Wat dat betreft, collega Van Rooy, ben ik toch een beetje verbaasd. U wijst terecht op het gevaar van Iran, maar uw fractie – het zal misschien niet aan u liggen – doet wel vrolijk de ogen toe wanneer het over Rusland gaat. Dan roept u gewoon capituleren. Zoals de Vooruitfractie daarnet terecht zei, is dat ook schandalig.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

11 Questions jointes de
- Rajae Maouane à Jean-Luc Crucke (Mobilité, Climat, Transition environnementale et Développement durable) sur "La COP à Antalya et les ambitions climatiques de la Belgique" (56002111P)
- François De Smet à Jean-Luc Crucke (Mobilité, Climat, Transition environnementale et Développement durable) sur "La COP à Antalya et la politique en matière de climat" (56002123P)
- Roberto D'Amico à Jean-Luc Crucke (Mobilité, Climat, Transition environnementale et Développement durable) sur "La COP31" (56002134P)
11 Samengevoegde vragen van
- Rajae Maouane aan Jean-Luc Crucke (Mobiliteit, Klimaat, Ecologische Transitie en

Duurzame Ontwikkeling) over "De COP in Antalya en de klimaatambities van België" (56002111P)
- François De Smet aan Jean-Luc Crucke (Mobiliteit, Klimaat, Ecologische Transitie en Duurzame Ontwikkeling) over "De COP in Antalya en het klimaatbeleid" (56002123P)
- Roberto D'Amico aan Jean-Luc Crucke (Mobiliteit, Klimaat, Ecologische Transitie en Duurzame Ontwikkeling) over "De COP31" (56002134P)

11.01 **Rajae Maouane** (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, je ne vous dis pas bravo, puisque la Belgique vient encore de reculer dans le classement du *Climate Change Performance Index*: on est désormais 38e sur 64 pays, cela ne vous aura pas échappé.

Une nouvelle fois, notre politique climatique est jugée insuffisante, particulièrement en matière d'énergie renouvelable et d'ambition politique. Et au moment même où s'ouvre la COP31 à Antalya, que fait la Belgique? Elle adopte une position qui fait passer la compétitivité des entreprises et les économies budgétaires avant toute ambition climatique.

Bien sûr, la transition doit être juste et abordable, mais à un moment donné, on ne peut pas continuer à invoquer l'équilibre budgétaire pour justifier un manque d'ambition, parce que le dérèglement climatique, lui, n'attend pas. Il tue déjà: en Belgique, 3 000 personnes ont perdu la vie cet été à cause de la canicule; on se rappelle aussi des inondations meurtrières de 2021, qui ont emporté des dizaines de personnes. Ce sont toujours les mêmes qui en paient le prix, ce sont des ménages précaires, des personnes âgées, des travailleurs exposés à la chaleur, celles et ceux qui vivent dans des logements mal isolés.

Et face à cette urgence, monsieur le ministre, je cherche encore l'ambition de votre gouvernement, puisqu'on n'a toujours aucune mise en œuvre de la loi Climat, qui a été votée en fin de législature précédente. Il n'y a pas de plan social climat, il n'y a pas de plan de restauration de la nature, il n'y a pas de plan de sortie des énergies fossiles – en dehors de quelques sorties dans la presse – et il n'y a pas d'engagement réel.

Sur la mobilité, même constat, puisque le budget mobilité, qui aurait pu permettre à beaucoup plus de travailleurs d'accéder à des alternatives durables pour leurs déplacements, est une réforme qui se fait toujours attendre. Son calendrier est repoussé, c'est encore une occasion manquée de faire avancer concrètement la transition.

Monsieur le ministre, la Belgique est immobilisée malheureusement depuis deux ans sous votre gouvernement. On ne peut pas aller donner des leçons à Antalya si nous-mêmes n'avons pas fait nos devoirs.

Quel message et quel mandat allez-vous porter à cette COP? Comment ferez-vous pour rendre cette transition encore plus sociale, comme nous l'appelons de nos vœux depuis longtemps?

11.02 **François De Smet** (DéFI): Monsieur le ministre, la COP31 s'est ouverte à Antalya et la Belgique y arrive avec un bilan fragile. Nos projections plafonnent à environ 42 % de réduction en 2030, pour un objectif de 47 %. Nos émissions sont même légèrement reparties à la hausse en 2024 et celles liées au transport ont augmenté de 19 % depuis 1990.

La Commission européenne nous reproche une planification socio-économique insuffisante. Nous sommes très clairement pour l'instant les mauvais élèves climatiques de l'Union. Il y a toujours au moins un doute sur les ambitions climatiques réelles de ce gouvernement, et le fait que le sujet ne figure pas dans les discussions pourtant agitées sur le budget va dans le même sens. Or, c'est non seulement une urgence, mais aussi un important vecteur de croissance et d'économie.

Comme la critique est facile, j'en viens aux deux propositions de DéFI.

D'abord, un livret transition, car plus de 300 milliards d'euros dorment sur les comptes en banque et ne rapportent rien à ceux qui ont déposé cet argent. Créons un livret bancaire comme en France, un livret transition qui bénéficiera d'un avantage fiscal renforcé. Sous le contrôle de la Banque nationale, cela permettra de consacrer une part des montants collectés à la rénovation énergétique et à la décarbonation des entreprises. L'épargnant ne prend aucun risque.

Deuxièmement, une garantie métier climat. Chacun le sait, on va manquer massivement d'électriciens, de chauffagistes, d'installateurs de pompes à chaleur. Notre proposition: tout chercheur d'emploi qui veut se former à un métier de la transition commence son parcours en moins d'un mois, est rémunéré pendant sa formation et se forme avec des entreprises qui s'engagent à recruter. Voilà deux outils concrets; il y en a d'autres.

Mes questions sont simples, monsieur le ministre. Quel message allez-vous porter? Quel message la Belgique va-t-elle porter à Antalya? Comment comptez-vous restaurer une crédibilité que vous avez vous-même jugée entamée par votre abstention, celle de la Belgique, sur l'objectif 2040? Quand ce gouvernement Arizona sortira-t-il du désert et du manque d'ambition climatique? Je vous remercie.

11.03 **Roberto D'Amico** (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, il y a un mois, il y avait 60 000 personnes dans les rues de Bruxelles qui manifestaient contre l'inaction du gouvernement. Et c'est au lendemain de l'été qui a été marqué par des canicules et des feux de forêt.

Vous vous étiez engagé à placer la Belgique parmi les pays volontaires pour sortir des énergies fossiles. Et aujourd'hui, vous allez à la COP, mais sans plan, pour réaliser ces objectifs. La Belgique est parmi les pays les plus faibles pour agir pour le climat, selon les rapports des ONG environnementales.

Monsieur le ministre, où est passée votre promesse pour sortir des énergies fossiles? Et la vraie question, c'est: qui écoutez-vous pour établir votre politique climatique?

J'ai entrepris quelques petites recherches pour voir avec qui vous étiez parti à la COP ou, du moins, qui s'y était rendu. En tout cas, on y trouve des lobbyistes: ceux de BNP Paribas, de Carmeuse, de Jan De Nul, pour ne citer que quelques exemples. Ceux-là font partie intégrante de la délégation officielle belge. Ces mêmes multinationales qui freinent la transition climatique vont peser sur les décisions qui seront prises à cette COP: Jan De Nul, qui investit dans l'exploitation minière des fonds marins, dans le pétrole et le gaz offshore; BNP Paribas, qui investit à fond dans les énergies fossiles; Carmeuse, qui est un important émetteur industriel de CO_2. Il n'est donc pas étonnant que vous y alliez sans plan pour réduire les énergies fossiles. Monsieur le ministre, il est temps de faire passer les intérêts de la classe travailleuse et du climat avant ceux des multinationales.

J'ai deux questions, monsieur le ministre. Quelle position la Belgique défend-elle à la COP pour sortir des énergies fossiles et limiter le réchauffement climatique à 1,5 degré? Allez-vous plaider pour une taxation des surprofits des multinationales pétrolières, comme le prônent l'Allemagne, l'Espagne, le Portugal, l'Italie, la Pologne?

11.04 **Jean-Luc Crucke**, ministre: Monsieur le président, chers collègues, nous sommes d'accord pour constater que les derniers rapports des Nations Unies sont sans équivoque: le seuil de 1,5 degré sera bel et bien dépassé – peut-être temporairement, mais en tout cas dépassé –, tandis qu'avec les politiques actuelles, le monde se dirige vers un réchauffement de 2,6 à 2,8 degrés Celsius. La conclusion est donc simple: nous devons poursuivre une politique climatique ambitieuse afin de protéger les citoyens, l'économie, l'environnement et enrayer les conséquences les plus graves dues au changement climatique.

L'Union européenne s'est fixé des objectifs ambitieux: - 55 % d'émissions d'ici 2030, - 90 % d'ici 2040 et la neutralité climatique, comme vous le savez, en 2050. Les émissions européennes sont en baisse: 1,6 % en 2025.

C'est davantage qu'aux États-Unis et c'est davantage qu'en Chine. Et c'est bien mieux qu'en Inde, où les émissions continuent d'augmenter. En Belgique, le baromètre climatique récemment publié montre que des progrès sont réalisés, même si, je vous le concède, des efforts importants restent nécessaires dans les prochaines années.

Soyons clairs. En tant que ministre fédéral du Climat, je continuerai à plaider pour une politique climatique ambitieuse menée par l'ensemble des autorités du pays. Le fédéral, les régions et les acteurs de terrain doivent travailler ensemble pour faire de notre action climatique un véritable accélérateur.

Mais ne soyons pas défaitistes non plus. La Belgique reste sur la bonne voie, comme le confirme également la Commission européenne dans son rapport d'étape sur l'action climatique qui date du 9 novembre 2026. La Belgique ne fait pas partie des neuf pays auxquels la Commission demande un plan correctif visant à accélérer la mise en œuvre de l'action climatique. Tout à l'heure, j'ai entendu cités en exemple certains pays qui sont repris par la Commission comme devant modifier leur plan climat. La Belgique n'est pas dans cette liste.

Soyons aussi réalistes. La transition énergétique doit rester compatible avec le pouvoir d'achat des citoyens et la compétitivité des entreprises. Pour la COP31, nous avons une position claire entre les quatre ministres du Climat belge.

Premièrement, tous les pays doivent soumettre et

mettre en œuvre des plans climatiques ambitieux, en particulier les grands émetteurs et les producteurs de combustibles fossiles.

Deuxièmement, la transition climatique doit s'accompagner de conditions de concurrence équitables pour nos entreprises. Les efforts européens doivent être davantage partagés au niveau mondial. Davantage de pays doivent instaurer un prix sur les émissions de CO_2.

Troisièmement, l'électrification doit s'appuyer sur une électricité propre, produite localement autant que possible. La présidence turque a fait de l'électrification une de ses priorités, et je m'en réjouis. Mais assurer que cette électrification soit propre est essentiel à la fois pour le climat, pour notre sécurité énergétique et pour notre compétitivité.

Dans le contexte géopolitique actuel, nous constatons à quel point les prix des combustibles fossiles importés sont volatils. Nous avons donc tout intérêt à poursuivre nos investissements dans une énergie propre produite localement, dans le renforcement de nos réseaux, dans les capacités de stockage et dans le déploiement des technologies à zéro émission.

Et en ce qui concerne la sortie des énergies fossiles, il ne vous aura pas échappé que le gouvernement a très récemment rendu, comme il doit le faire d'ailleurs annuellement, la liste des aides aux énergies fossiles. Il a également demandé – et ce document a aussi été récemment mis sur la table du gouvernement – une *spending review* qui permet, secteur par secteur, ministre par ministre, de voir ce que chacun a en charge en termes de compétences.

La présidence brésilienne vient de présenter, le 3 novembre 2026 – c'était un point auquel nous tenions lors de la COP de Belém, mais également lors de la conférence de Santa Marta, où la Belgique a plaidé en ce sens et où j'étais présent, comme vous le savez – une feuille de route internationale proposant un cadre et une méthodologie pour organiser la sortie progressive de notre dépendance aux énergies fossiles, avec pour objectif la neutralité climatique à l'horizon 2050. Nous ne pouvions aller plus rapidement.

Quant au plan français, je vous invite à le lire: il n'est en rien conforme à ce que la présidence brésilienne nous recommande. Il s'agit de méthodologie, de comparaison et d'une possibilité de travailler ensemble sur ce dossier, car ce n'est pas un pays isolé qui permettra de résoudre la crise climatique.

11.05 **Rajae Maouane** (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, je vous remercie pour vos réponses, même si je dois vous avouer qu'elles me déprime un peu et qu'elles me mettent aussi en colère. Vous annoncez, avec une espèce de défaitisme presque normal, que nous allons totalement dépasser les 1,5 degrés. Vous annoncez des balbutiements de plans et vous vous satisfaites de demi-mesures, alors que nous attendons des mesures extrêmement concrètes pour notre population.

J'entends aussi votre volonté de faire du climat une compétence transversale, mais nous nous retrouvons en fait dans des situations où personne n'est responsable de rien. Ce que nous allons malheureusement constater, monsieur le ministre, lors des prochaines intempéries ou de la prochaine canicule, c'est qu'il y aura autant de décès, sinon plus, que la dernière fois: des décès pour lesquels, soit dit en passant, le premier ministre n'a pas eu un seul mot – ce qui est extrêmement choquant. Au prochain feu de forêt, nous verrons que nous sommes toujours aussi mal préparés, avec des services de secours qui devront se débrouiller avec les moyens du bord. C'est de cela aussi dont nous parlons, monsieur le ministre, et je regrette ce manque d'ambition, même si votre volonté existe.

11.06 **François De Smet** (DéFI): Merci pour votre réponse, monsieur le ministre. C'est une réponse en demi-teinte. Nous n'allons quand même pas nous réjouir pendant 10 ans que l'Europe fasse mieux que la Chine ou l'Inde – encore heureux.

Je ne doute pas de votre sincérité. Elle transparaît dans chacune de vos réponses. On sent vraiment que vous êtes engagé sur ces sujets. Mais je doute doublement de votre poids: du poids de notre pays dans la discussion européenne actuelle et de votre propre poids sur ces sujets au sein du gouvernement.

J'ai bien entendu les divers engagements que vous avez cités. On sait que c'est en grande partie une question d'énergie. On ne peut pas dire que ce gouvernement ne fait rien sur l'énergie. Espérons que nous soyons sortis pour de bon de cette quasi "guerre de religions" entre le nucléaire et le renouvelable. Vous avez vous-même fait un pas vers le nucléaire, et je m'en réjouis.

Mais tout cela ne fonctionnera pas sans travail sur le réseau. L'électrification ne fonctionnera pas sans le réseau. Même si cela concerne non seulement le fédéral, mais aussi les régions, nous sommes très en retard et je vous invite à sensibiliser vos

collègues. Je vous remercie.

11.07 **Roberto D'Amico** (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, ce qui me désole quand même, c'est que vous partez à cette COP avec des entreprises qui freinent la transition climatique. Je vous les ai citées: Jan De Nul, Carmeuse et Paribas.

Je vous avais aussi questionné sur les surprofits engrangés par ces multinationales du pétrole. Je voulais vous donner deux exemples: la Pologne et le Portugal proposent déjà de le faire. Je n'ai pas entendu votre réponse là-dessus. C'était quand même une question essentielle. Je suis déçu, et c'est peu dire. Merci.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

12 Vraag van Francesca Van Belleghem aan Anneleen Van Bossuyt (Asiel, Migratie, Maatschappelijke Integratie, belast met Grootstedenbeleid) over "De geheimhouding van de huurprijzen voor de asielcentra" (56002122P)
12 Question de Francesca Van Belleghem à Anneleen Van Bossuyt (Asile, Migration, Intégration sociale, chargée de la Politique des Grandes Villes) sur "La confidentialité du montant des loyers des centres pour demandeurs d'asile" (56002122P)

12.01 **Francesca Van Belleghem** (VB): Al maanden probeer ik te achterhalen hoeveel belastinggeld er naar de huur van asielcentra gaat, maar telkens opnieuw bots ik op dezelfde muur en dat bent u, mevrouw de minister. Ik heb parlementaire vragen gesteld, ik heb de openbaarheid van bestuur ingeroepen en ik heb juridische stappen ondernomen, maar u wilt niet wijken. Het Parlement heeft de plicht om de regering te controleren, maar tegenwoordig moet een parlementslid al naar de rechtbank stappen om te weten hoeveel de N-VA aan asielhuur uitgeeft. Dat is de wereld op zijn kop.

Ik ben bovendien niet de enige die er zo over denkt, want intussen hebben al 12.105 burgers de petitie www.geefdecijfers.be ondertekend. Dat zijn 12.105 belastingbetalers, die willen weten wat er met hun belastinggeld gebeurt. (*Mevrouw Van Belleghem toont de lijvige petitie*)

U hoeft het eigenlijk niet met mij eens te zijn over het asielbeleid. Het Vlaams Belang wil zowel voor als na de verkiezingen een asielstop. U wilt dat alleen maar voor de verkiezingen. Over één ding zouden we het echter toch eens moeten zijn: wie belastinggeld uitgeeft, moet daarvoor verantwoording afleggen.

Ik heb dan ook maar één vraag, mevrouw de minister. Bent u bereid om, op vraag van 12.105 burgers, de huurprijzen van de asielcentra vrij te geven?

12.02 Minister **Anneleen Van Bossuyt**: Mevrouw Van Belleghem, u weet dat we met de regering-De Wever de asielinstroom willen verminderen en de procedures versnellen om zo de gigantische asielfactuur te verlagen. Intussen hebben we al 4.500 opvangplaatsen afgebouwd.

Ik ben altijd transparant, tot op de eurocent, over de totale kosten van de centra. Daarin zijn alle kosten opgenomen, ook de huurprijs. Misschien moet u dat ook oprecht aan die 12.000 mensen zeggen, mevrouw Van Belleghem. U blijft het altijd maar proberen, maar wat u daarmee alleen maar bereikt, is een hogere factuur voor de belastingbetaler.

Ten eerste helpt u de eigenaars om meer te verdienen en dus meer belastinggeld te ontvangen. Als alle huurcontracten op tafel liggen, kunnen die eigenaars immers nagaan wie meer geld krijgt dan zij en vervolgens ook meer vragen voor hun centrum. Fedasil begeeft zich namelijk op een commerciële markt. U weet dat dit na eerdere media-acties van u al effectief is gebeurd. We hebben een e-mail gekregen van een eigenaar, mevrouw Van Belleghem, die zei: "Ik wil dus ook meer geld krijgen."

Ten tweede onderhandelt Fedasil opnieuw over de bestaande contracten. Door de dalende instroom hebben we immers een sterkere onderhandelingspositie. Opnieuw slaat u die ruiten in door onze positie te ondergraven. Uiteindelijk is het dus de belastingbetaler die zo de hogere rekening betaalt, met de steun van het Vlaams Belang.

12.03 **Francesca Van Belleghem** (VB): U weigert de huurprijzen van de asielcentra vrij te geven omdat dit de financiële belangen van de overheid zou schaden. Wel, dan zal ik volgend jaar weigeren mijn belastingaangifte in te dienen, want dat schaadt ook mijn financiële belangen. Wat een bullshit, mevrouw de minister.

Via het Rekenhof heb ik ontdekt dat Fedasil voor amper 15 asiellocaties maar liefst 15 miljoen euro huurgeld per jaar betaalt. Intussen eisen die 12.105 burgers via onze petitie transparantie. Uw regering heeft er geen problemen mee om miljarden uit te

geven aan mensen die geen enkele band hebben met dit land. Intussen blijft ze echter de eigen burgers steeds meer belasten en weigert ze te tonen hoeveel het asielbeleid werkelijk kost. Dat is degoutant, minister.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Van Belleghem.

Collega's, daarmee kunnen wij deze vragensessie afronden.

Wetsontwerpen en wetsvoorstel
Projets et proposition de loi

13 Wetsontwerp tot wijziging van titel XIII, hoofdstuk VI, van de programmawet (I) (art. 479) van 24 december 2002 wat de voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen betreft (1640/1-7)
13 Projet de loi modifiant le titre XIII, chapitre VI, de la loi-programme (I) (art. 479) du 24 décembre 2002 en ce qui concerne la tutelle des mineurs étrangers non accompagnés (1640/1-7)

Algemene bespreking
Discussion générale

De algemene bespreking is geopend.
La discussion générale est ouverte.

De rapporteur, mevrouw Kristien Van Vaerenbergh, verwijst naar het schriftelijk verslag.
Le rapporteur, Mme Kristien Van Vaerenbergh, renvoie au rapport écrit.

13.01 **Alexander Van Hoecke** (VB): Collega's, het is niet de eerste keer dat ik over dit onderwerp het woord neem. Voor wie nog niet mee is, vandaag bespreken we plenair een fundamenteel onderdeel van het EU-migratiepact. Hoe kunnen we controleren of een niet-begeleide minderjarige vreemdeling, of iemand die beweert dat te zijn, daadwerkelijk minderjarig is? Liegt die persoon al dan niet?

Dat is opvallend, want ik heb in de plenaire vergadering al eens over exact hetzelfde thema het woord genomen. U herinnert zich waarschijnlijk nog heel goed wanneer ik hier voor het laatst over dit onderwerp heb gesproken. Dat was te midden van een ziedende, woedende meerderheid. Het ging toen over de goedkeuring van het EU-migratiepact zelf. Het pact moest en zou onmiddellijk goedgekeurd worden. Een discussie was volledig zinloos. Het parlementaire debat werd theater genoemd. Als we dat migratiepact niet in allerijl zouden goedkeuren, dan zouden de gevolgen niet te overzien zijn. Weet u nog? Dat was begin juni, voor het zomerreces.

Oh, de ironie, collega's. Vandaag zijn we halverwege november. Bijna een halfjaar later moet nog een essentieel onderdeel van dat Europese migratiepact door het Parlement worden gesleurd. Het gaat bovendien om een van de onderdelen bij uitstek die misbruik en fraude alleen maar verder in de hand zullen werken.

Ondertussen is de strategie van de meerderheidspartijen wel veranderd. Eerst was dat migratiepact nog goed, een verbetering. Het heette een goede beslissing te zijn om dat omvolkingspact, die historische vergissing, erdoor te jagen. Alles wat het Vlaams Belang zei, werd afgedaan als zever in pakjes. Ondanks het feit dat onder meer de N-VA het migratiepact voor de verkiezingen volledig had afgebroken, was het plots een goed pact geworden.

De strategie werd gewijzigd en men gaf toe dat het allemaal op niets trok, dat we onszelf met heel wat problemen zouden opzadelen en dat er wel degelijk wat schortte aan dat Migratiepact. De strategie was dan dat als het Vlaams Belang daarover een debat wilde voeren en dat iets te lang zou duren, dat een ramp zou zijn en er chaos zou ontstaan. Als we dat pact in juni niet meteen zouden goedkeuren met alles erop en eraan, dan zouden asieladvocaten daar misbruik van maken, dan zou er onzekerheid zijn. Dat zou het einde van de wereld betekenen.

Vandaag, een halfjaar later, halfweg november staan we hier nog steeds met een onderdeel van het migratiepact, een niet onbelangrijk onderdeel overigens.

Wat is de huidige strategie? De strategie bestaat erin dat beweerd wordt dat alles wat we er vandaag in de plenaire vergadering en weken geleden in de commissie snel doorjagen, details en technische aanpassingen zijn. De collega's van de N-VA zeiden in de commissie letterlijk dat we hierover niet te veel moeten discussiëren, aangezien het om louter technische aanpassingen gaat, om procedures, en dat er helemaal niets zal veranderen.

Collega's van de meerderheid, en in het bijzonder collega's van de N-VA, van alle standpunten die u al hebt ingenomen over het migratiepact, over deze wetgeving, is dat toch het meest lachwekkende en vooral het meest luie standpunt. Geen discussie in

commissie, er werden amper woorden aan vuil gemaakt, het zijn details, het zijn techniciteiten, we zullen het gewoon negeren en het afdoen als een detail.

Waarover hebben we het hier vandaag eigenlijk? Waarover gaat die techniciteit? In essentie zullen we hier het hele wetenschappelijke systeem om te controleren of een asielzoeker of een niet-begeleide minderjarige vreemdeling al dan niet liegt over zijn leeftijd, overboord gooien. Iemand die hier aankomt en zegt minderjarig te zijn, terwijl we allemaal, al dan niet openlijk, weten dat dat helemaal niet klopt, zullen we niet langer op een wetenschappelijke basis kunnen beoordelen.

Om aan te tonen hoe belangrijk dat is, haal ik slechts één cijfer aan. In 2024 verklaarden 2.345 personen niet-begeleide minderjarige vreemdelingen te zijn. Uit een leeftijdsonderzoek bleek dat slechts 1.417 van hen effectief minderjarig waren. Dat betekent dat we bijna 1.000 fraudeurs hebben kunnen ontmaskeren op basis van het wetenschappelijk onderzoek waarover we tot voor de zomer beschikten.

Iedereen weet volgens mij ook dat een niet-begeleide minderjarige vreemdeling aanzienlijk meer bescherming krijgt. Mensensmokkelaars kennen onze procedures, weten hoe belachelijk we ons op dit moment maken, en weten wat ze moeten doen. Het is dan ook logisch en te verwachten dat er dan zoveel fraude wordt gepleegd. Tot nu toe hebben we die fraude op een wetenschappelijke, objectieve en vooral heel efficiënte manier opgespoord.

Bij twijfel over de leeftijd was de procedure in het verleden eigenlijk heel eenvoudig. We lieten een wetenschappelijk medisch onderzoek uitvoeren op basis van de zogenaamde *triple test*. Het ging om drie eenvoudige, niet-invasieve testen: een radiografie van de linkerhand, een tandheelkundig onderzoek en een radiografie van het sleutelbeen. Alles was erop gericht om zo weinig mogelijk twijfel te laten bestaan.

Grondiger en minder invasief onderzoek is volgens mij moeilijk denkbaar. Ik ben niet de enige die dat vindt, want ook heel veel wetenschappers en academici zijn het daarmee eens. Ons systeem behoorde altijd tot de wereldtop op het vlak van accuraatheid, efficiëntie, objectiviteit en wetenschappelijkheid.

Om wat de N-VA-collega's een hoop techniciteiten en details in de procedure noemen, gooien we vandaag die heel objectieve, wetenschappelijke werkwijze overboord en vervangen die door een zogenaamd multidisciplinair onderzoek. Ondertussen weten we perfect wat dat multidisciplinair onderzoek inhoudt.

13.02 **Maaike De Vreese** (N-VA): Collega Van Hoecke, we hebben het tijdens de bespreking over de omzetting van het migratiepact ook gehad over die leeftijdsbepaling. Dat is hetgeen met de voorliggende tekst zal gebeuren, dit betreft een omzetting van het migratiepact zelf. Daarin worden bepaalde zaken opgelegd. Onze partij heeft steeds gezegd een grote voorstander te zijn om op medische manier te bepalen of iemand al dan niet minderjarig is. Hier wordt inderdaad beslist om daarvoor een multidisciplinair team in te zetten.

Tijdens de besprekingen hebben we steeds, zo moet u eerlijk toegeven, ons standpunt geduid, ook ten aanzien van uw partij, mogelijk tijdens een nachtelijke vergadering. Ons standpunt is niet veranderd en het komt overigens aan het Vlaams Belang toe om ons standpunt te bepalen.

13.03 **Alexander Van Hoecke** (VB): Collega De Vreese, dat is enigszins bijzonder. Ik weet inderdaad dat u dat tijdens de bespreking van het migratiepact hebt gezegd. Dat is wat ik bedoelde met de strategiewijziging. U stelde inderdaad dat u daarvan eigenlijk geen voorstander bent. Het klopt dat het systeem dat we hier zullen invoeren, een kaduker en slechter systeem is, dat een objectief en wetenschappelijk systeem zal vervangen.

Ik heb het verslag van de bespreking van dit wetsontwerp in eerste lezing in de commissie voor me liggen. Daarin zegt de N-VA dat er geen enkele fundamentele wijziging aan te pas komt, dat het gaat om details en technische aspecten. Ik verzin dat dus niet. Ik weet inderdaad dat u hebt gezegd dat die medische onderzoeken eigenlijk beter zijn. Uw collega's echter hebben nog geen twee of drie weken geleden gezegd dat we daarover eigenlijk geen discussie meer moeten voeren, omdat het gewoon om techniciteiten gaat. U kunt dat gerust nalezen in het verslag. Ik verzin dat hier absoluut niet.

Ik ga nu verder in op wat dat multidisciplinair onderzoek precies inhoudt. Collega De Vreese beaamt dat we afstappen van medische tests en een multidisciplinair onderzoek invoeren, omdat Europa ons daartoe verplicht. Omdat Europa ons daartoe verplicht, weten we ook perfect wat dat inhoudt, aangezien enkele landen, die de wetgeving al hebben ingevoerd, het voorbeeld geven. Ik heb dat voor de zomer heel uitvoerig toegelicht. Geen zorg, ik zal dat niet herhalen. De

essentie is eigenlijk helder. Bij zo'n multidisciplinair onderzoek wordt niet op basis van objectieve wetenschappelijke testen onderzocht of iemand minderjarig of meerderjarig is, maar op basis van – hou u vast – een gesprek, een gesprek dat moet bepalen of iemand liegt of niet.

U kunt zich ook inbeelden hoeveel dat aan tolken en vertaalkosten zou kosten. De minister van Justitie zei in de commissie dat twaalf experten die gesprekken zouden uitvoeren en dat er al negen zouden zijn aangeworven. Meer kon u toen echter niet kwijt, mevrouw de minister. Dat klopt ook, want de aanwerving van die experten valt niet onder uw bevoegdheid. U kunt daar niet over oordelen. Dat valt onder de bevoegdheid van de minister van Asiel en Migratie, die daarnet nog aanwezig was, maar jammer genoeg nu niet meer.

Ik heb dus meteen de minister van Asiel en Migratie gevraagd wat is hier eigenlijk van aan, wie zijn, de twaalf experten, wat zullen ze doen, hoeveel kosten ze; kortom, hoe zal heel dat circus worden geregeld. Daarop hebben we nog altijd geen antwoord gekregen.

We zullen hier straks stemmen over een wetsontwerp waarin staat dat we de wetenschappelijke onderzoeken vervangen door een multidisciplinair onderzoek. We hebben echter nog altijd geen antwoord op de vraag wat dat multidisciplinair onderzoek eigenlijk in de praktijk inhoudt.

Ik heb een waslijst aan vragen gesteld aan de minister van Asiel en Migratie. Verbaast het iemand dat ik nog altijd geen antwoord heb gekregen op mijn vragen? De antwoordtermijn is ondertussen verstreken, maar ik heb nog altijd geen antwoord ontvangen. Ik denk dat het volkomen logisch is waarom ik geen antwoord heb gekregen. De meerderheid beseft zelf maar al te goed dat het een circus zal worden, dat het een ramp zal zijn en dat het vooral enorm veel geld zal kosten aan de belastingbetaler. Iedereen weet dat dat een godsgeschenk is voor fraudeurs. Gesprekken in plaats van objectieve controles om de leeftijd van asielzoekers en andere migranten te onderzoeken, wie verzint dat in godsnaam?

Collega's, ik kan op handen en voeten proberen te smeken om u duidelijk te maken dat de regeling een ramp is, dat ze een schande is en dat u een systeem dat eigenlijk best goed in staat was om fraude op te sporen, volledig van tafel veegt. Ik ben echter bang dat smeken niets zal opbrengen, want ik vrees dat u het gewoon weet. U weet dat wat u hier beslist om te doen, eigenlijk afschuwelijk is. Mevrouw De Vreese zei het daarnet ook: eigenlijk weten we het, maar het is wat het is.

13.04 **Maaike De Vreese** (N-VA): We zijn verplicht om het pact om te zetten. De discussie die hier wordt gevoerd, zou inderdaad ook in het Europees Parlement moeten worden gevoerd. Als we daar voor dat standpunt een meerderheid hadden gehaald, was die regeling er niet doorgekomen. Nu moet ze in onze wetgeving worden omgezet. Dat is waar de minister nu mee komt.

13.05 **Kristien Van Vaerenbergh** (N-VA): Voor de duidelijkheid en voor het verslag wil ik mijn collega, Maaike De Vreese, bijtreden. Het woord technisch is gevallen, maar de tekst is technisch in deze zin dat het migratiepact in wetgeving wordt omgezet. De discussie ten gronde over het pact is in de commissie voor Binnenlandse Zaken gevoerd. Ons standpunt is tussen die twee momenten geenszins gewijzigd.

13.06 **Alexander Van Hoecke** (VB): Ik wil u bedanken voor uw opmerking, maar het verslag is ook wat het is. De strategiewijziging zit er duidelijk in: eerst was alles goed; dan was het een kwestie van tijd en moest de regeling er snel door en vandaag zitten we wel degelijk met een N-VA die beweert dat het er allemaal niet toe doet en dat het louter om een technische kwestie gaat.

Klopt het of niet, collega Van Vaerenbergh, dat u hebt gezegd dat hierover eigenlijk weinig discussie nodig is? Dat klopt toch? Daar moeten we niet flauw over doen.

13.07 **Kristien Van Vaerenbergh** (N-VA): Ik heb net gezegd wat ik gezegd heb en ik blijf daarbij. De discussie in de commissie voor Justitie is inderdaad vrij kort geweest, maar de discussie ten gronde werd in de commissie voor Binnenlandse Zaken gevoerd. Ik denk dat daar heel veel uren aan die discussie zijn besteed. De standpunten zijn hetzelfde gebleven.

13.08 **Alexander Van Hoecke** (VB): Ik kan hier alleen maar opmerken dat op het moment waarop we de discussie wilden voeren, het een absolute schande was om die discussie te voeren en dat ze vooral niet uitvoerig mocht zijn. Nu we uiteindelijk het wetsontwerp bespreken, is het plots een verloren zaak, gaat het allemaal over technische aspecten en kunnen we er beter gewoon over zwijgen.

Collega's, ik ga hier afsluiten. We hebben deze discussie al heel vaak gevoerd en we hebben alles geprobeerd om duidelijk te maken hoe afschuwelijk

de gevolgen hiervan zullen zijn. Ik denk dat we die gevolgen vanaf de komende jaren ook heel duidelijk in de cijfers zullen zien. Ik vind het ronduit beschamend. Eigenlijk is het de clownskroon op het hoofd van iedereen die nog durft te beweren dat deze regering het strengste asielbeleid ooit zou voeren.

Als dit lijk van een regering volgende week, de week erna of de week daarna effectief zou vallen, weet dan dat een van haar laatste wapenfeiten het goedkeuren van dit wetsontwerp was, waarmee het zo goed als onmogelijk wordt gemaakt om leeftijdsfraude door asielzoekers op te sporen.

In uw plaats zou ik er het schaamrood van op de wangen krijgen. Ik meen dat echt. We hebben hier uren, maar dan ook uren in gestoken om dat duidelijk te maken. U hebt zich op geen enkele manier proberen te wapenen tegen de golf van fraude en de louche advocaten die zullen proberen om dit systeem zo veel mogelijk te misbruiken.

Dit is eigenlijk de totale overgave aan een systeem dat onwetenschappelijk is, dat gewoonweg zever is en dat gemaakt is op maat van asielfraudeurs en louche advocaten die alles zullen aangrijpen om het te misbruiken.

13.09 **Greet Daems** (PVDA-PTB): Mevrouw de minister, collega's, u weet dat we met de PVDA-fractie geen verdedigers zijn van het EU-asiel- en migratiepact. Voor niet-begeleide minderjarigen die in ons land internationale bescherming aanvragen, wordt er echter wel een betere bescherming ingebouwd. Dat vinden we belangrijk en dat mag hier ook worden gezegd.

Er staan namelijk ook goede zaken in deze tekst. Zo wordt voortaan zo snel mogelijk een voogd aangesteld, nog vóór de definitieve identificatie. Dat is een enorme stap vooruit. Een kind dat hier zonder ouders en zonder netwerk aankomt, heeft recht op een voogd. Daarvoor is niet eerst een juridische procedure nodig. Ook de wettelijke verankering van het beroepsgeheim voor voogden is cruciaal, want ze draagt bij aan het vertrouwen. Voorts is het positief dat medische leeftijdsonderzoeken alleen als allerlaatste redmiddel mogen dienen.

Mevrouw de minister, er zijn echter ook opmerkingen te maken. Ik baseer me daarbij onder andere op adviezen die het CGVS en het Kinderrechtencommissariaat ons hebben bezorgd, maar ook op signalen uit het werkveld zelf. Er bestaat immers een reëel gevaar dat we een tweesnelhedensysteem voor kinderen creëren.

De wet maakt vandaag een onderscheid tussen kinderen die een verzoek tot internationale bescherming indienen en kinderen die dat niet doen. Zo blijft de leeftijdsbeoordeling van jongeren of kinderen die geen verzoek om internationale bescherming indienen bij de Dienst Voogdij. De leeftijdsbeoordeling van kinderen die wel een verzoek indienen, wordt daarentegen overgedragen aan het CGVS en moet multidisciplinair gebeuren. Volgens artikel 6 van dit wetsontwerp betekent dat een diepgaand gesprek en een analyse van de beschikbare documenten. Die bepaling is echter heel vaag. Volgens ons betekent multidisciplinair meer dan dat. Het betekent ook dat je er experts met verschillende achtergronden bij betrekt: psychologen die een trauma kunnen herkennen, antropologen die de culturele context begrijpen of artsen die de ontwikkeling kunnen inschatten.

Ook het CGVS vroeg in zijn advies waarom er geen wettelijke verplichting wordt opgenomen om gebruik te maken van die experts. Ik heb u daarover tijdens de eerste lezing een vraag gesteld. U hebt me toen geantwoord dat u een ruimere formulering verkiest om rekening te houden met de komende rechtspraak. Een ruimere formulering zorgt echter ook voor vaagheid. Volgens ons zou het beter zijn om die verplichting wel op te nemen en zo te garanderen dat er eerst gewerkt wordt met experts, zodat medische tests tot een absoluut minimum worden herleid. Die zijn voor kinderen op de vlucht immers heel vaak traumatiserend.

We kregen ook signalen van experts en mensen uit het werkveld dat de Dienst Voogdij niet over de middelen beschikt om gespecialiseerde experts aan te trekken om een multidisciplinaire leeftijdsbeoordeling mogelijk te maken. Tijdens de eerste lezing hebt u mij verzekerd dat de Dienst Voogdij wel over voldoende budget beschikt, maar dat neemt niet weg dat zij bezorgd blijven over die beschikbare middelen en over de jongeren die geen asielaanvraag zullen indienen. Uit de praktijk weten we dat er veel van die jongeren rondlopen en door de politie worden opgepakt. Soms ondergaan ze medische testen en soms belanden ze zelfs in een cel voor volwassenen, zonder dat er een voogd aan te pas is gekomen. Deze jongeren zijn enorm kwetsbaar en verdwijnen ook veel te vaak compleet van de radar.

Volgens ons is er nood aan een integraal beleid, waarmee ook de jongeren die geen asielaanvraag hebben ingediend beschermd worden. Dat ontbreekt vandaag en is iets dat echt aangepakt

moet worden. De vrees bestaat immers dat dit de kloof tussen jongeren die wel of niet asiel aanvragen alleen maar groter zal maken, wat voor die laatste doelgroep zal leiden tot een zwakkere bescherming.

Ten derde, de wet stelt dat een weigering om een medische test te ondergaan geldt als een weerlegbaar vermoeden dat iemand meerderjarig is. Er wordt wel een nuance aangebracht, namelijk dat een manifeste weigering alleen kan worden vastgesteld onder strikte voorwaarden. De betrokkene moet de mogelijkheid hebben gekregen om met een voogd te spreken en ook in een taal die hij of zij begrijpt geïnformeerd zijn over de gevolgen van die weigering. Maar wat dan met een jongere die ernstig getraumatiseerd of angstig is of met iemand die de procedure simpelweg niet begrijpt? Die zal sneller weigeren, met alle gevolgen van dien. Dat vinden wij dus ook een tekortkoming in dit wetsontwerp.

Tot slot, mevrouw de minister, wil ik het hebben over de termijnen en de realiteit van een crisissituatie. Artikel 3 van dit wetsontwerp bepaalt dat zo snel mogelijk en uiterlijk binnen 15 werkdagen een voogd wordt aangesteld. Bij een onevenredig groot aantal verzoeken of in andere uitzonderlijke situaties mag die termijn met 10 werkdagen worden verlengd.

In de commissie heb ik verwezen naar 2015, toen kinderen als gevolg van de oorlog in Syrië zonder begeleiding naar ons land kwamen. Het gevolg was dat er niet genoeg voogden beschikbaar waren. Er waren toen wachtlijsten tot meer dan een jaar voor de aanstelling van een voogd.

We vragen ons dus af hoe realistisch het is om die termijn te verlengen van 15 naar 25 werkdagen. Het is uiteraard belangrijk om te kunnen anticiperen op een eventuele verhoogde nood aan voogden, maar daarvoor is een duidelijk plan nodig dat ook gefinancierd is.

Mijn fractie zal deze tekst steunen wegens de positieve ontwikkelingen op het vlak van de betere bescherming van zeer kwetsbare kinderen die helemaal alleen naar ons land vluchten en internationale bescherming aanvragen.

13.10 **Achraf El Yakhloufi** (Vooruit): Ik houd het zeer kort. Zoals hier al eerder is aangehaald, zetten we met dit wetsontwerp het Europese migratie- en asielpact om. Dat doen we niet zomaar, maar voor kwetsbare groepen, met name kinderen die hier zonder hun ouders aankomen. Ik wil drie belangrijke punten aanhalen.

Ten eerste krijgen jongeren binnen 15 dagen een voogd toegewezen, ook als er twijfel zou zijn over hun leeftijd. We moeten ervoor zorgen dat we eerst bescherming bieden en daarna de controles uitvoeren. Dat is de juiste volgorde en de manier waarop we moeten werken.

Ten tweede wordt de leeftijdsbepaling multidisciplinair. Gesprekken en psychosociale beoordeling komen eerst. Het medisch onderzoek wordt een laatste middel. Bij twijfel krijgt de jongere ook het voordeel van de twijfel.

Ten derde wordt het beroepsgeheim van de voogd wettelijk verankerd. Dat is heel belangrijk. Het versterkt de vertrouwensband tussen de voogd en de jongere. Dat is goed, vertrouwen is heel belangrijk als we die jongeren echt willen helpen. Als we resultaten willen boeken, moet er ook vertrouwen kunnen zijn.

Collega's, we hebben met de meerderheid dan ook een evenwichtig compromis bereikt. Een goede wet vereist natuurlijk ook een goede uitvoering. Daarom wil ik nog enkele bezorgdheden met u delen, mevrouw de minister.

Het Kinderrechtencommissariaat verwelkomt, net als wij, de snellere aanstelling. We delen de verwachting dat die zo snel mogelijk gebeurt. De norm blijft 15 werkdagen. Dat is de uiterste termijn. Ik hoop natuurlijk dat die termijn in de praktijk geen standaardtermijn wordt, mevrouw de minister, zeker gezien de bezorgdheid die er is omtrent voogden, met de vraag of er genoeg voogden zijn. Ik hoop dat u mij zo dadelijk kunt geruststellen en bevestigen dat we het nodige doen om zoveel mogelijk voogden aan te moedigen, zodat die niet-begeleide minderjarigen zo snel mogelijk, vanaf het eerste contact en in de eerste dagen, worden geholpen.

Vlaams minister Gennez steunt dit ontwerp. Ze vroeg evenwel aandacht voor de verhouding met het decreet houdende integrale jeugdhulp. Voogden en jeugdhulpverleners moeten de informatie die nodig is om jongeren te beschermen vlot kunnen blijven uitwisselen. Ik reken er dan ook op dat de federale overheid en de gemeenschappen dit goed kunnen uitwerken.

Collega's, elk kind dat hier aankomt, verdient vanaf de eerste dag iemand aan zijn of haar zijde. Daarom zal ook Vooruit dit ontwerp goedkeuren.

13.11 **Claire Hugon Lecharlier** (Ecolo-Groen): Madame la ministre, chers collègues, il s'agit d'un

projet de loi qui va dans le bon sens. Cela mérite d'être souligné car, à notre estime, ce n'est pas souvent le cas depuis un an et demi, et encore moins en matière de migration. Nous tenions donc à le souligner. Ce projet est positif à plusieurs égards.

Comme l'a évoqué notre collègue, la désignation rapide d'un tuteur constitue un élément important. Il faut être considéré comme un enfant avant d'être considéré comme un migrant. Évidemment, il faudra continuer à veiller à ce qu'il y ait suffisamment de tuteurs dans la durée. Vous nous avez indiqué que les budgets étaient suffisants et que le nombre de tuteurs l'était également à ce stade. Il faudra s'assurer que cela reste le cas.

Il était également très important à nos yeux de s'écarter du recours systématique aux examens médicaux destinés à déterminer l'âge lorsqu'un doute existe quant à celui d'un jeune. Nous savons que la fiabilité de la détermination de l'âge sur la base de tests osseux est contestée de longue date et que ces examens peuvent présenter des marges d'erreur considérables, tout en constituant une expérience traumatisante pour les jeunes concernés. Dès lors, le fait que ces examens ne soient utilisés qu'en dernier recours, après plusieurs autres étapes, constitue une évolution positive.

Néanmoins, les avis que nous avons reçus faisaient encore apparaître plusieurs motifs d'inquiétude. L'un d'entre eux concernait le maintien de la possibilité d'une tutelle civile. Sur ce point, madame la ministre, vous nous avez rassurés en commission. Le deuxième sujet de préoccupation majeur concernait effectivement l'article 6 et l'insuffisance des garanties par rapport à la possibilité de refuser la prise en charge lorsque le service de tutelle conclut que la personne concernée est, sans aucun doute, âgée de plus de 18 ans.

Ecolo-Groen regrette dès lors qu'il n'y ait pas eu de volonté de renforcer les garanties entourant cette notion de majorité "sans aucun doute", compte tenu des graves conséquences qu'elle entraîne, à savoir le refus de prise en charge et l'absence de désignation d'un tuteur. Plusieurs acteurs importants, dont ATF-MENA, le défenseur des droits de l'enfant, nous avaient pourtant interpellés sur la nécessité de mieux encadrer et objectiver ces notions. Tous ont attiré notre attention sur la nécessité d'inscrire directement dans la loi des critères clairs permettant de déterminer les situations dans lesquelles il peut être établi avec certitude qu'une personne est majeure.

Étant donné que l'esprit de la réforme est d'assurer à un jeune, qui se déclare mineur et pour lequel il y aurait un doute, un processus de détermination de l'âge qui présente davantage de garanties, il est dommage de permettre en parallèle qu'un jeune puisse être écarté de ce nouveau processus sans garanties suffisantes.

Nous aurions préféré que l'article 6 soit précisé, afin de prévoir la nécessité d'éléments sérieux, objectifs, vérifiables, donc des critères clairs pour déterminer l'absence de doute. Il est dommage que l'amendement de notre collègue Aouasti à cet égard ait été rejeté en commission. Il aurait aussi été préférable d'imposer une décision écrite et motivée, de préciser que tout doute justifiant une évaluation devait être sérieux et motivé.

Ce sont des réserves que nous conservons à ce stade, mais nous avons malgré tout décidé de soutenir ce texte étant donné qu'il va réellement, à d'autres égards, dans la bonne direction. Je vous remercie.

13.12 Minister **Annelies Verlinden**: Mijnheer de voorzitter, beste collega's, we hebben over onderhavig ontwerp inderdaad al heel wat discussie gevoerd in de commissie. We hebben ook adviezen ingewonnen, waaronder een advies van de juridische dienst van de Kamer. We hebben ook amendementen besproken.

Mijnheer Van Hoecke, u hebt een aantal vragen gesteld, die we ook in de commissie hebben besproken. Ik heb al meermaals gezegd dat we met het wetsontwerp, zoals daarnet ook aangegeven, wetgeving omzetten specfiek voor de identificatie en de leeftijdsbepaling van minderjarige verzoekers omwille van de rechtstreekse werking van de verordening in het kader van het Europees Migratiepact.

U hebt daarnaast toch wel wat mis gespuid over hoe een en ander eraan toe zou gaan en dat de bepalingen mogelijke fraude en misbruik in de hand zouden werken. Ik wil voor het verslag heel duidelijk stellen dat medische testen wel degelijk mogelijk blijven bij het leeftijdsonderzoek. Meer nog, in vergelijking met de huidige situatie zal het weigeren van die testen in de toekomst zelfs een weerlegbaar vermoeden van meerderjarigheid doen ontstaan. In die zin denk ik dus zeker niet dat we de zaken versoepelen, integendeel.

We zijn ervan overtuigd dat we met het voorliggende wetsontwerp meer mogelijkheden krijgen om fraude en misbruik tegen te gaan.

Personen die op basis van objectieve elementen in het dossier manifest meerderjarig zijn, kunnen immers sneller als meerderjarig worden verklaard, zonder dat de volledige procedure hoeft te worden doorlopen. Het vermoeden kan dan uiteraard nog worden weerlegd. Dat is toch een omkering van het systeem, wat het systeem net moet versterken.

Collega Daems, u had een opmerking over de afstemming van de procedure en het beroep kunnen doen op experten. Ook dat hebben we in de commissie al uitgebreid besproken. Zoals ik toen al zei, worden de procedures voor het CGVS en de Dienst Voogdij op elkaar afgestemd. Enerzijds gaat het om minderjarige verzoekers om internationale bescherming en anderzijds om niet-verzoekers. In dat kader zullen ook gezamenlijke opleidingen met het CGVS worden georganiseerd. Er zal in het kader van die werkzaamheden een beroep op de experten van het CGVS kunnen worden gedaan.

Wat uw opmerking over de manifeste meerderjarigen betreft, het lijkt mij logisch dat we onmiskenbare fraude en misbruik zoveel mogelijk proberen te weren om daadwerkelijk bescherming te kunnen bieden aan wie daar recht op heeft of wie die echt nodig heeft.

Er worden voorwaarden voorzien en er wordt ook rekening gehouden met trauma. De betrokkenen krijgen een voogd en zo nodig zal het onderzoek worden uitgesteld. Dat zorgt voor een zeker evenwicht tussen de verschillende belangen die we proberen te behartigen: enerzijds, fraude en misbruik tegengaan en anderzijds, de kwetsbaren die recht hebben op bescherming, ook daadwerkelijk beschermen.

Et puis, en ce qui concerne les questions de la collègue Hugon Lecharlier, comme déjà expliqué en commission, les tuteurs sont en nombre suffisant. De plus, une réserve a été constituée afin de réagir aux fluctuations dans les arrivées.

Par ailleurs, le refus de prise en charge ne peut se baser uniquement sur l'apparence physique ou le comportement. Au moment de la prise de décision, il faudra donc des éléments concrets et vérifiables pour justifier ce refus de prise en charge. Autrement dit, la décision n'est pas automatique, mais doit s'appuyer sur des critères concrets.

Puis, une décision écrite sera notifiée. Comme cela relève des principes généraux du droit administratif, il n'y a pas lieu de l'inscrire dans le texte. Chaque décision est, en outre, susceptible de recours devant le Conseil d'État. Comme pour les autres décisions administratives, nous appliquons dès lors les principes généraux. Ce n'est donc pas mentionné explicitement, comme c'est déjà le cas pour d'autres textes. En tout cas, c'est applicable. Je vous remercie de votre attention.

13.13 **Achraf El Yakhloufi** (Vooruit): Mevrouw de minister, het kan zijn dat er iets fout is gelopen bij de administratie, maar ik had nog twee eenvoudige opmerkingen waarop ik geen antwoord heb gekregen. Het Kinderrechtencommissariaat en wijzelf verwelkomen de aanstelling. We delen de verwachting, maar die moet zo snel mogelijk komen. De norm blijft 15 dagen. Kunt u mij geruststellen dat 15 dagen niet de norm is en dat we ervoor kunnen zorgen dat de voogden zo snel mogelijk, bij de dag van aankomst, kunnen worden aangesteld? Ik stel die vraag, omdat we zien dat er ook uitdagingen voor de voogden zijn, en e er zeker van willen zijn dat u blijft inzetten op de aanstelling van zoveel mogelijk voogden.

Mijn tweede vraag, minister Gennez steunt onderhavig ontwerp ook, maar ze heeft gevraagd om aandacht te hebben voor de verhouding met het decreet Integrale Jeugdhulp. Voogden en jeugdhulpverleners moeten de informatie krijgen die nodig is om de jongeren te beschermen, en moeten die informatie vlot kunnen blijven uitwisselen. Kan ik erop rekenen dat de federale overheid en de gemeenschappen dat samen fatsoenlijk zullen uitwerken? Ik kreeg graag antwoord op die twee vragen.

13.14 Minister **Annelies Verlinden**: Mijnheer El Yakhloufi, dat hebben we ook al uitgebreid besproken. Zoals ik daarnet al heb gezegd, is er momenteel geen probleem met het aantal voogden en kan een aanstelling dus ook zo snel mogelijk gebeuren. Het is logisch dat men een termijn voorziet; een en ander gebeurt zo snel mogelijk.

Vandaag wordt al op de eerste dag een voogd of een voorlopige voogd aangeduid. Ik heb geen reden om aan te nemen dat dat in de toekomst niet meer zal gebeuren. In ieder geval hebben we, zoals al gezegd, een reserve gecreëerd om bij toenames vanwege externe omstandigheden ook in voldoende voogden te kunnen voorzien. Zoals bij elk project, wordt dat afgestemd met de deelstaten. Er is ook geen enkele reden om aan te nemen dat dat in dit geval niet zo zou zijn.

De **voorzitter**: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*
Quelqu'un demande-t-il encore la parole? *(Non)*

De algemene bespreking is gesloten.
La discussion générale est close.

Bespreking van de artikelen
Discussion des articles

We vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(1640/7)**
Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(1640/7)**

Het opschrift werd door de commissie gewijzigd in "wetsontwerp tot wijziging van titel XIII, hoofdstuk 6, van de programmawet (I) van 24 december 2002 (art. 479) wat de voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen betreft".
L'intitulé a été modifié par la commission en "projet de loi modifiant le titre XIII, chapitre 6, de la loi-programme (I) du 24 décembre 2002 (art. 479) en ce qui concerne la tutelle des mineurs étrangers non accompagnés".

Het wetsontwerp telt 11 artikelen.
Le projet de loi compte 11 articles.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

De artikelen 1 tot 11 worden artikel per artikel aangenomen.
Les articles 1 à 11 sont adoptés article par article.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.
La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

14 Wetsvoorstel tot wijziging van diverse bepalingen betreffende de onwaardigheid om te erven (1759/1-3)
14 Proposition de loi modifiant diverses dispositions relatives à l'indignité successorale (1759/1-3)

Voorstel ingediend door Pierre Jadoul, Philippe Goffin, Catherine Delcourt, Victoria Vandeberg, Anthony Dufrane, Christoph D'Haese, Aurore Tourneur en Steven Matheï.
Proposition déposée par Pierre Jadoul, Philippe Goffin, Catherine Delcourt, Victoria Vandeberg, Anthony Dufrane, Christoph D'Haese, Aurore Tourneur et Steven Matheï.

Algemene bespreking
Discussion générale

De algemene bespreking is geopend.
La discussion générale est ouverte.

De rapporteur, de heer Christoph D'Haese, verwijst naar het schriftelijk verslag.
Le rapporteur, M. Christoph D'Haese, renvoie au rapport écrit.

14.01 **Christoph D'Haese** (N-VA): Ik neem kort het woord, want het is goed dat we dit even onder de aandacht brengen.

Het is genoegzaam bekend dat in ons land vanaf 1 september het nieuwe Strafwetboek van kracht is. Dat heeft heel wat voeten in de aarde gehad. Ik heb ook van op deze plaats gewaarschuwd dat dit weleens aanleiding zou kunnen geven tot anachronismen, fouten of tegenstrijdigheden wanneer verwante wetgevingen niet worden aangepast aan het nieuwe Strafwetboek; meer nog, wanneer ze niet concorderen met de principes die erin vervat zitten.

Een van de principes die het strafrecht beheersen, ook het nieuwe Strafwetboek, is dat men waardig moet zijn om te kunnen erven. Ik leg eenvoudig uit. Wanneer iemand een opzettelijk misdrijf pleegt, kan de dader uiteraard geen aanspraak maken op de erfgerechtigdheid die ontstaat wanneer de nalatenschap van een slachtoffer openvalt.

Gelukkig hebben we een heel goede collegialiteit in de commissie voor Justitie. Ik wil in het bijzonder collega Jadoul, maar ook de collegae Goffin, Delcourt, Vandeberg, Dufrane, Tourneur en Matheï daarvoor bedanken.

We hebben samen bekeken hoe we dat konden oplossen. Het is belangrijk dat we die oplossing op twee niveaus hebben uitgewerkt. Enerzijds gaat het om een aanpassing van het burgerlijk recht, meer bepaald van artikel 4.6 van het Burgerlijk Wetboek. Anderzijds gaat het om een aanpassing van artikel 305 van het Strafwetboek.

Eenvoudig uitgelegd komt het erop neer dat de wetgever voorziet in een aantal gevallen van automatische onwaardigheid om te erven. Daar zijn twee aanpassingen gebeurd.

Bij hulpverzuim, wanneer iemand geen hulp verleent hoewel hij die had moeten verlenen, en dat verzuim gekoppeld is aan een overlijden, geldt voortaan automatische onwaardigheid om te erven.

Hetzelfde geldt voor een aanpassing van de facultatieve onwaardigheid. Een niet-consensuele

handeling met de dood tot gevolg is overgebracht van de facultatieve onwaardigheid naar de automatische onwaardigheid om te erven.

Het zijn vrij technische aanpassingen, maar nu is het strafrecht volledig in overeenstemming met zijn eigen principes, zoals vastgelegd in artikel 305. Het zou dan ook goed zijn mochten we dat Kamerbreed kunnen goedkeuren, waarvoor dank.

14.02 **Pierre Jadoul** (MR): Monsieur le président, je serai court parce que le collègue D'Haese a déjà décrit le parcours et l'objet de cette proposition.

L'indignité successorale est le bel exemple de ce qu'on appelle, en droit, une incapacité de jouissance. C'est une sanction qui est prononcée à l'égard de personnes physiques qui, effectivement, se sont rendues coupables de certaines infractions. Cette indignité successorale est en lien, évidemment, avec les infractions du Code pénal, et une incohérence subsistait suite à l'entrée en vigueur du nouveau Code pénal.

La proposition a pour objet, de manière assez technique, de mettre fin à cette incohérence et donc de régler les effets d'une décision pénale sur l'indignité successorale d'un citoyen. Je ne vais pas entrer dans le détail des précisions.

Je ne suis pas certain que ce soit la dernière législation qui doive être soumise à l'approbation de la Chambre en termes de compatibilité ou de cohérence avec le nouveau Code pénal. Mais peut-être que, *step by step*, on peut corriger les erreurs qui subsistent. Cette proposition a en tout cas la volonté de répondre ou de mettre fin à un certain nombre d'incohérences.

Je remercie également les collègues de la commission de la Justice qui ont adopté à l'unanimité ce texte, qui a pour objectif de renforcer une sécurité juridique et de viser à une bonne application des dispositions existantes. J'invite donc tous les collègues à en faire de même lors du vote qui interviendra tout à l'heure. Je vous remercie.

De **voorzitter**: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*
Quelqu'un demande-t-il encore la parole? *(Non)*

De algemene bespreking is gesloten.
La discussion générale est close.

Bespreking van de artikelen
Discussion des articles

We vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(1759/3)**
Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(1759/3)**

Het wetsvoorstel telt 3 artikelen.
La proposition de loi compte 3 articles.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

De artikelen 1 tot 3 worden artikel per artikel aangenomen.
Les articles 1 à 3 sont adoptés article par article.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.
La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

15 Wetsontwerp tot herstel van boek XIV "Regels ter bevordering van de reparatie van goederen" in het Wetboek van economisch recht (1750/1-6)
15 Projet de loi rétablissant le livre XIV "Règles visant à promouvoir la réparation des biens" dans le Code de droit économique (1750/1-6)

Algemene bespreking
Discussion générale

De algemene bespreking is geopend.
La discussion générale est ouverte.

De rapporteurs, mevrouw Annik Van den Bosch en de heer Anthony Dufrane, verwijzen naar het schriftelijk verslag.
Les rapporteurs, Mme Annik Van den Bosch et M. Anthony Dufrane, renvoient au rapport écrit.

15.01 **Patrick Prévot** (PS): Chers collègues, monsieur le ministre, je ferai une courte intervention pour revenir sur ce texte, pour lequel nous avons eu de longues discussions en commission de l'Économie. Je voudrais rappeler que promouvoir l'économie de la réparation, c'est évidemment agir simultanément sur trois enjeux.

D'abord, le pouvoir d'achat. Réparer plutôt que remplacer, c'est éviter des dépenses parfois importantes pour les ménages.

Deuxième volet, l'économie. La réparation est une activité locale, qui fait travailler des indépendants, des PME et des entreprises de l'économie sociale. Ce sont des emplois qui, par nature, sont

difficilement délocalisables.

Enfin, l'environnement, puisque réparer, c'est évidemment prolonger la durée de vie des produits, économiser des matières premières, réduire les déchets et éviter une partie des émissions liées à la fabrication de nouveaux produits.

Je serais même tenté de dire qu'il y a un quatrième enjeu, qui est beaucoup plus rarement abordé. Il s'agit de la dimension sociale. On le voit très bien avec les repair cafés, avec les ressourceries. Ce sont des lieux de rencontre, d'échange et de transmission des savoir-faire. Et dans ces lieux, on ne se réfère plus simplement à une marchandise que l'on achète et que l'on jette, on se réapproprie un objet et on échange des savoirs et des compétences.

On ne peut évidemment que soutenir ce projet de loi qui est en fait une exécution d'une directive européenne, et qui favorise la réparation. C'est une demande du Parlement depuis des années. Depuis des années, on dépose des propositions de loi sur l'obsolescence programmée. Votre serviteur en avait d'ailleurs déposé deux qui trouvent aujourd'hui une concrétisation.

Pourtant, même si nous voterons ce texte, il y a quand même un bémol que je ne peux m'empêcher de souligner. En effet, la directive que nous transposons prévoit en son article 13 que les États membres sont tenus de prendre au moins une mesure supplémentaire visant à promouvoir la réparation. Il peut s'agir de bons de réparation, de fonds de réparation, de mesures fiscales comme un taux de TVA réduit. Il peut s'agir aussi de mesures non financières, comme des campagnes d'information.

Or quel choix a fait ce gouvernement? Il a fait le choix de ne pas choisir. La seule mesure que la Belgique communiquera à la Commission européenne est un taux de TVA de 6 % pour la réparation des vêtements, des chaussures et des bicyclettes. Mais cette mesure, chers collègues, est déjà en vigueur dans notre pays. Il y a là une véritable occasion manquée.

C'est d'autant plus dommage, car les avis reçus du Conseil Central de l'Économie et du Conseil Supérieur des Indépendants et des PME ont tous deux demandé d'élargir le taux de TVA réduit de 6 % à la réparation d'appareils ménagers électriques et électroniques. C'est d'autant plus regrettable qu'il y a là un véritable potentiel de croissance pour notre pays.

En préparant mon intervention, je suis retombé sur les chiffres d'une étude wallonne de 2025. Parmi les personnes qui ont eu besoin de faire réparer un appareil électrique ou électronique, 40 % ne l'ont pas fait en 2024 pour les raisons suivantes: la réparation revenait plus cher que l'achat d'un nouvel appareil (42 % des cas); les pièces de rechange n'étaient plus disponibles (18 % des cas); il n'y avait personne pour les réparer (14 % des cas); ou encore le démontage était impossible, les pièces étant soudées ou collées (9 % des cas).

Chers collègues, il ne s'agit pas seulement de faire changer les mentalités. Il s'agit, au-delà, de faire changer les procédés industriels qui découragent la réparation. Dès lors, comme je l'ai dit, mon groupe soutiendra évidemment ce projet de loi qui transpose une directive favorisant la réparation. Mais j'invite le gouvernement et M. le ministre à aller plus loin. J'espère évidemment que le gouvernement viendra prochainement avec des mesures supplémentaires pour promouvoir la réparation. D'autres pays, en tout cas, ont fait ce choix.

15.02 **Reccino Van Lommel** (VB): Mijnheer de voorzitter, collega's, het is inderdaad belangrijk dat de reparatie voor consumenten gemakkelijker en aantrekkelijker wordt. Met voorliggend wetsontwerp wordt getracht dat te realiseren. Op die manier kan de consument vrij kiezen wie zijn producten zal herstellen zonder dat grote bedrijven dat proberen te blokkeren, zoals in het verleden vaak het geval was.

Consumentenbescherming is natuurlijk één zaak, maar ze mag nooit leiden tot een aantal disproportionele verplichtingen. Denk daarbij aan het begrip van de redelijke prijs, dat naar onze mening bijzonder vaag en bovendien voor interpretatie vatbaar is.

Ook merken we dat de regels verhinderen dat fabrikanten een reparatie mogen weigeren nadat derden al aan het toestel hebben gewerkt. De vraag rijst dan wie uiteindelijk aansprakelijk is. Wat gebeurt er immers als iemand zonder voldoende kennis van zaken een eerdere reparatie heeft uitgevoerd?

We stellen ook vast dat een overgangsperiode ontbreekt. De Raad van State heeft er zelf op gewezen dat er voldoende tijd moet zijn om zich aan de nieuwe regels te kunnen aanpassen. Mijnheer de minister, dat kon nochtans. De reden daarvoor is dat de regering opnieuw hopeloos te laat is met de omzetting. De deadline was 31 juli 2026. U kunt opwerpen dat de omzetting maar een

paar maanden te laat is, maar niettemin stellen we vast dat de regering bij nagenoeg alle omzettingen te laat is. Dat was niet alleen het geval tijdens de vorige legislatuur. Dat blijkt ook in de huidige legislatuur opnieuw het geval te zijn.

Bovendien plaatsen we vraagtekens bij de invulling van de verplichting om één bijkomende stimuleringsmaatregel te nemen ter bevordering van reparatie. Daarbij werd gemakkelijkheidshalve verwezen naar een bestaande maatregel, namelijk het btw-tarief van 6 % voor de reparatie van kleding, schoenen, lederwaren en fietsen. Ik begrijp natuurlijk dat u, om aan de Europese verplichtingen te voldoen, iets nodig had om naar te verwijzen. Ik vraag u daarom uitdrukkelijk om uw engagement kenbaar te maken en aan te geven of u bereid bent de btw-regel van 6 % door te trekken en uit te breiden naar de andere categorieën.

In se steunen we het idee en de achterliggende reden van voorliggend wetsontwerp, maar we hebben toch een aantal kritische bedenkingen bij de uitwerking. Daarom zullen wij ons vandaag, net als in de commissie, onthouden bij de stemming over het wetsontwerp.

15.03 **Serge Hiligsmann** (Les Engagés): Monsieur le ministre, Les Engagés soutiennent ce projet de loi qui constitue une avancée en faveur du droit à la réparation et d'une consommation plus durable. Les biens concernés par ces nouvelles dispositions sont principalement des appareils du quotidien, tels que les machines à laver, les lave-vaisselle, les réfrigérateurs, téléphones portables ou encore des batteries de vélos ou de trottinettes électriques. Il s'agit donc de produits que les consommateurs utilisent régulièrement et dont la réparation peut représenter une véritable alternative à l'achat d'un appareil neuf.

Monsieur le ministre, vous n'aviez pas besoin de me convaincre: depuis plusieurs années je privilégie de mon côté mes achats auprès de sociétés manufacturières belges ou européennes, les plus proches et les plus durables. Je ne peux pas vous montrer ici ma machine à laver Miele qui a presque 20 ans, mais mon smartphone est ici: un Fairphone provenant des Pays-Bas. Je n'ai pas peur de perdre quelques heures s'il le faut pour diagnostiquer les pannes éventuelles, les réparer par moi-même ou guider au mieux le réparateur du coin.

Dans notre système économique mis sous pression, il était donc nécessaire et vital de faire en sorte que chaque citoyen européen – et donc belge – soit sensibilisé et rendu acteur dans le même sens. Ce droit à la réparation s'apparente avant tout à un droit à l'information. Le consommateur doit pouvoir savoir que son appareil est réparable, connaître les possibilités qui s'offrent à lui, les conditions de réparation et les coûts associés. C'est une première étape essentielle pour encourager des choix de consommation plus responsables.

Mais une question fondamentale se pose: qu'est-ce qui détermine réellement le choix d'un consommateur entre faire réparer son appareil et en acheter un nouveau? Le prix de la réparation et la confiance dans le réparateur, notamment. Si réparer coûte presque aussi cher que remplacer, ou si le consommateur doute de la qualité et de la fiabilité de l'intervention, il risque naturellement de privilégier l'achat d'un nouvel appareil. Il est donc essentiel que la réparation soit financièrement accessible et que les réparateurs de confiance soient répertoriés.

Au-delà du cadre législatif, c'est aussi un véritable changement de mentalité que nous devons encourager. Nous évoluons dans une société où les campagnes publicitaires et les opérations promotionnelles – c'est bientôt le Black Friday, vous le savez – incitent constamment à la consommation. Il faut parvenir à inverser cette logique, privilégier la réparation, et lorsqu'un remplacement est nécessaire, envisager davantage l'achat de produits d'occasion ou reconditionnés.

Cette évolution passe aussi par le soutien aux initiatives locales. Je pense notamment aux Repair Cafés, qui se développent dans de nombreuses communes et permettent aux citoyens d'apprendre à réparer leurs objets, de partager des compétences, de prolonger la durée de vie de leurs équipements et de faire du réseau social humain direct. Ces initiatives contribuent concrètement à sensibiliser les citoyens et méritent d'être encouragées et soutenues.

Enfin, une circularité accrue des produits est indispensable pour réduire les déchets, en particulier les déchets électroniques. Le droit à la réparation constitue une étape importante, mais il doit s'inscrire dans une approche plus globale – qu'on appelle l'échelle de Moerman dans un autre domaine – qui valorise d'abord la réparation, ensuite le réemploi, puis le reconditionnement et, enfin, la valorisation des matières, particulièrement les métaux qui n'existent pas sur notre continent, avant d'en arriver au *landfill mining* des déchets du passé.

C'est dans cette perspective, monsieur le ministre, que Les Engagés soutiendront ce projet de loi. Merci.

15.04 **Meyrem Almaci** (Ecolo-Groen): De hier voorliggende omzetting in ons wetboek, is belangrijk. De richtlijn rond herstelbaarheid is een bijzondere en belangrijke stap voorwaarts.

Ik zetel al enige tijd in het Parlement. Helemaal aan het begin van mijn carrière heb ik hard gewerkt rond geplande veroudering en de manier waarop producten werden ontworpen om kapot te gaan, vaak net na het verstrijken van de garantietermijn. Bovendien werden producten zo ontworpen dat ze eigenlijk niet herstelbaar waren.

Na jaren van werkzaamheden in verschillende parlementen in heel Europa, waarbij ook Frankrijk de bakens sterk heeft verzet, heeft Europa eindelijk een belangrijke stap vooruitgezet op het vlak van het *right to repair*.

Tijdens de vorige legislatuur hebben we de herstelbaarheidsindex mogelijk gemaakt. De toenmalige minister van Ecolo, mevrouw Khattabi, en mevrouw Bertrand hebben aan de invoering daarvan gewerkt. De index had betrekking op laptops, vaatwassers, stofzuigers, wasmachines en andere belangrijke huishoudtoestellen. Er is ook een debat geweest over de leefbaarheidsindex, zodat burgers in één oogopslag zouden kunnen zien hoe betrouwbaar een product is. Helaas zijn we daarmee nog niet zo ver geraakt. De btw is wel een stukje verlaagd. Daarnaast zijn er op Europees niveau nog heel wat stappen gezet die de cirkel rond hebben gemaakt.

Wanneer we spreken over circulaire economie, antidumping, kwalitatieve producten en consumentenbescherming, komt dat immers allemaal samen in het voorstel dat hier voorligt. De keuze om producten te kunnen herstellen in plaats van ze weg te gooien, bespaart ongelooflijk veel geld. Dat betekent een besparing voor de consument, maar het bespaart ook op langere termijn aanzienlijke kosten door milieuvervuiling tegen te gaan.

Dit heeft misschien iets langer geduurd dan we zouden willen, maar er is wel een heel belangrijke vooruitgang geboekt. Ik ben heel blij dat zowel mevrouw Cavazzini, Europees Parlementslid voor de Groenen, als de illustere Sara Mathieu – die hier daarnet volstrekt verkeerd werd geciteerd, al denk ik dat dat de bedoeling was – zich heel hard hebben ingezet voor de totstandkoming van die Europese richtlijnen. Ze waren echte voortrekkers en vragen nu ook om van daaruit verdere stappen te zetten.

Het is goed dat in de verschillende lidstaten om een bijkomende maatregel werd gevraagd, maar zoals verschillende collega's al aangaven, is er geen extra maatregel genomen. Dat is jammer. Telkens als minister Clarinval een beleidsnota voorlegde, deed ik nochtans concrete voorstellen. Ik heb hem bevraagd en een concreet amendement ingediend om de btw-verlaging voor herstellingen ook uit te breiden naar huishoudtoestellen. Het klopt dus niet dat er niets op de tafel van de minister is terechtgekomen. Vanuit de oppositie hebben we verschillende voorstellen gedaan. Ik kan alleen maar vaststellen dat de minister van Economie die naast zich neergelegd heeft tijdens de bespreking van zijn beleidsnota. De amendementen werden door de meerderheid telkens weggestemd. Nu stemmen we met vertraging over een omzetting, waarbij we zelfs niet de creativiteit of de mogelijkheid hebben om een extra maatregel te steunen.

Dat gezegd zijnde, ik kan alleen maar herhalen hoe belangrijk deze regelgeving is. Het is een ongelooflijk belangrijke stap weg van de wegwerpmaatschappij en richting circulaire economie. Ik ben fier dat de groenen in Europa het voortouw hebben genomen en dat we dat al lang voordat het debat mainstream werd hier in het Parlement deden. Ik kijk uit naar de extra initiatieven die de minister van Consumentenbescherming en de minister van Economie zullen nemen.

In het bijzonder gaat het over de *raw materials* die worden gebruikt in bijvoorbeeld huishoudtoestellen. Dergelijke toestellen worden almaar meer elektronisch aangestuurd, onder meer via ICT-programma's. Het is niet toevallig dat diepvriezers in supermarkten gehackt kunnen worden. De voorraad van de materialen die daarin verwerkt zitten, is beperkt. We moeten daarmee dus voorzichtig omgaan.

E-waste is bovendien de snelst groeiende afvalberg ter wereld. Ook op het vlak van de omgang met dat afval doen zich vaak mensonterende situaties voor bij de mensen die ermee moeten omgaan. Het is goed dat Europa deze stap zet, zowel voor ons leefmilieu, voor de sociale rechten als voor de portemonnee van de burger. Ik hoop echt dat hieruit een incentive groeit bij de regering om verder te gaan en even ambitieus te zijn als een aantal andere landen.

15.05 **Alexia Bertrand** (Anders.): Mijnheer de

voorzitter, collega's, mijn fractie zal dit wetsontwerp ook steunen. Ik heb zelf mee onderhandeld over deze Right to Repair-richtlijn tijdens het Belgische EU-voorzitterschap, in mijn toenmalige functie als staatssecretaris voor Consumentenbescherming, in februari 2024. Toen hebben we daarover een Europees akkoord bereikt. Ik ben daar nog steeds tevreden over.

Het principe is heel eenvoudig. Waarom zouden we een nieuw toestel moeten kopen als we het oude nog perfect kunnen herstellen? Vandaag is een reparatie soms duurder of ingewikkelder dan de aankoop van een nieuw toestel. Dat is natuurlijk jammer, niet alleen voor de consument, maar ook voor onze lokale economie.

Met deze richtlijn maken we repareren gemakkelijker en aantrekkelijker. Fabrikanten zullen bepaalde producten ook buiten de wettelijke garantie moeten herstellen tegen een redelijke prijs. Dat is goed voor de koopkracht, goed voor het milieu en goed voor onze consumenten.

Er is wel een kleine *bémol,* we moeten er uiteraard over waken dat we met deze regelgeving niet te ver gaan. De Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO heeft terecht gewezen op de toenemende complexiteit van de regels. We weten allemaal hoe complex die regels ondertussen zijn geworden.

We moeten vermijden dat kleine ondernemers en distributeurs worden geconfronteerd met verplichtingen die ze in de praktijk moeilijk kunnen nakomen. Bij deze omzetting mogen we vooral geen bijkomende Belgische regels opleggen, boven op wat Europa vraagt. Dat is vandaag niet het geval in dit wetsontwerp, maar we moeten waakzaam blijven.

Consumenten beter beschermen, mag niet betekenen dat we onze ondernemingen onnodig meer administratieve lasten opleggen. Dat evenwicht moeten we blijven bewaken, niet alleen bij de omzetting vandaag, maar ook bij de concrete toepassing van de regels. Die vragen zullen in de toekomst zeker nog rijzen.

Onze fractie zal dit wetsontwerp dan ook steunen.

15.06 Minister **Rob Beenders**: Mijnheer de voorzitter, ik heb twee korte elementen van antwoord. Er liggen op dit moment twee voorstellen ter reparatie bij de BRC Verbruik. Het gaat om een verbod op reclame voor fast fashion en een verlenging van de garantie voor refurbished producten. Die voorstellen zullen de gekende weg volgen.

We zullen nog meer voorstellen indienen, naast de voorstellen die we in de commissie hebben besproken. Tijdens de commissiebesprekingen waren die nog niet concreet, maar ondertussen zijn ze dat wel. Er zitten ook nog andere voorstellen in de pijplijn. Ik heb de oproep van de commissieleden duidelijk gehoord om verder te gaan dan wat in het ontwerp werd voorgesteld.

Mevrouw Bertrand, wat uw bezorgdheid betreft, het gaat om een maximale harmonisatie. We kunnen dus niet afwijken van wat voorligt. Er kunnen ook niet meer bijkomende regels of extra administratieve verplichtingen worden opgelegd. We volgen op wat op Europees niveau is onderhandeld.

De **voorzitter**: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*
Quelqu'un demande-t-il encore la parole? *(Non)*

De algemene bespreking is gesloten.
La discussion générale est close.

Bespreking van de artikelen
Discussion des articles

We vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(1750/6)**
Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(1750/6)**

Het wetsontwerp telt 8 artikelen.
Le projet de loi compte 8 articles.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

De artikelen 1 tot 8 worden artikel per artikel aangenomen, alsmede de bijlagen.
Les articles 1 à 8 sont adoptés article par article, ainsi que les annexes.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.
La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

16 Wetsontwerp tot bekrachtiging van het koninklijk besluit van 11 maart 2026 betreffende de bijdrage in de werkings-, personeels- en oprichtingskosten van de Kansspelcommissie verschuldigd door de houders van de vergunningen klasse A, A+, B, B+, C, E, F1, F1+ en F2 voor het burgerlijk jaar 2026 (1793/1-3)

16 Projet de loi portant confirmation de l'arrêté royal du 11 mars 2026 relatif à la contribution aux frais de fonctionnement, de personnel et d'installation de la Commission des jeux de hasard due par les titulaires de licence de classe A, A+, B, B+, C, E, F1, F1+ et F2 pour l'année civile 2026 (1793/1-3)

Algemene bespreking
Discussion générale

De algemene bespreking is geopend.
La discussion générale est ouverte.

De rapporteur, de heer Anthony Dufrane, verwijst naar het schriftelijk verslag.
Le rapporteur, M. Anthony Dufrane, renvoie au rapport écrit.

16.01 **Alexander Van Hoecke** (VB): Het gaat eigenlijk om een heel korte stemverklaring. Uiteraard steunen we een verhoging van de middelen voor de Kansspelcommissie. Het is ook absoluut noodzakelijk dat de Kansspelcommissie beschikt over een groter budget.

We weten natuurlijk dat de problemen met deze budgetverhoging niet opgelost zullen zijn. Zoals we ook in de commissie hebben aangehaald, betreuren we ten zeerste dat het advies van de Kansspelcommissie hierover niet is ingewonnen. De minister heeft daarop geantwoord dat we daartoe niet verplicht waren. Gezien de problemen waarmee de Kansspelcommissie kampt, zou dat volgens mij echter een zeer goed vertrekpunt zijn geweest om de problemen in kaart te brengen en na te gaan hoeveel budget de commissie zelf nodig heeft. Om die reden zullen we ons bij de stemming onthouden.

16.02 **Jessy Salenbien** (Vooruit): Beste collega's, voor ons ligt vandaag een schijnbaar bescheiden technische wettekst. Het gaat om een ontwerp dat de bijdragen van de goksector aan de werkingskosten van de Kansspelcommissie voor het jaar 2026 verhoogt met 15 %. Mijn fractie zal dit wetsontwerp uiteraard goedkeuren.

Dat is niet meer dan logisch. Sinds 2018 hebben de gokbedrijven geen indexering of verhoging van hun bijdragen meer gekend. Dat heeft ook geleid tot een tekort bij de toezichthouder. Vooruit hanteert een heel eenvoudig principe: de vervuiler betaalt. De gokindustrie draait miljardenomzetten. Het kan en mag niet de bedoeling zijn dat de gewone belastingbetaler moet opdraaien voor de kosten van de waakhond die deze sector in het gareel moet houden. Het is niet meer dan normaal dat de sector zelf de middelen financiert die nodig zijn voor de werking van de Kansspelcommissie.

Collega's, laten we vooral eerlijk zijn, dit is slechts een financiële pleister op een veel grotere wonde. We mogen ons niet blindstaren op dit ene besluit. We moeten vooral spreken over de reden waarom we die Kansspelcommissie nodig hebben. Gokken is geen onschuldig tijdverdrijf, gokken is een miljardenindustrie die draait op het creëren van verslaving. Achter de flitsende apps en de belofte om snel rijk te worden, schuilt een bikkelharde realiteit: kapotte gezinnen, mensen die in een oogwenk hun volledige maandloon verspelen en torenhoge schulden die de koopkracht van gewone mensen volledig verwoesten.

Als socialisten weigeren we te aanvaarden dat de winstmarges van gokbedrijven primeren op het welzijn, de gezondheid en de koopkracht van onze burgers.

Mijnheer de minister, in de commissie gaf u terecht aan dat u werk maakt van een grotere structurele hervorming van de Kansspelcommissie. U stelde dat de waakhond efficiënter en slagkrachtiger mag worden en dat u de commissie ook beter wilt wapenen tegen de uitdagingen van illegale operatoren en de explosie van het onlinegokken. We steunen die ambitie en we leggen de lat dan ook hoog. Voor Vooruit moet die hervorming het startschot vormen van een fundamenteel anders en effectiever gokbeleid in dit land. Vandaag zetten we een kleine stap door de factuur van de controle eerlijk door te schuiven naar de gokindustrie zelf, maar het echte werk begint pas. Vooruit zal de luidste bondgenoot zijn van iedereen die de gokwaanzin een halt wil toeroepen en de bescherming van de burger en zijn koopkracht centraal wil stellen.

16.03 **Jean-Marie Dedecker** (ONAFH): Ik ga niet in tegen de verhoging, maar ik begrijp niet waarvoor de wet dient. In het fonds ligt er in feite 54 miljoen euro te wachten bij de Kansspelcommissie en die mag niet gebruikt worden. Men heeft in 2016 al geprobeerd om dat geld te gebruiken. Het Grondwettelijk Hof heeft de Kansspelcommissie toen teruggefloten. Het geld mag niet worden gebruikt, omdat de regering het in het begrotingsgat wilde stoppen.

Men is naar het Grondwettelijk Hof gestapt en dat heeft toen een uitspraak gedaan. Daarin staat dat het geld alleen voor de werkingskosten mag worden gebruikt en niet voor de oprichtings- of personeelskosten. Ik zie absoluut niet in waarom men in dit geval de 54 miljoen euro die daar staat,

niet zou aanspreken voor de bescherming van de spelers en voor een betere handhaving.

Daarvoor is dringend personeel nodig. Er is geld daarvoor. We hoeven geen wetswijziging door te voeren en geen bijkomend geld te vragen. Het geld zit daar, maar men mag er echter alleen potloden mee kopen en het niet gebruiken om personeel te werven. In andere landen, bijvoorbeeld in Denemarken, met 6 miljoen inwoners, houden 34 mensen zich daarmee bezig. Bij ons zijn dat er slechts 3.

Willen we 54 miljoen euro gebruiken om mensen weer op het goede pad te brengen, halen we dat geld gewoon uit dat organieke fonds. Daarvoor kunnen we twee zaken doen. Ofwel passen we artikel 19 van de kansspelwet aan. Dat kan heel eenvoudig met een gewoon koninklijk besluit. Ofwel passen we de wet van 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat aan.

Mijnheer de minister, u past gewoon de wet aan en u hebt die centen.

Het is altijd mooi om te zeggen dat we de gokbedrijven opnieuw zullen melken. Wat gaan we doen met de 54 miljoen euro die daar al jaren staat? Het Grondwettelijk Hof heeft geoordeeld dat het geld alleen voor de werkingskosten mag worden gebruikt en niet voor de oprichtings- of personeelskosten.

Wijzig dus de wet en de zaak is opgelost. We hebben 54 miljoen cadeau. Ik zou graag van de minister weten waarom hij dat niet doet.

16.04 **David Clarinval**, ministre: Il n'y a pas eu beaucoup de questions, hormis celles de Mme Salenbien et de M. Dedecker. Je voudrais simplement rappeler que le projet de loi dont nous débattons aujourd'hui vise à approuver des arrêtés royaux pris par ma prédécesseuse, Mme Verlinden, en mars 2026. Selon la procédure, ces arrêtés royaux doivent être confirmés par la loi, tout simplement.

Ces arrêtés royaux prévoient une augmentation de 15 % du budget afin de faire face aux frais de personnel et de fonctionnement pour l'année 2026. La Commission doit disposer des moyens nécessaires pour assurer ses missions. Notre responsabilité est de veiller à ce que l'autorité de contrôle puisse exécuter pleinement celles-ci afin de protéger les joueurs et de garantir le respect du cadre légal.

Pour répondre à Mme Salembien, il est vrai que le secteur des jeux de hasard peut engendrer des assuétudes, comme beaucoup d'autres secteurs dans notre pays. Le secteur de l'alcool, celui du tabac, tout comme beaucoup d'autres peuvent également entraîner des assuétudes. Ce n'est pas pour autant qu'il faut nécessairement les supprimer. En revanche, il convient bien entendu de les réguler de manière très claire. C'est en les régulant que l'on évite un usage abusif. La fait d'interdire ne va en effet pas empêcher que l'activité de développe dans d'autre pays.

Soyons donc ambitieux! Cela me permet d'ailleurs de répondre à M. Dedecker. C'est précisément l'objet de la réforme de la Commission, et de sa modernisation que je viendrai vous présenter dans les prochains mois, conformément à l'accord de gouvernement. Mais aujourd'hui, avançons simplement sur cette première étape. Je vous invite donc à confirmer les arrêtés royaux pris par Mme Verlinden le 11 mars 2026.

16.05 **Jean-Marie Dedecker** (ONAFH): Mijnheer de minister, u antwoordt een beetje naast de kwestie. Er zit 54 miljoen euro in dat fonds. U kunt dat geld onmiddellijk gebruiken. De Kansspelcommissie heeft elk jaar een overschot gehad en de laatste twee jaar was er elk jaar een tekort van twee miljoen. U kunt in de toekomst de Kansspelwet wijzigen. Ik heb daar niets op tegen, maar ik vraag u gewoon wat u zult doen met de 54 miljoen die nu in dat fonds zit. Zult u die laten zitten of wat zal er daarmee gebeuren in de toekomst? Waarom doet u dit nu niet onmiddellijk?

16.06 **David Clarinval**, ministre: Monsieur le président, M. Dedecker connaît très bien la législation budgétaire. Quand ce sont des réserves, il existe toute une série de règles telles que ces réserves ne sont pas automatiquement mobilisables dans l'année en cours. Les 54 millions d'euros font en effet partie d'une réserve. Il ne m'appartient pas, compte tenu du cadre budgétaire dans lequel nous travaillons, de m'en servir comme bon me semble. Peut-être pourrons-nous évoquer cette question lors des discussions budgétaires. Cependant, en l'état actuel des choses, je ne peux pas utiliser ces réserves de la sorte et dois me contenter des recettes de l'année.

16.07 **Jean-Marie Dedecker** (ONAFH): Het is net dat wat ik zeg. Als u artikel 19 van de Kansspelwet aanpast, dat kunt u dat rustig doen. Of u kunt de wet van 22 mei – ik ken die wet, het is de wet houdende de comptabiliteit waar u over spreekt… Als dit onmogelijk is, is het de Kansspelwet aanpassen. Ik denk dat het zo eenvoudig is.

De **voorzitter**: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*
Quelqu'un demande-t-il encore la parole? *(Non)*

De algemene bespreking is gesloten.
La discussion générale est close.

Bespreking van de artikelen
Discussion des articles

We vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(1793/1)**
Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(1793/1)**

Het wetsontwerp telt 2 artikelen.
Le projet de loi compte 2 articles.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

De artikelen 1 en 2 worden artikel per artikel aangenomen.
Les articles 1 et 2 sont adoptés article par article.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.
La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

17 Urgentieverzoeken van de regering
17 Demandes d'urgence émanant du gouvernement

De regering heeft de urgentieverklaring gevraagd met toepassing van artikel 51 van het Reglement, bij de indiening van het wetsontwerp betreffende de contactpunten van bepaalde aanbieders die zijn belast met het beantwoorden van de verzoeken om verstrekking of bevriezing van elektronisch bewijsmateriaal van de overheden, nr. 1766/1.
Le gouvernement a demandé l'urgence conformément à l'article 51 du Règlement lors du dépôt du projet de loi relative aux points de contact de certains fournisseurs qui sont chargés de répondre aux demandes de fourniture ou de gel de preuves électroniques des autorités, n° 1766/1.

Ik geef het woord aan de regering om de vraag tot urgentieverklaring toe te lichten.
Je passe la parole au gouvernement pour développer la demande d'urgence.

17.01 **David Clarinval**, ministre: Monsieur le président, j'ai le plaisir de solliciter l'urgence pour deux projets de loi de ma collègue Matz.

Le premier (n° 1766/1) est un projet de loi relatif aux points de contact de certains fournisseurs qui sont chargés de répondre aux demandes de fourniture ou de gel de preuves électroniques des autorités. La motivation d'urgence est que le délai de transposition de cette directive a expiré le 18 février 2026. La Commission a officiellement mis la Belgique en demeure le 26 mars 2026 pour non-transposition dans les délais et a ouvert à cet effet la procédure d'infraction 152. Une procédure parlementaire accélérée s'impose donc afin de transposer intégralement la directive.

Le deuxième projet de loi (n° 1874) est également un projet de ma collègue Vanessa Matz. Il modifie la loi du 3 décembre 2017 portant création de l'Autorité de protection des données (APD). L'urgence est motivée dans le fait que, dans son arrêt 119 de l'année dernière, la Cour constitutionnelle a annulé l'article 11, paragraphe 1er, 3e alinéa de la loi du 3 décembre 2017 qui porte création de l'APD, tel que remplacé par l'article 10 de la loi du 25 décembre 2023. En ce qui l'habilite, l'APD a adopté un règlement d'ordre intérieur portant sur la recevabilité d'une plainte. Et donc, suite à cette annulation, il est urgent de pouvoir procéder aux adaptations nécessaires.

Voilà, monsieur le président, les deux motivations de l'urgence.

17.02 **Barbara Pas** (VB): Mijnheer de minister, bedankt voor de toelichting. Het eerste wetsontwerp inzake het elektronisch bewijsmateriaal gaat, zoals u al aangaf, om de omzetting van een Europese richtlijn. De datum tegen wanneer de richtlijn moest omgezet zijn in nationale wetgeving, verstreek op 18 februari 2026. Dat is een voldragen zwangerschap geleden. Toen was het urgent. Aangezien we nu al negen maanden te laat zijn, zoals deze regering met alles hopeloos te laat is, is de urgentie ook al lang verstreken.

De **voorzitter**: Het gaat als het ware om een urgentie met terugwerkende kracht. Men kan niet ontkennen dat het ooit urgent is geweest.

Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.
Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.

De urgentie wordt aangenomen bij zitten en opstaan.
L'urgence est adoptée par assis et levé.

De regering heeft eveneens de urgentieverklaring gevraagd met toepassing van artikel 51 van het Reglement, bij de indiening van het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit, nr. 1874/1.
Le gouvernement a également demandé l'urgence conformément à l'article 51 du Règlement lors du dépôt du projet de loi modifiant la loi du 3 décembre 2017 portant création de l'Autorité de protection des données, n° 1874/1.

De vraag tot urgentie werd reeds toegelicht door de minister in zijn vorige tussenkomst.
La demande d'urgence a déjà été développée par le ministre lors de sa précédente intervention.

Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.
Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.

De urgentie wordt aangenomen bij zitten en opstaan.
L'urgence est adoptée par assis et levé.

18 Inoverwegingnemingen
18 Prises en considération

In de laatst rondgedeelde agenda komt een lijst van voorstellen voor waarvan de inoverwegingneming is gevraagd.
Vous avez pris connaissance dans l'ordre du jour qui vous a été distribué de la liste des propositions dont la prise en considération est demandée.

Indien er geen bezwaar is, beschouw ik de inoverwegingneming van deze voorstellen als aangenomen. Overeenkomstig het Reglement worden die voorstellen naar de bevoegde commissies verzonden.
S'il n'y a pas d'observations à ce sujet, je considère la prise en considération de ces propositions comme acquise. Je renvoie les propositions aux commissions compétentes conformément au Règlement.

Geen bezwaar? *(Nee)*
Aldus zal geschieden.

Pas d'observation? *(Non)*
Il en sera ainsi.

Urgentieverzoek
Demande d'urgence

Er is een urgentieverzoek betreffende het voorstel van resolutie (François De Smet) betreffende de afschaffing van de forfaitaire vergoeding voor huisvesting en huishoudkosten voor de federaleregeringsleden en betreffende de transparantie van hun geldelijk statuut, nr. 1889/1.
Il y a une demande d'urgence concernant la proposition de résolution (François De Smet) relative à la suppression de l'indemnité forfaitaire pour le logement et les frais domestiques des membres du gouvernement fédéral et à la transparence de leur statut pécuniaire, n° 1889/1.

18.01 **François De Smet** (DéFI): Monsieur le président, chers collègues, le gouvernement fédéral est en train de négocier un budget. Peut-être en êtes-vous au courant… En pleine nuit de négociations, le premier ministre aurait proposé de diminuer les salaires des ministres tant qu'un accord ne serait pas trouvé. Imaginez ce que nous aurions déjà économisé!

Était-ce de la distraction, un coup de fatigue ou un trait d'humour d'un premier ministre que nous savons facétieux? Nous ne le saurons peut-être jamais. Je propose, en tout cas, de reprendre la balle au bond. Pour diminuer ce salaire, il existe une manière très simple: supprimer l'indemnité de logement des ministres. De quoi parlons-nous? Chacun des ministres fédéraux touche, en plus de son salaire, 1 962 euros par mois en vue de se loger, sans justificatif et sans payer un euro d'impôt. Rappelons que dix ministres sur quinze disposent, à côté de cela, d'un logement de fonction et que l'un d'eux bénéficie même d'un appartement loué par la Régie des bâtiments, tandis que d'autres habitent Bruxelles. Donc, nous pouvons peut-être nous dire les choses franchement. Une indemnité de logement qui ne sert pas à se loger constitue un privilège d'un autre temps. Il s'agit d'un complément de salaire défiscalisé et déguisé.

Cela coûte 353 000 euros par an. Bien entendu, ce n'est pas ce qui va réussir à combler le déficit et nous aider à trouver 10 milliards! On ne peut pas demander des efforts aux citoyens tout en conservant ce genre de privilèges. J'introduis donc un texte pour vous inviter à abolir cette indemnité de logement, qui sert à tout ce que vous voulez sauf à se loger. J'invoque l'urgence de manière évidente puisqu'en ces temps où le gouvernement ne s'en sort pas dans la confection de son budget, il me semble de notre devoir de l'aider, en lui indiquant chaque endroit où une économie peut être réalisée raisonnablement. J'ai dit, monsieur le président.

18.02 **Raoul Hedebouw** (PVDA-PTB): Wij

steunen deze urgentievraag. Het lijkt ons belangrijk. Beste collega's, zoals u weet, zijn er al weken en zelfs maanden onderhandelingen aan de gang om tot een begroting te komen. Er is echter geen vooruitgang.

De PVDA heeft al maandenlang een oplossing, namelijk die ministers onder druk zetten. Druk zetten kan via de sociale beweging. Daar zijn we volop mee bezig. Er is echter nog een andere manier. Geen akkoord betekent geen loon. Dat is simpel. Een paar maanden geleden stonden we met dat voorstel alleen. Nu blijkt dat ook aan de onderhandelingstafel het voorstel gedaan wordt. Het is dus nu of nooit.

Laten wij duidelijk zijn, dit voorstel is een positief voorstel. Als de ministers niet tot een akkoord komen, moeten ze dat voelen in hun loon. Dat kan door te snoeien in de bijkomende premies, zoals in het voorstel dat nu voorligt. Het kan ook door hun loon te verlagen. Hoeveel bedraagt het loon van een minister in ons land? Is dat 11.000, 12.000, 13.000 of 14.000 euro netto? Komaan, we kunnen toch niet zo verder.

Beste collega's, ik ben ervan overtuigd dat het met een verlaging van dat loon vooruit zal gaan. Dat is evident. Ik hoor dat steeds meer partijen akkoord gaan met ons voorstel. Laten we daarvoor dus urgentie vragen. Ik weet dat de onderhandelingen nog weken of maanden kunnen aanslepen. Het zou goed zijn om onze wet en de wet van de collega's goed te keuren voor het oplossen van de crisis, ook al zal dat nog even duren.

Beste collega's, ik zou dus willen voorstellen om de urgentie gezamenlijk goed te keuren. Dat zegt nog niets over het feit of u voor of tegen het voorstel bent. Het betekent gewoon dat we het voorstel dan snel in de commissie kunnen bespreken. Wij steunen dit voorstel van de collega van de Défi.

De **voorzitter**: We moeten er natuurlijk wel op letten dat we op het einde geen geld overhouden.

Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.
Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.

De urgentie wordt verworpen bij zitten en opstaan.
L'urgence est rejetée par assis et levé.

Naamstemmingen
Votes nominatifs

Stemafspraken

Pairages

Collega's, alvorens we overgaan tot de naamstemmingen, vraag ik u de stemafspraken bekend te maken waarbij een lid zich onthoudt bij de stemming in overleg met een afwezig lid.
Chers collègues, avant de procéder aux votes nominatifs, je vous propose d'annoncer les pairages par lesquels un membre s'abstient de voter en accord avec un membre absent.

Zijn er stemafspraken? *(Neen.)*
Y a-t-il des accords de pairage? *(Non.)*

Dan gaan we nu over tot de naamstemmingen.
Nous allons donc maintenant procéder aux votes nominatifs.

19 Wetsontwerp tot wijziging van titel XIII, hoofdstuk 6, van de programmawet (I) van 24 december 2002 (art. 479) wat de voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen betreft (nieuw opschrift) (1640/7)
19 Projet de loi modifiant le titre XIII, chapitre 6, de la loi-programme (I) du 24 décembre 2002 (art. 479) en ce qui concerne la tutelle des mineurs étrangers non accompagnés (nouvel intitulé) (1640/7)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*
Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 1)		
Ja	108	Oui
Nee	18	Non
Onthoudingen	16	Abstentions
Totaal	142	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.
En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale.

Reden van onthouding? *(Nee)*
Raison d'abstention? *(Non)*

(De heer Axel Ronse heeft gestemd zoals zijn fractie.)
(M. Axel Ronse a voté comme son groupe.)

20 Wetsvoorstel tot wijziging van diverse bepalingen betreffende de onwaardigheid om te erven (1759/3)
20 Proposition de loi modifiant diverses dispositions relatives à l'indignité successorale (1759/3)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*
Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 2)		
Ja	144	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	144	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als wetsontwerp aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.
En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera soumise en tant que projet de loi à la sanction royale.

21 Wetsontwerp tot herstel van boek XIV "Regels ter bevordering van de reparatie van goederen" in het Wetboek van economisch recht (1750/6)
21 Projet de loi rétablissant le livre XIV "Règles visant à promouvoir la réparation des biens" dans le Code de droit économique (1750/6)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*
Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 3)		
Ja	125	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	19	Abstentions
Totaal	144	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.
En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale.

Reden van onthouding? *(Nee)*
Raison d'abstention? *(Non)*

22 Wetsontwerp tot bekrachtiging van het koninklijk besluit van 11 maart 2026 betreffende de bijdrage in de werkings-, personeels- en oprichtingskosten van de Kansspelcommissie verschuldigd door de houders van de vergunningen klasse A, A+, B, B+, C, E, F1, F1+ en F2 voor het burgerlijk jaar 2026 (1793/1)
22 Projet de loi portant confirmation de l'arrêté royal du 11 mars 2026 relatif à la contribution aux frais de fonctionnement, de personnel et d'installation de la Commission des jeux de hasard due par les titulaires de licence de classe A, A+, B, B+, C, E, F1, F1+ et F2 pour l'année civile 2026 (1793/1)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*
Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 4)		
Ja	124	Oui
Nee	1	Non
Onthoudingen	19	Abstentions
Totaal	144	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.
En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale.

Reden van onthouding? *(Nee)*
Raison d'abstention? *(Non)*

23 Goedkeuring van de agenda
23 Adoption de l'ordre du jour

We moeten overgaan tot de goedkeuring van de agenda voor de vergadering van 19 november 2026.
Nous devons procéder à l'approbation de l'ordre du jour de la séance du 19 novembre 2026.

Zijn er dienaangaande opmerkingen? *(Nee)*
Bijgevolg is de agenda aangenomen.

Y a-t-il une observation à ce sujet? *(Non)*
En conséquence, l'ordre du jour est adopté.

De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering donderdag 19 november 2026 om 14.15 uur.
La séance est levée. Prochaine séance le jeudi 19 novembre 2026 à 14 h 15.

De vergadering wordt gesloten om 18.03 uur.
La séance est levée à 18 h 03.

De bijlage is opgenomen in een aparte brochure met nummer CRIV 56 PLEN 149 bijlage.

L'annexe est reprise dans une brochure séparée, portant le numéro CRIV 56 PLEN 149 annexe.

DETAIL VAN DE NAAMSTEMMINGEN DETAIL DES VOTES NOMINATIFS

Naamstemming - Vote nominatif: 1

Ja	108	Oui

Aerts Staf, Almaci Meyrem, Bacquelaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bilmez Kemal, Bombled Christophe, Bouchez Georges-Louis, Boukili Nabil, Buysrogge Peter, Coenegrachts Steven, Cornillie Hervé, Cuylaerts Dorien, Daems Greet, Daenen Nele, D'Amico Roberto, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, De Knop Irina, Delcourt Catherine, De Maegd Michel, Demesmaeker Eva, Demon Franky, Depoorter Kathleen, De Roover Peter, De Smet François, De Vreese Maaike, De Wit Sophie, De Witte Kim, D'Haese Christoph, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, Eggermont Natalie, El Yakhloufi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hedebouw Raoul, Hiligsmann Serge, Hugon Lecharlier Claire, Jacquet Farah, Jadoul Pierre, Kompany Pierre, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Lejeune Marc, Mahdi Sammy, Maouane Rajae, Matagne Julien, Matheï Steven, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Meuleman Brent, Michel Mathieu, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Orlians Arthur, Oru Funda, Peeters Lotte, Piedboeuf Benoît, Pirson Anne, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Reuter Florence, Ribaudo Julien, Safai Darya, Salenbien Jessy, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Tas Niels, Taton Julie, Tonniau Robin, Tourneur Aurore, Truyman Lieve, Vanbesien Dieter, Vandeberg Victoria, Vandemaele Matti, Van den Bosch Annik, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donckt Wim, Vander Elst Kjell, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, Van Lysebettens Jeroen, Van Quickenborne Vincent, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verkeyn Charlotte, Weydts Axel, Wollants Bert, Yigit Ayse

Nee	18	Non

Bury Katleen, Dillen Marijke, Keuten Dieter, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Ronse Axel, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Somers Werner, Troosters Frank, Van Belleghem Francesca, Van Hoecke Alexander, Van Lommel Reccino, Van Rooy Sam, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Vermeersch Wouter

Onthoudingen	16	Abstentions

Aouasti Khalil, Bayet Hugues, Chahid Ridouane, Courard Philippe, Daerden Frédéric, Dedonder Ludivine, Dermagne Pierre-Yves, Désir Caroline, Lacroix Christophe, Legasse Dimitri, Magnette Paul, Meunier Marie, Mutyebele Ngoi Lydia, Prévot Patrick, Thémont Sophie, Thiébaut Éric

Naamstemming - Vote nominatif: 2

Ja	144	Oui

Aerts Staf, Almaci Meyrem, Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bilmez Kemal, Bombled Christophe, Bouchez Georges-Louis, Boukili Nabil, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Chahid Ridouane, Coenegrachts Steven, Cornillie Hervé, Courard Philippe, Cuylaerts Dorien, Daems Greet, Daenen Nele, Daerden Frédéric, D'Amico Roberto, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, De Knop Irina, Delcourt Catherine, De Maegd Michel, Demesmaeker Eva, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depoorter Kathleen, Dermagne Pierre-Yves, De Roover Peter, Désir Caroline, De Smet François, De Vreese Maaike, De Wit Sophie, De Witte Kim, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, Eggermont Natalie, El Yakhloufi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hedebouw Raoul, Hiligsmann Serge, Hugon Lecharlier Claire, Jacquet Farah, Jadoul Pierre, Keuten Dieter, Kompany Pierre, Lacroix Christophe, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Legasse Dimitri, Lejeune Marc, Magnette Paul, Mahdi Sammy,

Maouane Rajae, Matagne Julien, Matheï Steven, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Meuleman Brent, Meunier Marie, Michel Mathieu, Moons Kurt, Mutyebele Ngoi Lydia, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Orlians Arthur, Oru Funda, Pas Barbara, Peeters Lotte, Piedboeuf Benoît, Pirson Anne, Ponthier Annick, Prévot Patrick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Ribaudo Julien, Ronse Axel, Safai Darya, Salenbien Jessy, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Sneppe Dominiek, Somers Werner, Tas Niels, Taton Julie, Thémont Sophie, Thiébaut Éric, Tonniau Robin, Tourneur Aurore, Troosters Frank, Truyman Lieve, Van Belleghem Francesca, Vanbesien Dieter, Vandeberg Victoria, Vandemaele Matti, Van den Bosch Annik, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donckt Wim, Vander Elst Kjell, Van Hecke Stefaan, Van Hoecke Alexander, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, Van Lommel Reccino, Van Lysebettens Jeroen, Van Quickenborne Vincent, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Rooy Sam, Van Vaerenbergh Kristien, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Verkeyn Charlotte, Vermeersch Wouter, Weydts Axel, Wollants Bert, Yigit Ayse

Nee	0	Non

Onthoudingen	0	Abstentions

Naamstemming - Vote nominatif: 3

Ja	125	Oui

Aerts Staf, Almaci Meyrem, Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bilmez Kemal, Bombled Christophe, Bouchez Georges-Louis, Boukili Nabil, Buysrogge Peter, Chahid Ridouane, Coenegrachts Steven, Cornillie Hervé, Courard Philippe, Cuylaerts Dorien, Daems Greet, Daenen Nele, Daerden Frédéric, D'Amico Roberto, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, De Knop Irina, Delcourt Catherine, De Maegd Michel, Demesmaeker Eva, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Dermagne Pierre-Yves, De Roover Peter, Désir Caroline, De Smet François, De Vreese Maaike, De Wit Sophie, De Witte Kim, D'Haese Christoph, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, Eggermont Natalie, El Yakhloufi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hedebouw Raoul, Hiligsmann Serge, Hugon Lecharlier Claire, Jacquet Farah, Jadoul Pierre, Kompany Pierre, Lacroix Christophe, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Legasse Dimitri, Lejeune Marc, Magnette Paul, Mahdi Sammy, Maouane Rajae, Matagne Julien, Matheï Steven, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Meuleman Brent, Meunier Marie, Michel Mathieu, Mutyebele Ngoi Lydia, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Orlians Arthur, Oru Funda, Peeters Lotte, Piedboeuf Benoît, Pirson Anne, Prévot Patrick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Reuter Florence, Ribaudo Julien, Ronse Axel, Safai Darya, Salenbien Jessy, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Tas Niels, Taton Julie, Thémont Sophie, Thiébaut Éric, Tonniau Robin, Tourneur Aurore, Truyman Lieve, Vanbesien Dieter, Vandeberg Victoria, Vandemaele Matti, Van den Bosch Annik, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donckt Wim, Vander Elst Kjell, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, Van Lysebettens Jeroen, Van Quickenborne Vincent, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verkeyn Charlotte, Weydts Axel, Wollants Bert, Yigit Ayse

Nee	0	Non

Onthoudingen	19	Abstentions

Bury Katleen, Depoortere Ortwin, Dillen Marijke, Keuten Dieter, Moons Kurt, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Somers Werner, Troosters Frank, Van Belleghem Francesca, Van Hoecke Alexander, Van Lommel Reccino, Van Rooy Sam, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Vermeersch Wouter

Naamstemming - Vote nominatif: 4

Ja	124	Oui

Aerts Staf, Almaci Meyrem, Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bilmez Kemal, Bombled Christophe, Bouchez Georges-Louis, Boukili Nabil, Buysrogge Peter, Chahid Ridouane, Coenegrachts Steven, Cornillie Hervé, Courard Philippe, Cuylaerts Dorien, Daems Greet, Daenen Nele, Daerden Frédéric, D'Amico Roberto, Deborsu Charlotte, Dedonder Ludivine, De Knop Irina, Delcourt Catherine, De Maegd Michel, Demesmaeker Eva, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Dermagne Pierre-Yves, De Roover Peter, Désir Caroline, De Smet François, De Vreese Maaike, De Wit Sophie, De Witte Kim, D'Haese Christoph, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, Eggermont Natalie, El Yakhloufi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hedebouw Raoul, Hiligsmann Serge, Hugon Lecharlier Claire, Jacquet Farah, Jadoul Pierre, Kompany Pierre, Lacroix Christophe, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Legasse Dimitri, Lejeune Marc, Magnette Paul, Mahdi Sammy, Maouane Rajae, Matagne Julien, Matheï Steven, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Meuleman Brent, Meunier Marie, Michel Mathieu, Mutyebele Ngoi Lydia, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Orlians Arthur, Oru Funda, Peeters Lotte, Piedboeuf Benoît, Pirson Anne, Prévot Patrick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Reuter Florence, Ribaudo Julien, Ronse Axel, Safai Darya, Salenbien Jessy, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Tas Niels, Taton Julie, Thémont Sophie, Thiébaut Éric, Tonniau Robin, Tourneur Aurore, Truyman Lieve, Vanbesien Dieter, Vandeberg Victoria, Vandemaele Matti, Van den Bosch Annik, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donckt Wim, Vander Elst Kjell, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, Van Lysebettens Jeroen, Van Quickenborne Vincent, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verkeyn Charlotte, Weydts Axel, Wollants Bert, Yigit Ayse

Nee	1	Non

Dedecker Jean-Marie

Onthoudingen	19	Abstentions

Bury Katleen, Depoortere Ortwin, Dillen Marijke, Keuten Dieter, Moons Kurt, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Somers Werner, Troosters Frank, Van Belleghem Francesca, Van Hoecke Alexander, Van Lommel Reccino, Van Rooy Sam, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Vermeersch Wouter